

SKRYTÉ **PRÍBEHY SČÍTANIA**

**SODB
2±21**

ŠTATISTICKÝ
ÚRAD
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

KÓD PUBLIKÁCIE: 021924

OKRUH: Demografia a sociálne štatistiky

DÁTUM: Október 2024

AUTORI PUBLIKÁCIE:

Zuzana Podmanická (editor)

Patrícia Gurová

Silvia Hudecová

Andrej Chromeček

Ľudmila Ivančíková

Andrea Jánošová

Martin Kočiš

Veronika Krišková

Filip Lipták

Kristián Óvári

Roman Štrbo

Silvia Tomkovičová

Lucia Vanišová

Adam Zetek

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Informačný servis

Lamačská cesta 3/C

840 05 Bratislava 45

tel. +421/2/50 23 63 35, +421/2/50 23 63 39

e-mail: info@statistics.sk

www.statistics.sk

ISBN 978-80-8121-986-3 (online)

Grafické spracovanie: Kristína Vargová

Rozmnožovanie obsahu tejto publikácie, ako aj jednotlivých častí, v pôvodnej alebo upravenej podobe pre komerčné účely, je možné len s písomným súhlasom Štatistického úradu SR. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja. Práca neprešla jazykovou úpravou.

SKRYTÉ
**PRÍBEHY
SČÍTANIA**

Všetky údaje sú platné
k 1. 1. 2021
(referenčný dátum SODB 2021)

Vážení čitatelia,

každý deň nášho života je spletený z množstva príbehov, ktoré ovplyvňujú nielen nás samotných, ale aj spoločnosť, ktorú spoločne tvoríme. Príbehy nie sú len opisy udalostí a pocitov, ale často aj dáta, ktoré odrážajú realitu a sú neviditeľným svedectvom našej každodennosti.

Čo sú teda dátové príbehy? Dátové príbehy sú snímky našich životov, vyjadrené kvantifikovaným spôsobom. Poskytujú hlbšie náhľady do dát prostredníctvom výrokov, grafov, máp a obrázkov, čím sa komplikované informácie zjednodušujú, a tak prinášajú nový a širší rozmer ich porozumenia.

Predkladaná publikácia Štatistického úradu Slovenskej republiky prináša unikátny pohľad na výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021, pričom zložité štatistické spracovania zistených údajov premieňa na dátové príbehy.

Budem rád, ak tieto príbehy pomôžu budovať most, ktorý vám umožní vidieť nielen štatistiky, ale aj príbehy za nimi a budú i podnetom pre ďalšie skúmanie a analyzovanie.

Vstúpte teda do sveta skrytých príbehov sčítania, kde sa dáta menia na živé svedectvá našej spoločnosti.

Martin Nemky

predseda Štatistického úradu
Slovenskej republiky

ŠTATISTICKÉ „NAJ...“ SLOVENSKA	1
GEOGRAFICKO-POPULAČNÉ ŤAŽISKO SLOVENSKA	2
ČO SKRÝVAJÚ DÁTUMY	3
MUŽI A ŽENY	4
NAJMLADŠÍ OBYVATELIA	5
SENIORI 80+	6
GENERÁCIE X a Y	7
SÚRODENCI	8
VIACERČATÁ	9
KTO SÚ BRATISLAVČANIA	10
KTO SÚ KOŠIČANIA	11

OBSAH

-
- 12** NÁRODNOSTNÁ ROZMANITOSŤ
 - 13** LEKÁRI A UČITELIA
 - 14** V CHATRČIACH
 - 15** MOBILITA ZA PRÁCOU
 - 16** ÚPLNÉ RODINY S DEŤMI VS JEDNOTLIVCI
 - 17** RODINY S DEŤMI BEZ DOMOVA
 - 18** TYPICKÝ BYT
 - 19** OBYDLIA 60+
 - 20** OBNOVUJEME NAŠE DOMY
 - 21** OFF GRID
 - 22** OPLATÍ SA SKÚMAŤ, OPLATÍ SA ČÍTAŤ

5 449 270 obyvateľov

1 234 592 domov

2 235 586 bytov

2 376 103 cenзовých domácností

výsledky sčítania 2021 za SR

ŠTATISTICKÉ „NAJ...” SLOVENSKA

Slovensko skrýva obce, ktoré nás prekvapia. Každá z nich má svoj príbeh, ktorý formoval jej súčasný charakter. Naše vybrané „naj“ odhaľujú viac než len čísla, sú zrkadlom toho, ako rozmanito žijeme. Pretože za každou štatistikou je ukrytý kúsok našej spoločnej histórie, súčasnosti a budúcnosti.

▼ Červeňany	Okres Veľký Krtíš	Najnižší podiel zosobášených obyvateľov	11,76 %
▲ Donovaly	Okres Banská Bystrica	Najvyšší podiel neobývaných bytov (trvalý pobyt)	91,54 %
▲ Harmanec	Okres Banská Bystrica	Najvyšší podiel bytových domov	65,00 %
▼ Harmanec	Okres Banská Bystrica	Najnižší podiel rodinných domov	10,00 %
▲ Harmanec	Okres Banská Bystrica	Najvyšší podiel obývaných domov	100,00 %
▲ Chmeľnica	Okres Stará Ľubovňa	Najvyšší podiel obyvateľov s nemeckou národnosťou	7,76 %
▼ Chminianske Jakubovany	Okres Prešov	Najnižší mediánový vek	16,86 roka
▲ Chminianske Jakubovany	Okres Prešov	Najvyšší podiel slobodných obyvateľov	83,50 %
▲ Jestice	Okres Rimavská Sobota	Najvyšší podiel obyvateľov s maďarskou národnosťou	95,24 %
▲ Kamenica	Okres Sabinov	Najvyšší podiel rodinných domov	99,31 %
▲ Kesovce	Okres Rimavská Sobota	Najvyšší podiel obyvateľov s rómskou národnosťou	75,65 %
▲ Kolbasov	Okres Snina	Najvyšší mediánový vek	64,50 roka
▲ Kolbasov	Okres Snina	Najvyšší priemerný vek	60,93 roka
▲ Krahule	Okres Žiar nad Hronom	Najvyšší podiel bytov v nájme	25,85 %
▼ Krajná Porúbka	Okres Svidník	Najnižší podiel slobodných obyvateľov	17,14 %
▼ Lomnička	Okres Stará Ľubovňa	Najnižší priemerný vek	20,79 roka
▲ Lúčka	Okres Rožňava	Najvyšší podiel bytov s vykurovaním na pevné palivo	99,12 %
▲ Miloslavov	Okres Senec	Najvyšší podiel domov bez rekonštrukcie	88,94 %
▲ Oľšínkov	Okres Medzilaborce	Najvyšší podiel obyvateľov s ukrajinskou národnosťou	15,00 %
▲ Ondavka	Okres Bardejov	Najvyšší podiel obyvateľov s rusínskou národnosťou	66,67 %
▲ Potôčky	Okres Stropkov	Najvyšší podiel zosobášených obyvateľov	55,71 %
▲ Príkra	Okres Svidník	Najvyšší podiel mužov	75,00 %
▼ Príkra	Okres Svidník	Najnižšia hustota obyvateľstva	1,3 ob./km ²
▲ Slizké	Okres Rimavská Sobota	Najvyšší podiel obyvateľov bez náboženského vyznania	88,84 %
▲ Slovenská Volová	Okres Humenné	Najvyšší podiel obývaných bytov (trvalý pobyt)	96,52 %
▲ Svät	Okres Poprad	Najvyššia hustota obyvateľstva	1 726 ob./km ²
▲ Švedlár	Okres Gelnica	Najvyšší podiel domov bez plynovej prípojky	99,80 %
▲ Vladiča	Okres Stropkov	Najvyšší podiel obyvateľov s českou národnosťou	7,69 %
▲ Vojany	Okres Michalovce	Najvyšší podiel domov s domácou čističkou odpadových vôd	93,65 %
▲ Vrícko	Okres Martin	Najvyšší podiel žien	63,86 %
▲ Vysoká	Okres Sabinov	Najvyšší podiel obyvateľov s rímskokatolíckym náboženským vyznaním	99,17 %
▲ Zavar	Okres Trnava	Najvyšší podiel cudzincov	15,57 %
▲ Žehra	Okres Spišská Nová Ves	Najvyšší podiel obecných bytov	48,91 %

**Prešovský kraj je krajom
štatistických „naj“ Slovenska.**

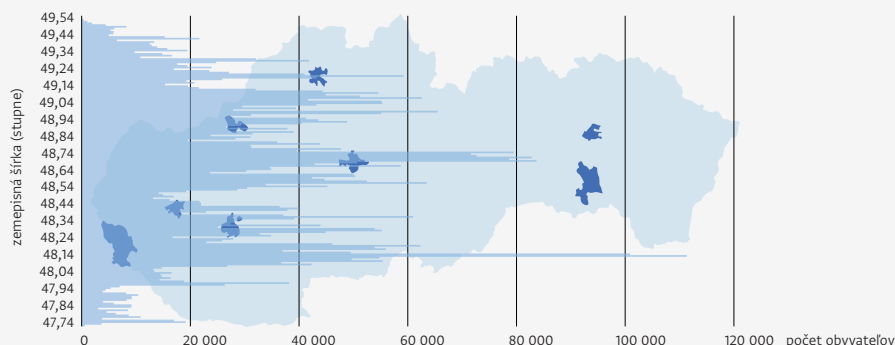
Bratislava a Košice sú spracované ako obce, nie podľa ich mestských častí. Vojenské obvody nie sú zahrnuté. Najvyššie alebo najnižšie hodnoty, ktoré sa vyskytujú vo viacerých obciach, nie sú uvádzané.

GEOGRAFICKO-POPULAČNÉ ŤAŽISKO SLOVENSKA

Rozmiestnenie obyvateľstva v priestore je determinované mnohými faktormi, ktoré môžeme rozdeliť na fyzicko-geografické, klimatologické a socioekonomické. V závislosti od nich sa formuje sídelná štruktúra. Aj preto je rozmiestnenie obyvateľov na území Slovenska nerovnomerné.

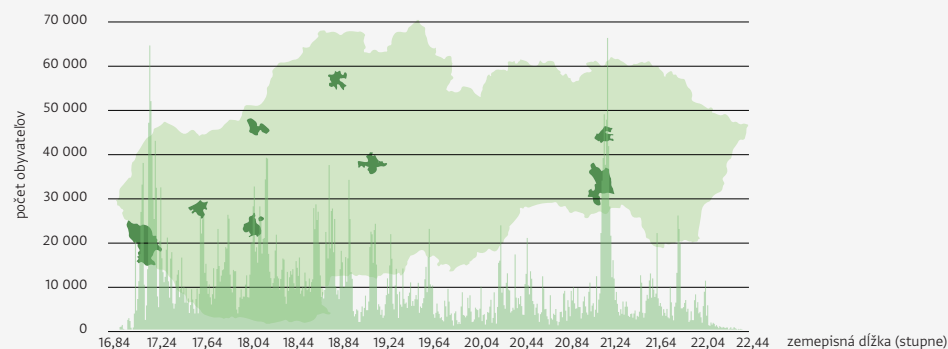
Rozmiestnenie obyvateľstva vzhľadom k zemepisnej šírke

Rozmiestnenie obyvateľov vzhľadom k zemepisnej šírke sa javí značne nepravidelné čo je spôsobené aj tým, že väčšina redšie osídlených pohorí je orientovaná v smere zemepisnej šírky.

Rozmiestnenie obyvateľstva vzhľadom k zemepisnej dĺžke

Západná časť Slovenska je v porovnaní s východnou časťou krajiny hustejšie osídlená. Východnej časti krajiny však dominujú 2 veľké populačné centrá (Košice a Prešov), ktoré sa nachádzajú na rovnakej zemepisnej dĺžke.

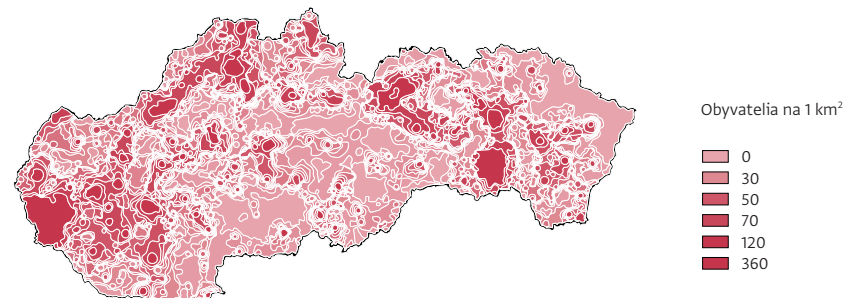

Hustota zaľudnenia predstavuje počet obyvateľov na jednotku plochy. Preto dobre vykresľuje koncentráciu obyvateľov v priestore. Tá je najvyššia vo veľkých urbánnych celkoch. Naopak, minimálne zaľudnenie je v horských oblastiach s členitým georeliéfom. Vo všeobecnosti je západná časť Slovenska viac zaľudnená v porovnaní so zvyškom územia.

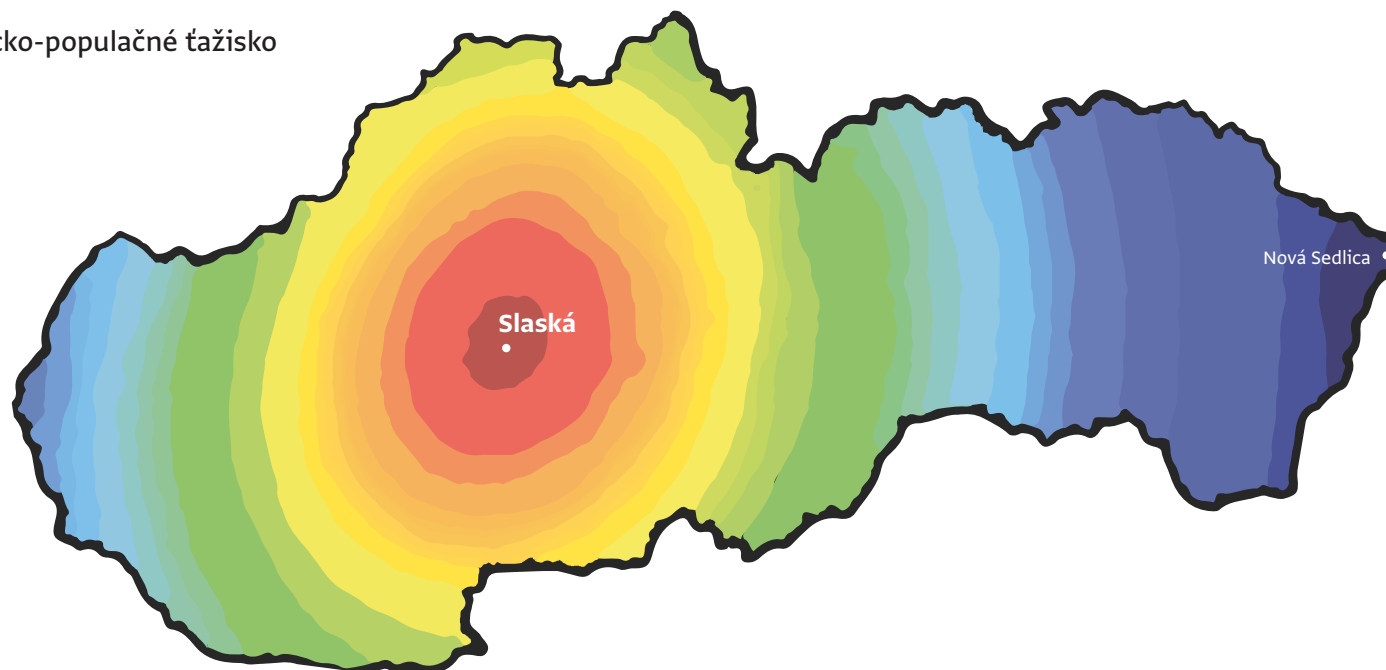
V priemere na 1 km² územia Slovenska žije **111,13** obyvateľov

Pokiaľ by sa územie Slovenska spravodlivo rozdelilo medzi všetkých jeho obyvateľov, každému by pripadol pozemok o rozlohe necelých 9-tisíc m². Pre predstavu, do takejto plochy by sa vmestilo napríklad 1 a štvrt futbalového ihriska, alebo 35 tenisových kurtov.

Hustota zaľudnenia

Geograficko-populačné ťažisko

Geograficko-populačné ťažisko je bod, ktorý je v priemere najbližšie ku všetkým obyvateľom krajiny. To znamená, že súčet vzdialeností všetkých obyvateľov k tomuto bodu je najnižší. Je skonštruovaný na základe euklidovskej vzdialenosti a nerešpektuje tak zakrivenie povrchu, dopravné siete ani prírodné či umelé bariéry.

Geograficko-populačné ťažisko SR:

- 48,677729° severnej zemepisnej šírky
- 18,840782° východnej zemepisnej dĺžky
- leží v území obce **Slaská** (okres Žiar nad Hronom)

Najodľahlejší geograficko-populačný bod je opakom geografického ťažiska.

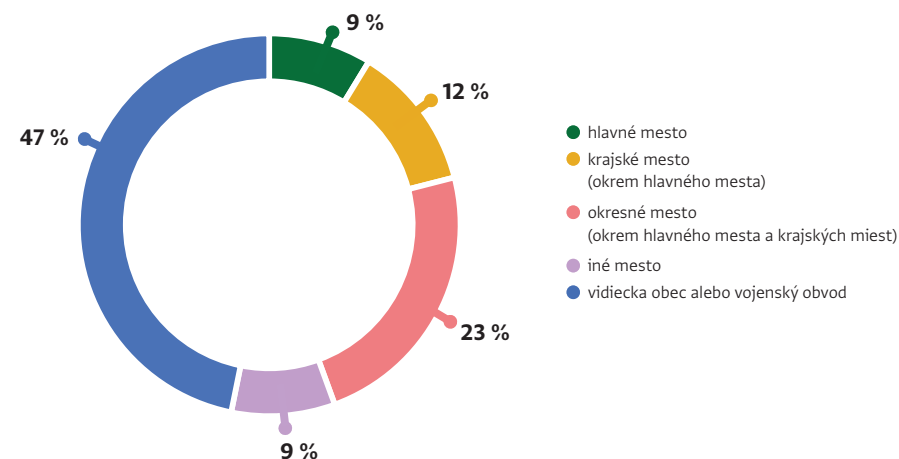
Je to bod, ktorý je všetkým obyvateľom na základe euklidovskej vzdialenosti v priemere najvzdialenejší.

Najodľahlejší geograficko-populačný bod SR:

- 49,081821° severnej zemepisnej šírky
- 22,557655° východnej zemepisnej dĺžky
- leží v obci **Nová Sedlica** (okres Snina)

Obyvateľstvo podľa najvyššej hierarchie sídla

Celé územie našej krajiny tvorí 2 890 základných územných jednotiek. Najvýznamnejšie z nich majú štatút mesta (141). Väčšina obyvateľov Slovenska (53,2 %) býva práve v mestách. V hlavnom meste Slovenska žije necelých 9 % obyvateľov celej krajiny.

ČO SKRÝVAJÚ DÁTUMY

Beh času bol pre ľudstvo vždy významný. Dátumy tak nie sú iba prázdne čísla, skrývajú sa za nimi rytmy rôznych oblastí života jednotlivcov i celých populácií. Pre celú publikáciu i tento príbeh je významným dátumom 1. január 2021, ku ktorému majú väzbu všetky zisťované údaje.

Najvyšší podiel obyvateľov SR (10 %) si zmenilo trvalý pobyt v mesiaci

január

1990

je rokom, v ktorom najviac obyvateľov SR uzatvorilo svoje posledné alebo súčasné manželstvo (62 647 obyvateľov).

2 745

manželských párov oslavuje narodeniny v deň s rovnakým dátumom,

349

z toho manželských párov sa narodilo aj v rovnakom roku.

29. február

je priestupným dňom, v ktorom oslavuje 3 517 obyvateľov SR narodeniny. Najviac obyvateľov narodených v priestupných dňoch bolo 29. 2. 1984 (256 obyvateľov). Ak by títo obyvatelia oslavovali narodeniny iba v deň s týmto dátumom, mali by len 9 rokov.

29. september

je najčastejší dátum narodenia obyvateľov SR, v deň s týmto dátumom sa narodilo:

♀ 8 601 žien

♂ 8 203 mužov

Obyvatelia SR podľa dňa narodenia

ŠTVRTOK 813 238

UTOROK 810 447

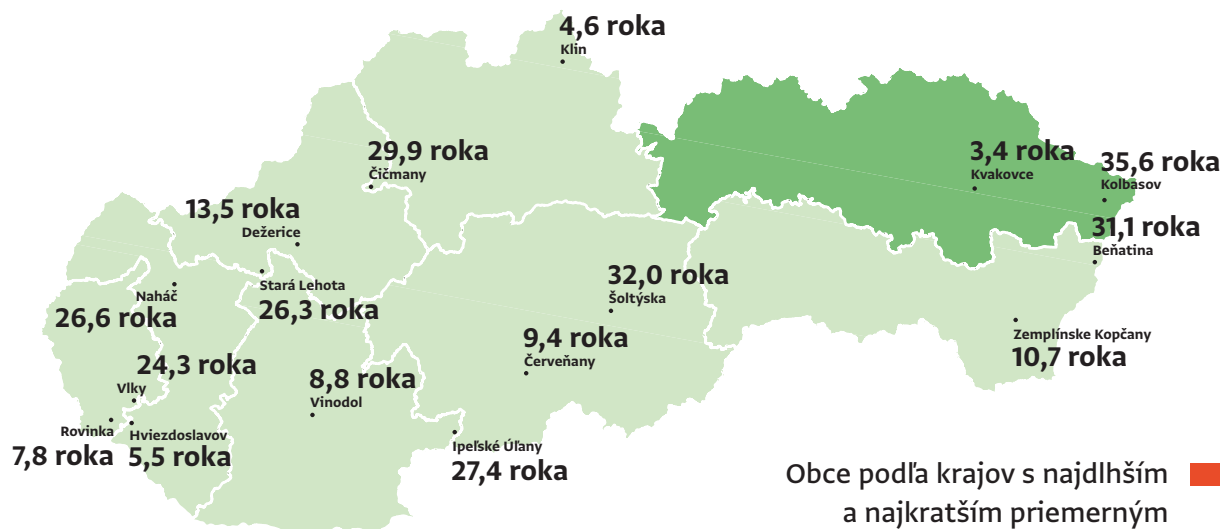
PIATOK 806 999

STREDA 805 463

PONDELOK 788 710

NEDEĽA 712 748

SOBOTA 711 665

Obce podľa krajov s najdlhším a najkratším priemerným časom (v rokoch), ktorý v nich obyvatelia strávili na trvalom pobyte

Obyvatelia SR podľa znamenia zverokruhu v čase narodenia

486 817 LEV	RYBY 447 983
481 522 RAK	VODNÁR 447 131
478 365 BÝK	VÁHY 435 594
478 150 BARAN	KOZOROŽEC 425 678
476 969 PANNA	ŠKORPIÓN 414 655
473 887 BLÍŽENCI	STRELEC 402 519

Obyvatelia SR podľa historickej éry v čase narodenia

60 obyvateľov (**0,001 %**) sa narodilo v ére
Rakúsko-Uhorska (1913 – 1918)

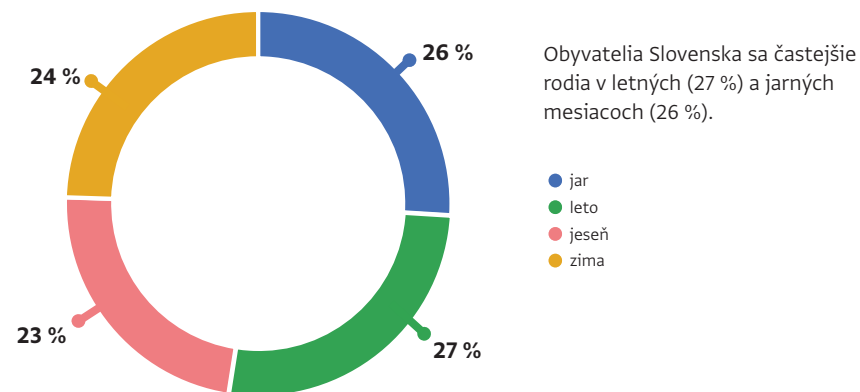
3 % obyvateľov sa narodilo v ére
1. Československej republiky (1918 – 1939)

3 % obyvateľov sa narodilo v ére
Slovenskej republiky tzv. Slovenského štátu (1939 – 1945)

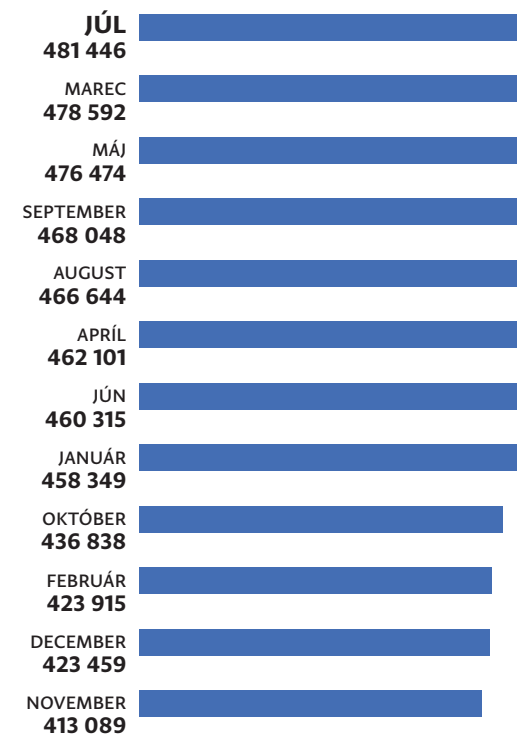
Najviac, **65 %**, obyvateľov sa narodilo v ére
Československej republiky (1945 – 1992)

V ére
novodobej Slovenskej republiky (1993 – 2020)
sa narodilo **29 %** obyvateľov

Obyvatelia SR podľa ročného obdobia v čase narodenia

Obyvatelia SR podľa kalendárneho mesiaca v čase narodenia

MUŽI A ŽENY

Na Slovensku žije viac žien než mužov, z 5 449 270 obyvateľov je 51 % žien (2 783 894) a 49 % mužov (2 665 376).

Tento príbeh poskytuje obraz o rozdieloch medzi mužmi a ženami vo vzdelaní, v zamestnaní, odhaľuje aké je ich pracovné zaradenie doma aj za hranicami, ako dochádzajú do práce, ktoré pohlavie je podnikavejšie atď.

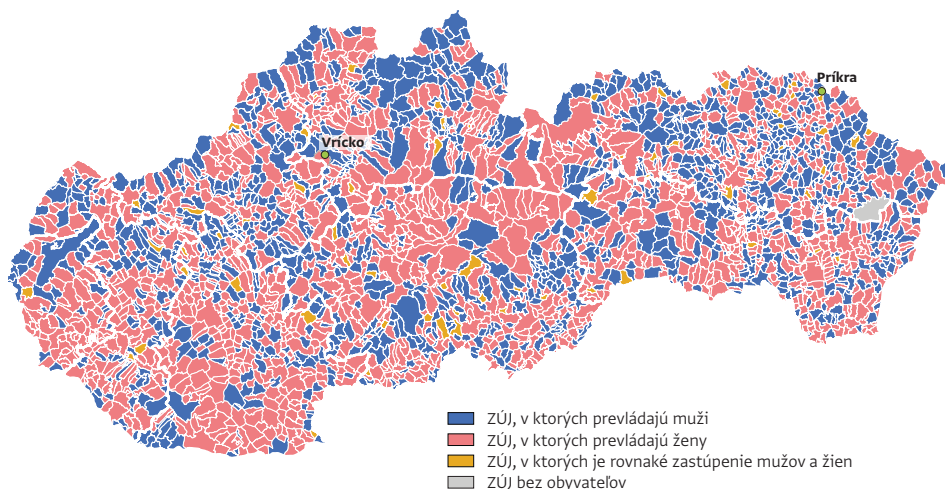
48,9 : 51,1
MUŽI ŽENY

Maskulinita a femininita obcí

V rámci všetkých obývaných základných územných jednotiek SR (2 926) je v 1 570 obciach (54 %) prevaha žien, v 1 289 (44 %) prevaha mužov a v 67 obciach je zastúpenie oboch pohlaví rovnaké (2 %).

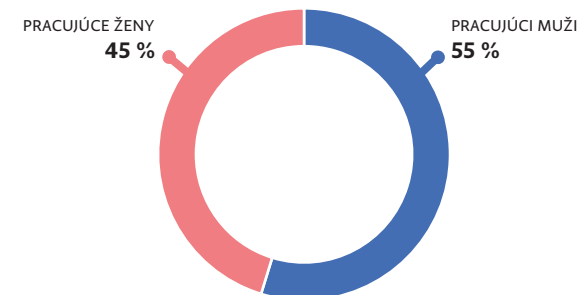
Muži najviac prevažujú v obci Príkra (75 % tvoria muži).

Ženy najviac prevažujú v obci Vrúcko (64 % tvoria ženy).

Pracujúci

Zo všetkých pracujúcich, vrátane pracujúcich dôchodcov, s trvalým pobytom v SR (2 481 538) tvoria pracujúci muži 55 %, ženy 45 %.

Na Slovensku je **349 437 obyvateľov** s postavením v zamestnaní „**podnikateľ**“, z toho až **71 %** tvoria **muži (248 983)**, **ženy len 29 % (100 454)**.

Etnicita

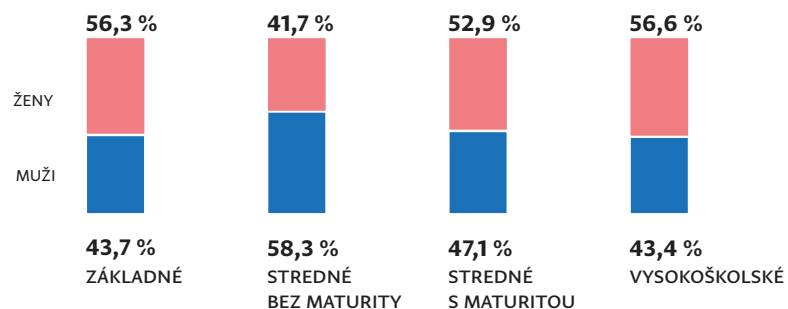
Medzi mužmi je vyšší podiel zastúpenia cudzincov aj multietnických obyvateľov (s rozdielnou národnosťou a ďalšou národnosťou). „Slovenskosť“ v zmysle zhody: slovenské občianstvo, slovenská národnosť a slovenský materinský jazyk je mierne vyššia u žien.

	Muži	Ženy
CUDZINCI	60 %	40 %
MULTIETNICITA	51 %	49 %
„SLOVENSKOSŤ“	48 %	52 %

Celkovo je na Slovensku **72 353 obyvateľov na materskej alebo rodičovskej dovolenke**, z nich 9 % sú muži. To znamená, že z každých 10 rodičov na materskej alebo rodičovskej dovolenke je **jeden otec**.

Vzdelanie

Ženy na Slovensku sú vzdelanejšie, čo dokazujú ich vyššie podiely v rámci vyšších stupňov vzdelania (vysokoškolské a stredné s maturitou).

Práca v zahraničí

Zo všetkých obyvateľov s trvalým pobytom v SR, ale súčasným pobytom v zahraničí (264 269), tvoria pracujúci (vrátane pracujúcich dôchodcov) 61 % (161 400).

Špecialisti v oblasti informačných a komunikačných technológií	6 576	M U Ž I
Špecialisti v oblasti vedy a techniky	5 026	
Administratívni pracovníci na záznam číselných a skladových údajov	4 873	
Špecialisti administratívnych, podporných a obchodných činností	8 239	
Pracovníci v osobných službách	6 131	Ž E N Y
Odborní pracovníci administratívnych, podporných a obchodných činností	5 471	

Dochádzanie do zamestnania

Z obyvateľov dochádzajúcich do zamestnania

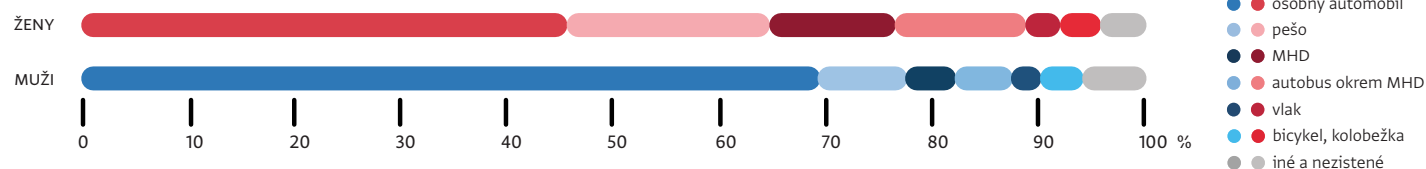
(2 009 804) sú v spôsoboch dopravy

ženy ekologickejšie,

častejšie využívajú dochádzku pešo (Ž: 19 %, M: 8 %),

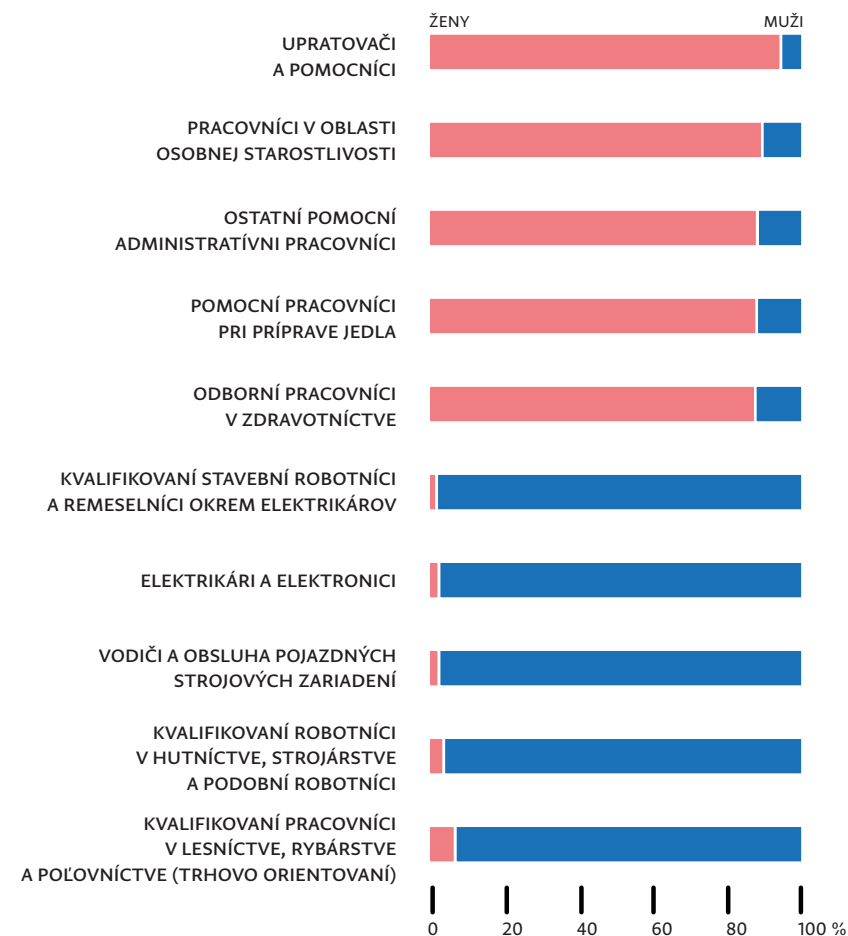
MHD (Ž: 12 %, M: 5 %), či autobus (Ž: 12 % M: 5 %).

Osobný automobil využíva na dochádzku 45 % žien, u mužov je to takmer 70 %.

Práca na Slovensku

Na Slovensku sú stále zamestnania, ktoré sú typicky mužské a typicky ženské.

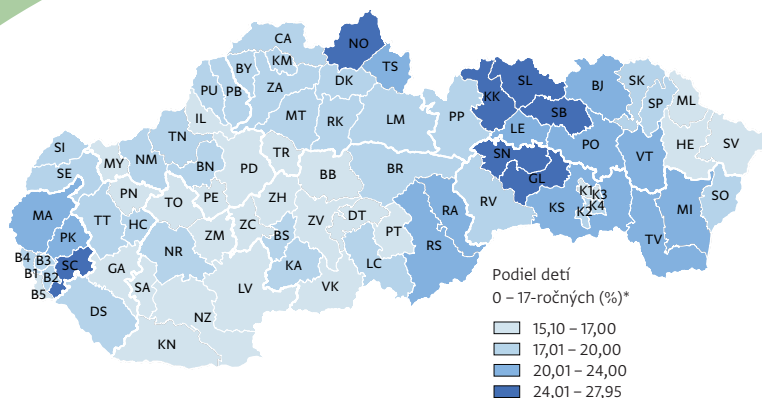
NAJMLADŠÍ OBYVATELIA

Najmladších obyvateľov predstavujú **deti vo veku do 17 rokov** (vrátane), tzn. deti narodené v rokoch 2003 – 2020. Veľkosť tejto subpopulácie má veľký význam, pretože ovplyvňuje celkovú vekovú štruktúru obyvateľstva. Vyšší podiel detí naznačuje, že ide o mladšiu celkovú populáciu, naopak, nízky podiel detí predikuje jej starnutie. Detská zložka v populácii teda zohráva kľúčovú úlohu nielen v súčasnosti, ale aj z hľadiska budúcnosti spoločnosti.

Na Slovensku žije vyše **milión (1 024 987) detí** s trvalým pobytom v SR vo veku 0 – 17 rokov a predstavujú takmer 19 % z celkového počtu obyvateľov SR. Súčasný pobyt má v SR o takmer 24,9-tisíc týchto detí menej.

51,2 % detí (524,7 tisíce) žije na vidieku
48,8 % detí (500,3 tisíce) žije v meste

Podiel detí v okresoch SR

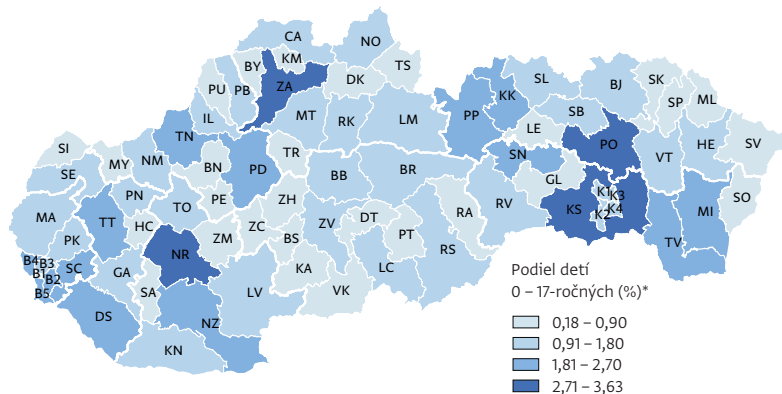

*počet detí 0 – 17-ročných v okrese k celkovému počtu obyvateľov v okrese

TOP 5 okresov s najvyšším podielom detí (0 – 17) v rámci okresu:

Kežmarok (28,0 %)
Sabinov (26,6 %)
Námestovo (25,7 %)
Gelnica (25,0 %)
Spišská Nová Ves (24,6 %)

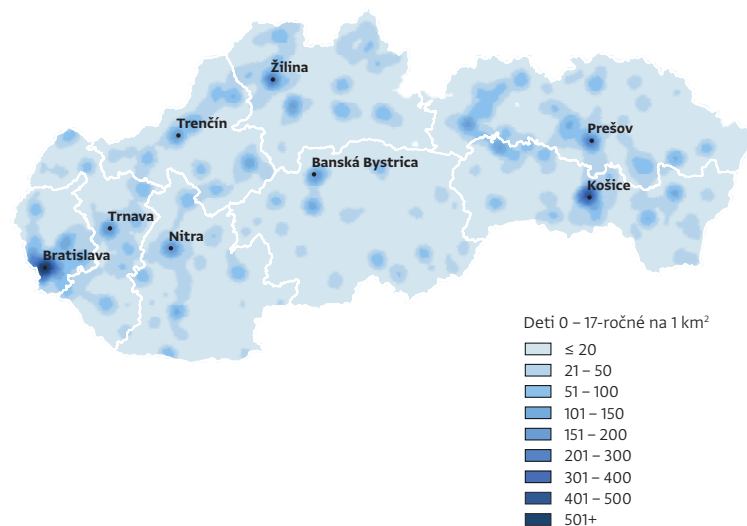
Podiel detí v okresoch z celkového počtu detí v SR

*počet detí 0 – 17-ročných v okrese k celkovému počtu detí 0 – 17-ročných v SR

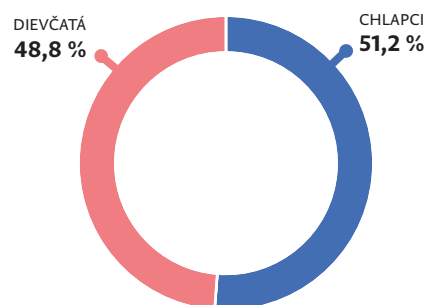
Koncentrácia detí

Najvyššia koncentrácia detí (0 – 17) predstavujúca hustotu 501 a viac detí na 1 km² je predovšetkým vo väčších mestách, ako Bratislava, Košice, Prešov a v ich okolí. Nižšou koncentráciou detí sa vyznačujú južné oblasti Slovenska.

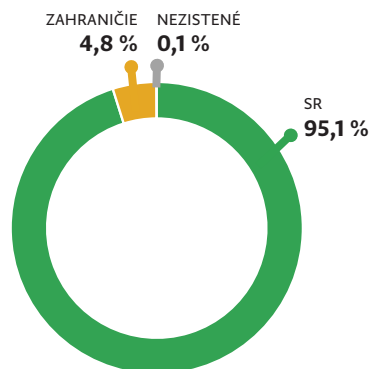

Štruktúra detí podľa pohlavia

Medzi deťmi vo veku 0 – 17 rokov majú **prevahu chlapci**, pretože je biologickou zákonitosťou, že sa rodí viac chlapcov ako dievčat.

Štruktúra detí podľa krajiny narodenia

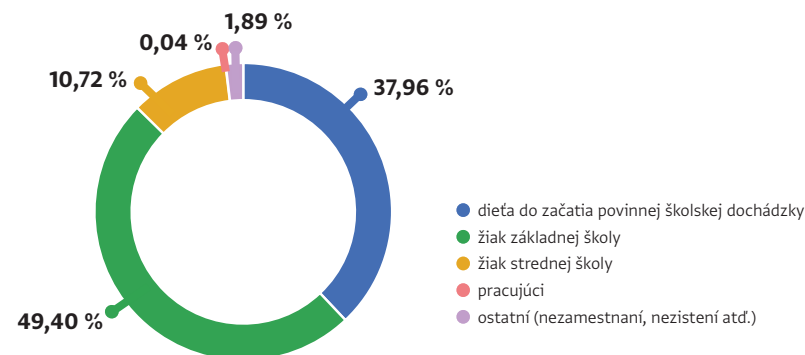

975-tisíc detí vo veku 0 – 17 rokov, sa narodilo na Slovensku (95,1 %), v zahraničí sa narodilo 49,3 tisíce detí (4,8 %).

V porovnaní s celkovou populáciou SR je medzi týmito deťmi vyššie zastúpenie narodených v zahraničí. Rozdiel predstavuje 0,9 p. b. Medzi najčastejšie krajiny narodenia detí v zahraničí sa zaradili: Česko (13,1 tisíce), Spojené kráľovstvo (12,9 tisíce) a Rakúsko (4-tisíc).

Štruktúra detí podľa súčasnej ekonomickej aktivity

Takmer 506,4 tisíce detí vo veku 0 – 17 rokov navštevuje základnú školu (49,4 %), viac ako 389-tisíc ešte nezačalo povinnú školskú dochádzku (38,0 %), viac ako 109,8 tisíce navštevuje strednú školu (10,7 %), 392 (0,04 %) je už ekonomicky aktívnych a najčastejšie pracujú ako pomocní pracovníci v ťažbe, stavebníctve, výrobe a doprave (32), predavači (19) a ako administratívni pracovníci na záznam číselných a skladových údajov (15).

Väčšina detí vo veku 0 – 17 rokov (688,4 tisíce t. j. 67,2 %) žije s rodičmi v úplnej rodine.

Takmer štvrtina detí vo veku 0 – 17 rokov (238,7 tisíce) žije v neúplnej rodine, tzn. len s jedným rodičom. Niektoré deti vo veku 0 – 17 rokov už tvoria samostatnú rodinu s partnerom/kou, alebo manželom/manželkou a s deťmi alebo bez detí (309). 825 dievčat vo veku do 17 rokov sú osamelé matky.

Počet detí vo veku 15 – 17 rokov je takmer **157,6 tisíce**, z toho sa **viac ako 2 tisícom už narodili deti.**

Viac ako **3,9 tisíce** (0,4 %) detí vo veku 0 – 17 rokov sú **cudzinci** (0,4 %), z nich je najviac Ukrajincov (626), Maďarov (557) a Čechov (530).

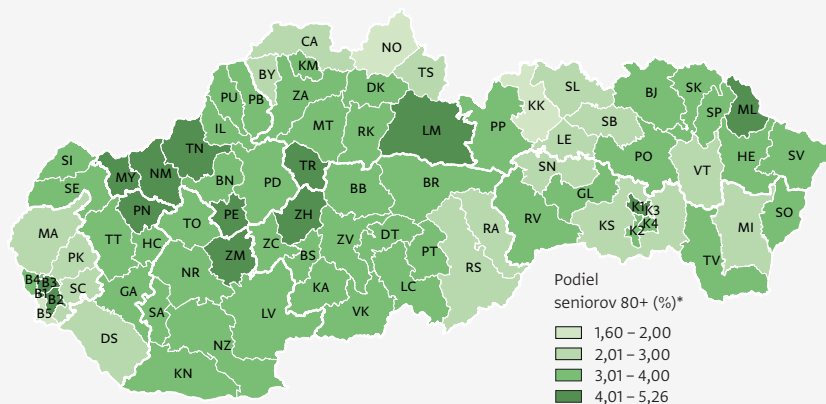
604-tisíc detí (58,9 %) dochádza do školy.

Z toho viac ako tretina detí (206,4 tisíce) chodí do školy pešo.

SENIORI 80+

Neexistuje všeobecná definícia starnutia a staroby, no jednou z najdôležitejších charakteristík starnutia a staroby je vek. Tento príbeh venuje svoju pozornosť starým (80 – 89-roční) a najstarším seniorom (90-roční a starší), ich početnosť je **184 024**.

Podiel seniorov 80+ v okresoch SR

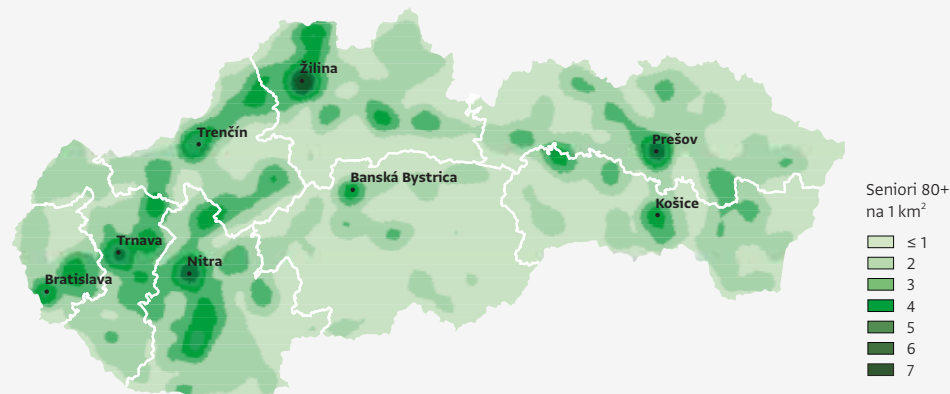

*počet seniorov 80+ v okrese k celkovému počtu obyvateľov v okrese

TOP 5 okresov s najvyšším podielom seniorov 80+ v rámci okresu:

Bratislava I (5,3 %), Bratislava II (5,0 %), Košice I (4,6%), Medzilaborce (4,6 %) a Bratislava III (4,4 %).

Koncentrácia seniorov 80+ s rovnakým miestom narodenia a trvalým pobytom*

*seniori 80+ v inštitucionálnych alebo kolektívnych zariadeniach sú vylúčení

Zo všetkých seniorov 80+ má **36 %** (65 916) svoje trvalé bydlisko v obci, kde sa narodili.

55 % (100 683) seniorov 80+ žije v meste

45 % (83 341) na vidieku

61 % (112 629) seniorov 80+ býva v rodinnom dome

35 % (63 865) v bytovom dome

4 % (7 530) v iných obydlích

Seniori 80+, ktorí majú miesto narodenia zhodné s trvalým pobytom:

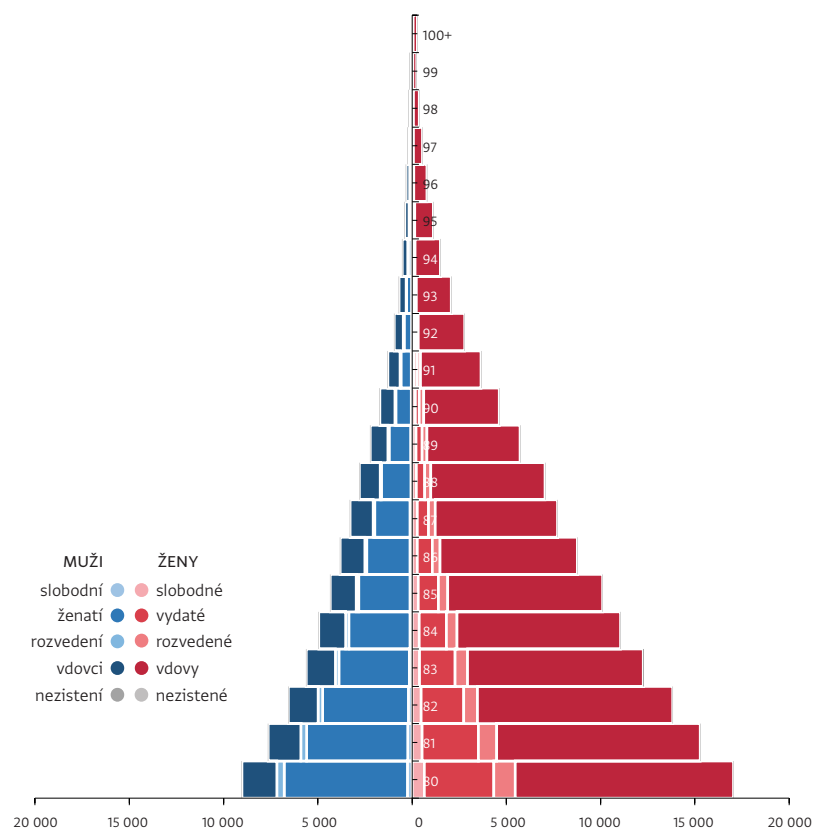
85 % (56 317) seniorov 80+ býva v rodinnom dome

13 % (8 417) v bytovom dome

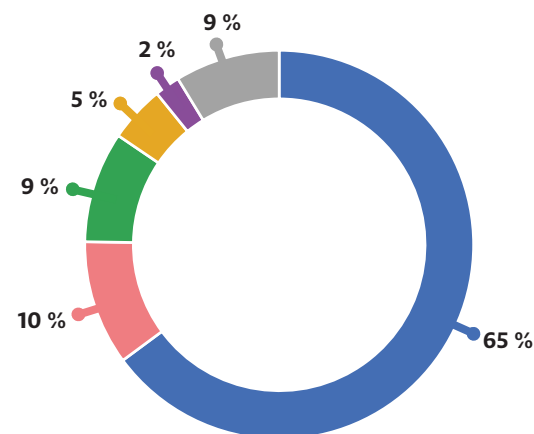
2 % (1 182) v iných obydlích

Seniori 80+ podľa pohlavia, veku a rodinného stavu

Medzi seniormi 80+ je väčšina mužov ženatých (62 %), väčšina žien (78 %) sú vdovy.

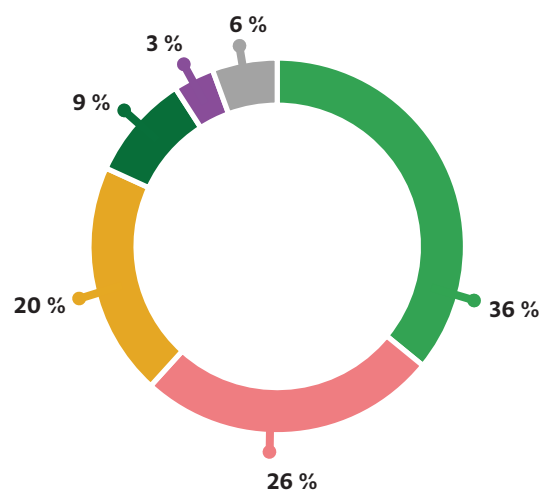

Seniori 80+ podľa náboženského vyznania

K rímskokatolíckemu náboženskému vyznaniu sa hlási 65 % seniorov 80+, tento podiel je tak o 9 p. b. vyšší ako v rámci celej populácie SR (56 %).

Seniori 80+ podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Podiel seniorov 80+ so základným vzdelaním je viac ako dvojnásobný (36 %) v porovnaní s celoslovenskou populáciou (17 %).

4 036 seniorov 80+

je stále ekonomicky aktívnych, pričom najčastejšie zastávajú pracovné pozície ako špecialisti v oblasti zdravotníctva alebo učelia a odborní pedagogickí pracovníci

GENERÁCIE X a Y

Generácie majú vďaka podobnému veku podobné životné skúsenosti, ktoré ovplyvňujú ich postoje, hodnoty a správanie počas celého ich života. Generácie sú v tomto príbehu posudzované na základe obdobia, v ktorom sa narodili.

Podmienky, v ktorých slovenské generácie X a Y vyrastali:

GENERÁCIA X (1965 – 1979)

Spoločenské: Pražská jar (1968), okupácia Československa (1968), normalizácia (1969 – 1985), Charta 77 (1977), vysoká zamestnanosť matiek, neexistencia oficiálnej nezamestnanosti, spoločensky nútená ideológia marxizmu-leninizmu

Demografické: Husákové deti (československý baby boom v 70. rokoch), rastúca rozvodovosť, rastúca potratovosť

Technické: televízia, rozhlas, fotoaparát, kazetový a páskový magnetofón, telefón, gramofón, počítač na dierne štítky/dierne pásky a neskôr stolný počítač

GENERÁCIA Y (1980 – 1994)

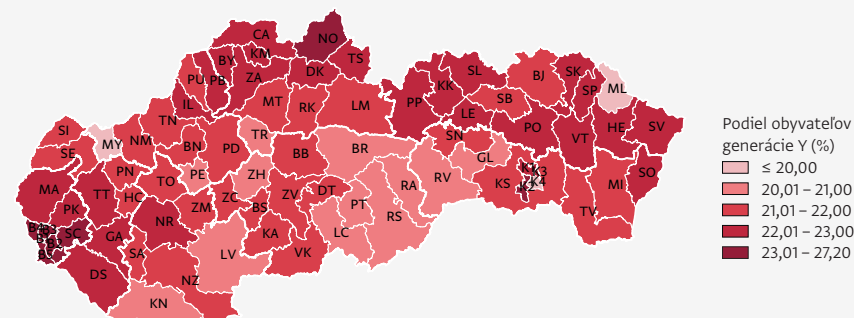
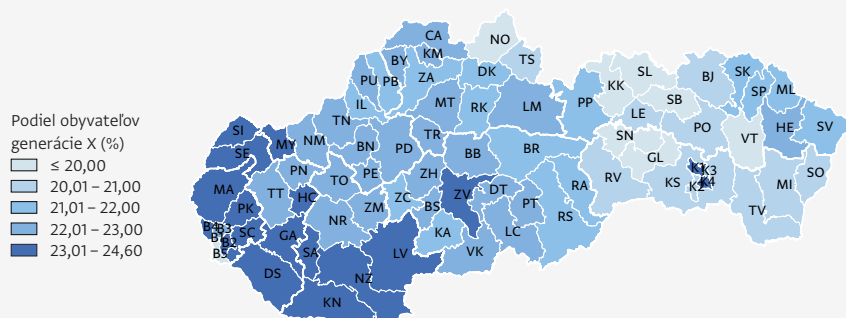
Spoločenské: Perestrojka (1987 – 1991), pád Železnej opony (1989), oslabovanie ideológie marxizmu-leninizmu vedúce k jej odmietnutiu, Zamatová revolúcia (1989), koniec Studenej vojny (1991), privatizácia (od 1991), rozpad Československa (1993)

Demografické: klesajúca pôrodnosť, rastúca rozvodovosť, rastúca potratovosť

Technické: televízia, CD/DVD prehrávače, stolný počítač, počítačové hry, mobil, internet (od 1989)

GENERÁCIA X + GENERÁCIA Y

predstavujú **44 %** populácie Slovenska

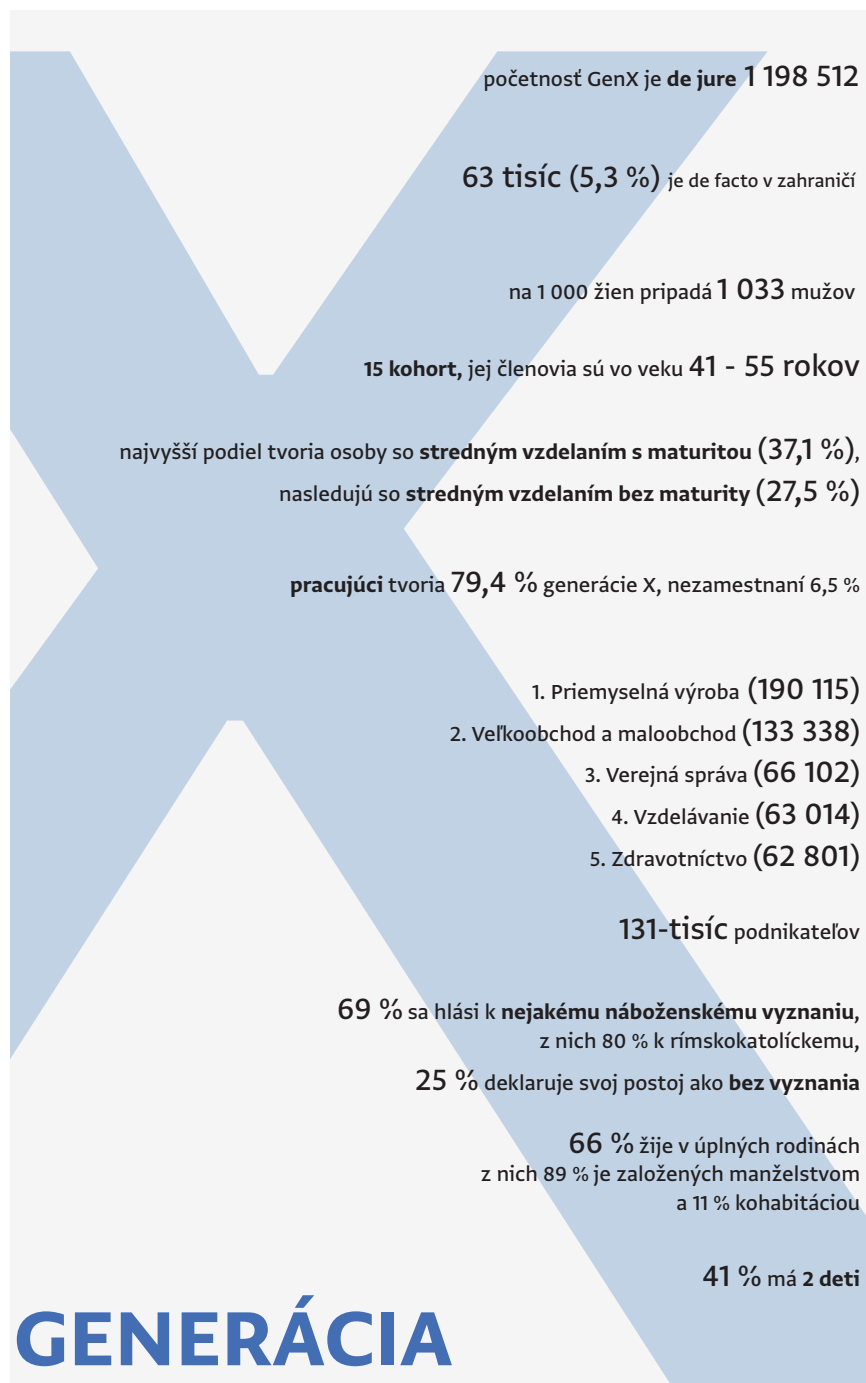

GENERÁCIA X

Ufňukaní **MTV Generácia Gen X**
Deti s kľúčom na krku Flákači
Nová stratená generácia

GENERÁCIA Y

Gen Y Prvá globálna generácia
Najšťastnejšia generácia
Digitálni domorodci **Deti Milénia**

≈ 1,2 milióna

Y svetobežnejšia ako X

Y maskulinnejšia ako X

vek

Y vzdelanejšia ako X

X pracujúcejšia ako Y

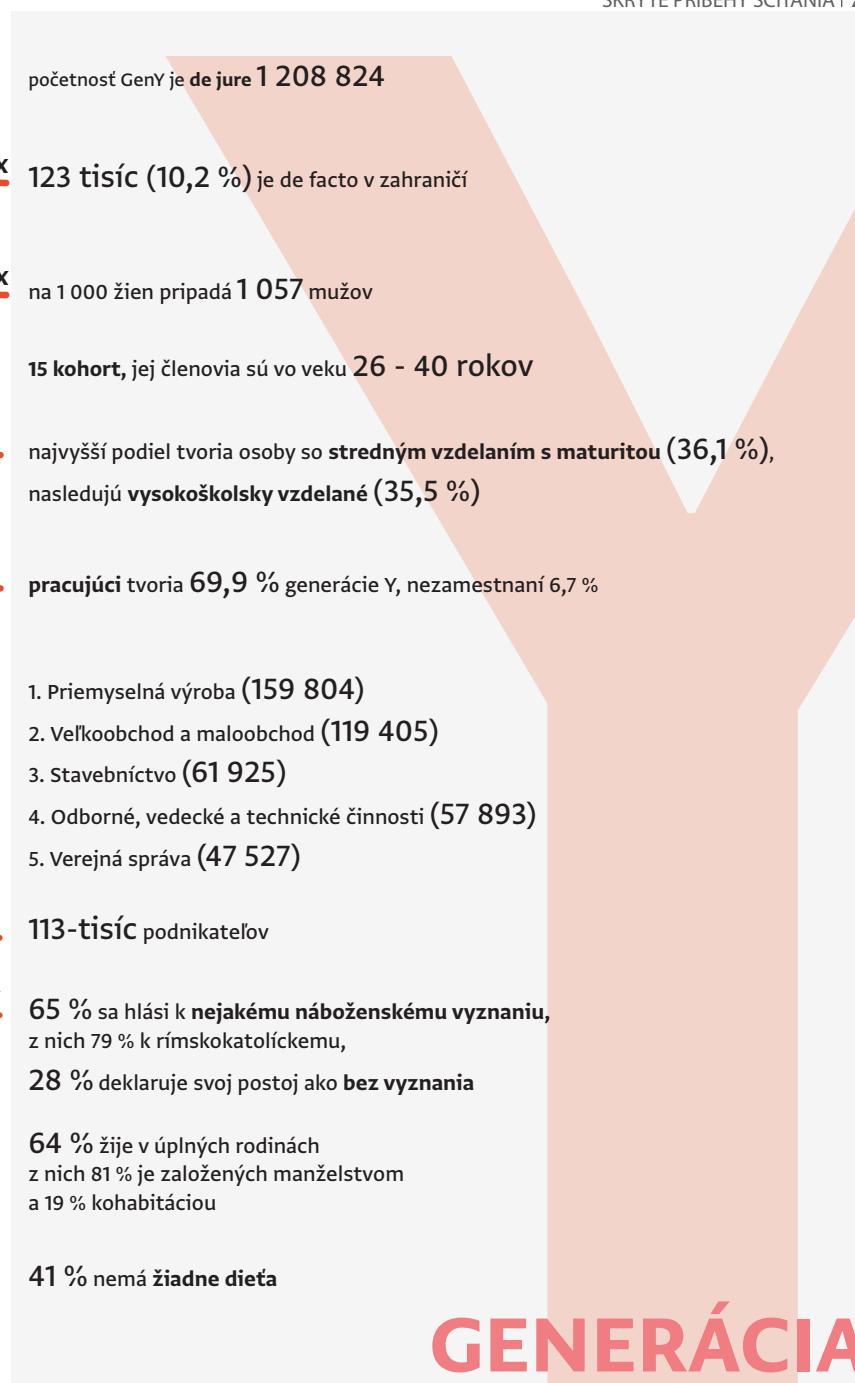
hlavné ekonomické činnosti

X podnikavejšia ako Y

X religióznejšia ako Y

≈ 2/3

41 %

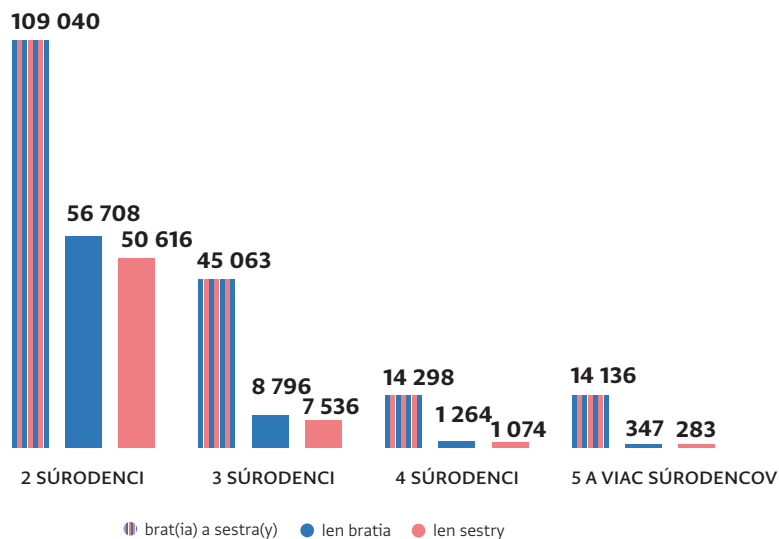
SÚRODENCI

Deti vyrastajú v rôznych rodinných prostrediach, a to najmä z hľadiska demografických (vek rodičov) a vzťahových podmienok (prítomnosť/nepítomnosť rodičov, súrodencov), ale i materiálnych (príjmy), kultúrnych (vzdelanie, hodnoty) atď.

Príbeh je zameraný na **deti vo veku do 17 rokov** (vrátane) a ich existujúce súrodenecké vzťahy v štatistickom kontexte.

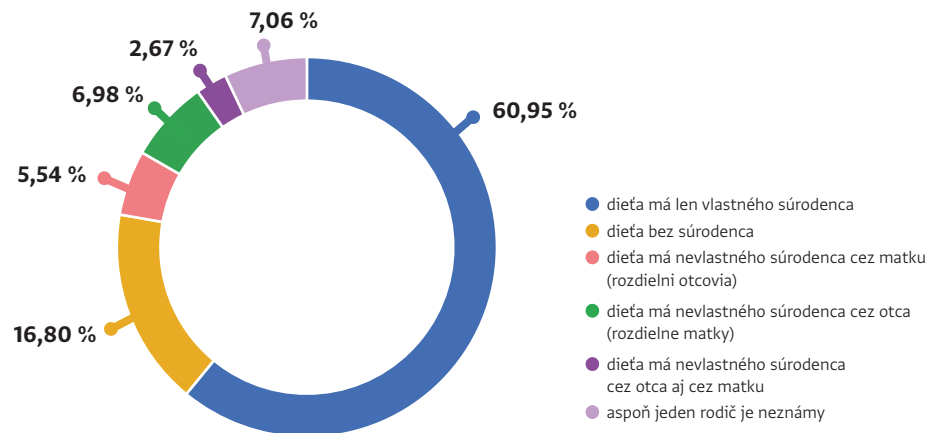
1 024 987 veľkosť subpopulácie detí vo veku do 17 rokov

Vlastní súrodenci podľa pohlavia, z ktorých aspoň jeden je vo veku 0 – 17 rokov

Deti vo veku 0 – 17 rokov a ich súrodenecké vzťahy

61 % detí má len vlastného súrodenca, deti s nevlastnými súrodencami predstavujú 15 %.

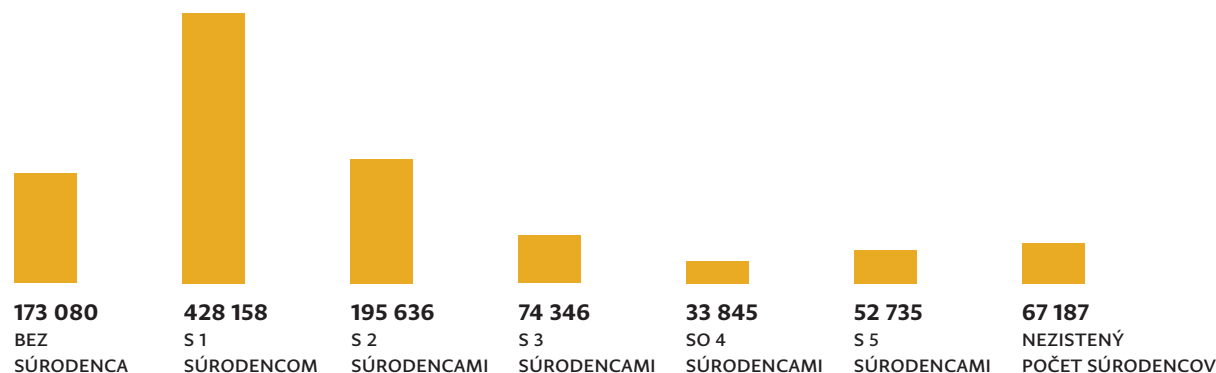
Najčastejším vlastným súrodeneckým vzťahom

pre deti vo veku do 17 rokov je vzťah „**brat/ia-sestra/y**“ (bez ohľadu na vek ich súrodencov).

Keďže sa rodí viac chlapcov ako dievčat, druhý najpočetnejší typ súrodeneckého vzťahu je vzťah „bratia“, najmenej početným súrodeneckým vzťahom je vzťah „sestry“.

Zaujímavosťou je, že na Slovensku sú **4 otcovia**, ktorí majú **9 detí a všetky sú dievčatá**.

Deti vo veku 0 – 17 rokov podľa počtu vlastných aj nevlastných súrodencov (bez ohľadu na vek ich súrodencov)

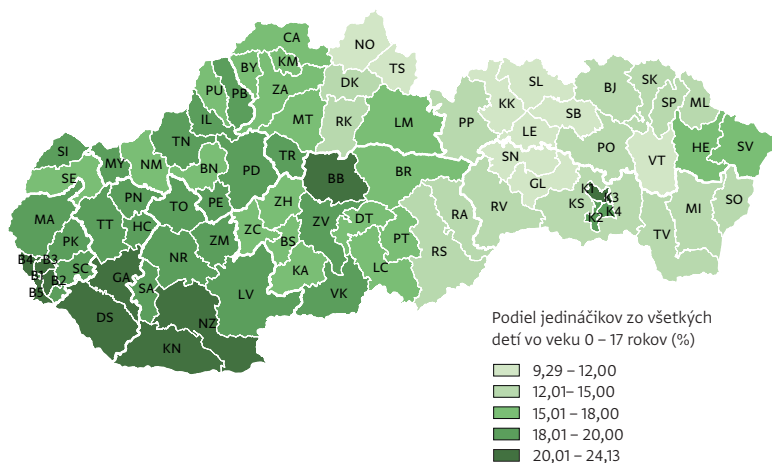

Najviac detí vo veku 0 – 17 rokov (41,8 %) má jedného súrodenca, potom nasleduje skupina detí s 2 súrodencami (19 %), na tretej pozícii sú deti bez súrodencov (jedináčkovia), ktorí tvoria 17 %.

Podiel jedináčikov v okresoch SR

Rodiny s jedináčikmi tvoria najvyššie podiely na juhozápade Slovenska,

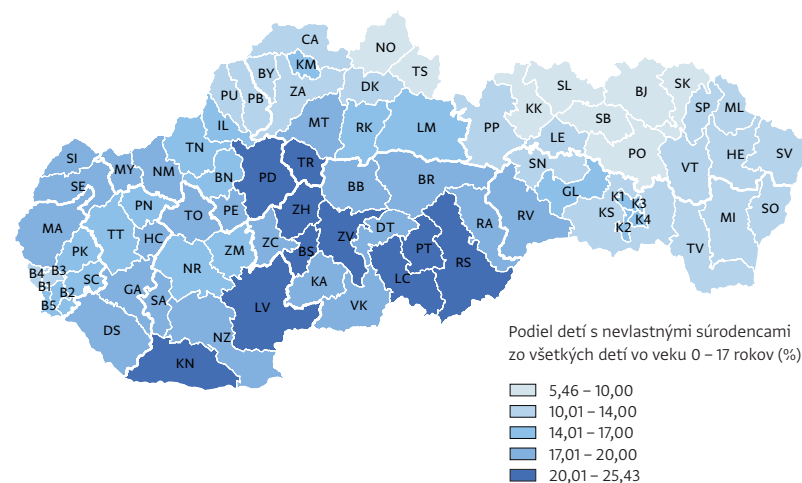
najviac v okresoch Bratislava V, Bratislava II a Dunajská Streda. Nízky podiel rodín s jedináčikmi je v okresoch, ktoré sa vyznačujú vysokou pôrodnosťou.

Podiel detí s nevlastnými súrodencami v okresoch SR

Najvyšší podiel detí vo veku 0 – 17 rokov s nevlastnými súrodencami je v okresoch stredného a južného Slovenska,

jedným z hlavných dôvodov vysokého podielu detí s nevlastnými súrodencami v týchto okresoch je dlhodobá vysoká rozvodovosť.

VIACERČATÁ

Dvojičky a početnejšie viacerčatá oddávna priťahujú záujem svojho okolia.

Pre výskyt viacplodovej tehotnosti v populácii je všeobecne uznávané Hellinsovo pravidlo (Višňovský), ktoré predpokladá výskyt dvojčiat (gemini) s pravdepodobnosťou 1:85, trojčiat (trigemini) 1:85², štvorčiat (quadrigemini) 1:85³.

Na Slovensku je 65 801 osôb, ktoré sa narodili z viacpočetného pôrodu. Ich podiel v populácii Slovenska predstavuje 1,2 %, a je tak z pohľadu populácie Slovenska ako celku v súlade s Hellinovým pravidlom.

Dvojčatá podľa pohlavia

Medzi dvojčatami podľa pohlavia sú najčastejšou kombináciou dvojčatá s odlišným pohlavím (35 %), potom nasledujú sestry (33 %) a bratia (32 %).

♀♂ 35 %

♀♀ 33 %

♂♂ 32 %

Viacerčatá na Slovensku

Viacerčatá	Počet	Počet osôb	Viacerčatá	Počet	Počet osôb	Viacerčatá	Počet	Počet osôb
DVOJČATÁ	32 493	64 986	TROJČATÁ	265	795	ŠTVORČATÁ	5	20

Matky, v ktorých rodine sa vyskytujú dvojčatá, majú geneticky podmienenú tendenciu porodiť ďalšie dvojičky (Mahakarkar a kol.).

Na Slovensku má 1,9 % obyvateľov narodených z viacnásobného pôrodu súrodencov, ktorí sú tiež viacerčatá.

Viacerčatá podľa genetickej podmienenosti

♀♂ ♀♂

294 rodín s dvoma dvojčatami

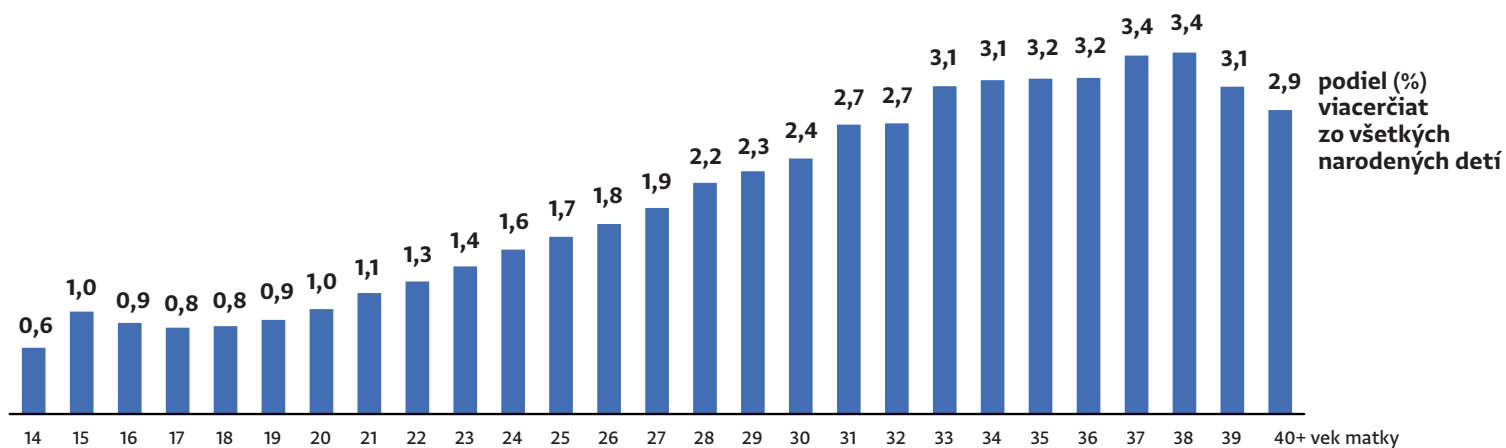
♀♂ ♀♂♀

9 rodín s dvojčatami a trojčatami

♀♂ ♀♂ ♀♂

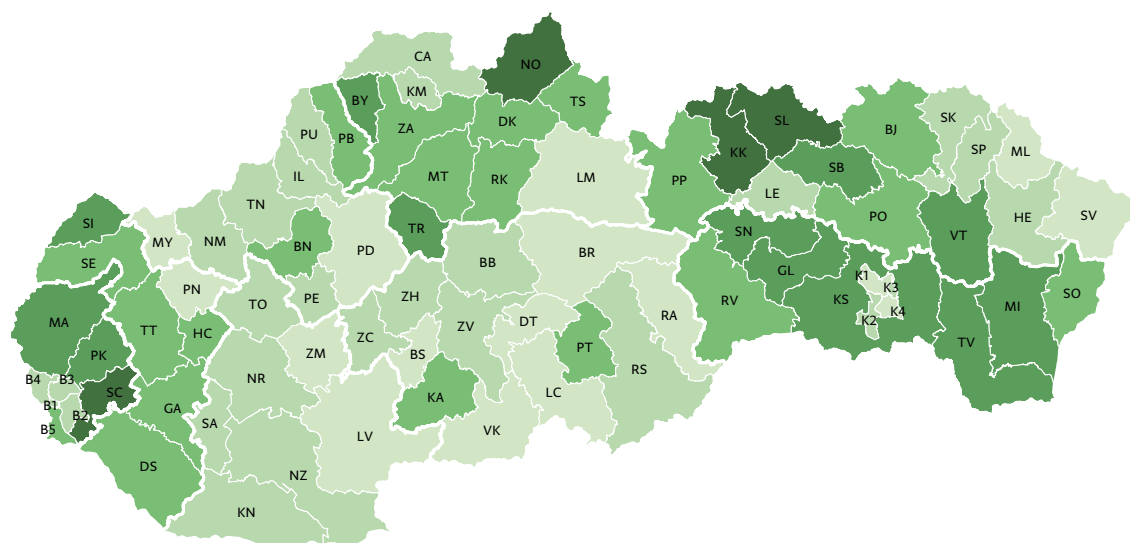
6 rodín s tromi dvojčatami

Viacerčatá podľa veku matky

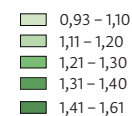
Narodenie viacerčiat závisí od niekoľkých faktorov. Okrem spomenutej genetickej predispozície je ďalším faktorom aj vek matky. So stúpajúcim vekom matiek sa zvyšujú podiely matiek, ktorým sa narodili viacerčatá. Nepriamym potvrdením je fakt, že viacerčatá (žijúce a s pobytom v SR) tvoria zo všetkých narodených detí matkám vo veku do 30 rokov 1,5 % a podiel viacerčiat narodených matkám vo veku 30 a viac rokov je 2,9 %.

Viacerčatá v okresoch SR

Na Slovensku má 36 okresov vyšší podiel viacpočetných pôrodov ako je štandard (1,2 %). **Najvyšší podiel viacpočetných pôrodov (1,6 %) je v okresoch Kežmarok, Senec, Námestovo a Stará Ľubovňa.**

Podiel viacerčiat zo všetkých obyvateľov v okresoch SR (%)

KTO SÚ BRATISLAVČANIA

Bratislavčan je ten, kto sa narodil v Bratislave? Bratislavčan je ten, kto má v Bratislave registrovaný aj deklarovaný pobyt? Bratislavčan je ten, kto sa v Bratislave narodil a má v nej registrovaný pobyt? Bratislavčan je ten, kto v nej naozaj býva? Alebo...? Podľa výsledkov zo sčítania 2021 je možné dať odpovede na položené otázky. Je na čitateľovi, ku ktorej odpovedi sa prikloní.

475 503 obyvateľov
s trvalým pobytom

- 245 205 52 %** **autochtónni** Bratislavčania,
(narodení v Bratislave a majúci trvalý i súčasný pobyt v Bratislave)
- 176 845 37 %** **naturalizovaní** Bratislavčania,
(narodení mimo Bratislavy, ale majúci v Bratislave trvalý i súčasný pobyt)
- 53 453 11 %** **registrovaní** Bratislavčania,
(majúci trvalý pobyt v Bratislave, ale reálne bývajúci mimo Bratislavy)
- 61 802** **alochťónni** Bratislavčania,
(majú v Bratislave len súčasný pobyt, eliminujú 53 453 obyvateľov Bratislavy, ktorí majú reálny (súčasný) pobyt mimo jej územia)

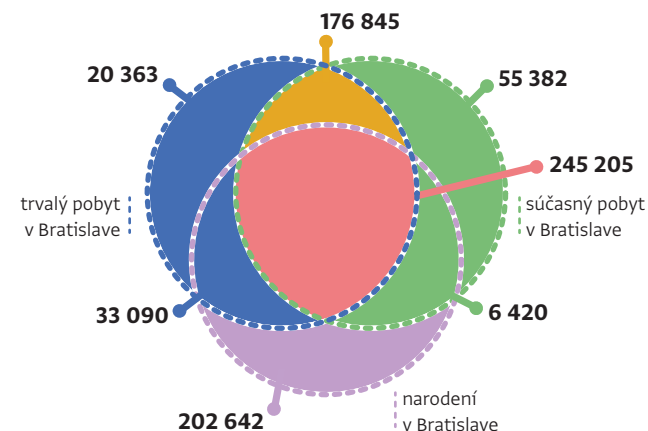
Pozn.: Podmnožina obyvateľov v Bratislave len narodená nezodpovedá priamo vzťahu k Bratislave, pretože často ide o obyvateľov, ktorých rodičia využili pre ich narodenie zdravotnícke zariadenie v Bratislave.

Najvýraznejšia prevaha žien je v skupine naturalizovaných Bratislavčanov

	MUŽI : ŽENY
naturalizovaní	44 : 56
autochtónni	50 : 50
registrovaní	49 : 51
alochťónni	52 : 48

Najstarší sú naturalizovaní Bratislavčania
Priemerný vek podľa pohlavia:

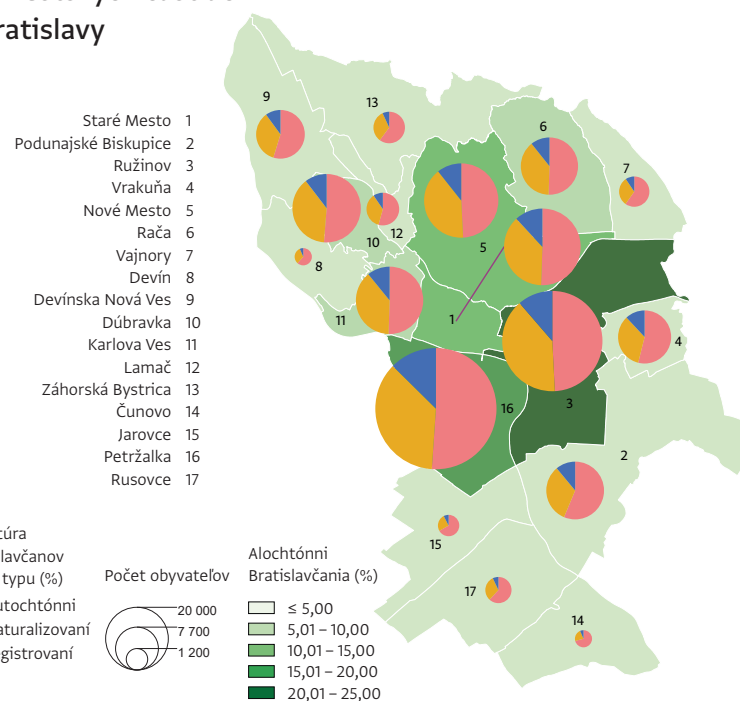
MUŽI	ŽENY	
50,0	53,6	naturalizovaní
35,2	37,4	autochtónni
39,4	39,5	registrovaní
33,2	31,5	alochťónni

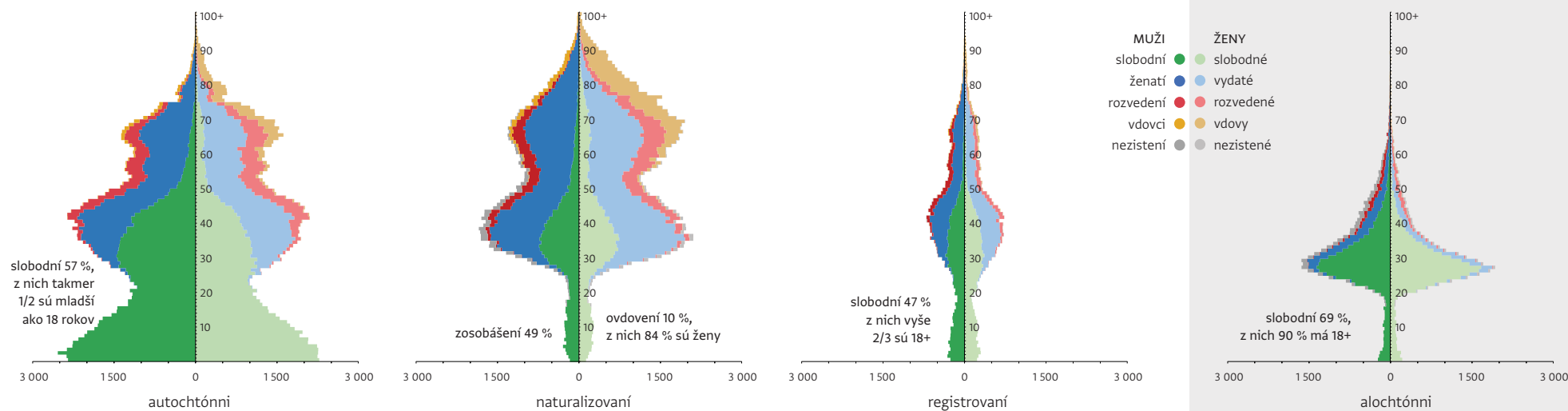
Obyvatelia Slovenska podľa vzťahov k Bratislave

registrovaní
autochtónni
naturalizovaní
v Bratislave len narodení

Bratislavčania podľa typu v mestských častiach Bratislavy

Bratislavčania podľa pohlavia, veku a rodinného stavu

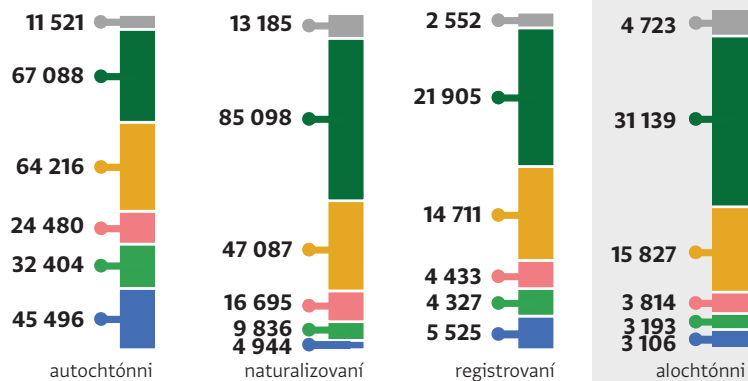
Naturalizovaní Bratislavčania kvalitatívne vylepšujú štruktúru podľa vzdelania

174-tisíc obyvateľov s trvalým pobytom v Bratislave má vysokoškolské vzdelanie, z toho 85-tisíc tvorí skupina naturalizovaných Bratislavčanov; vysokoškolsky vzdelaní však tvoria najvyššie podiely vo všetkých skupinách Bratislavčanov: u autochtónnych 27 %, u naturalizovaných 48 %, u registrovaných 41 %, u alochtónnych 50 %.

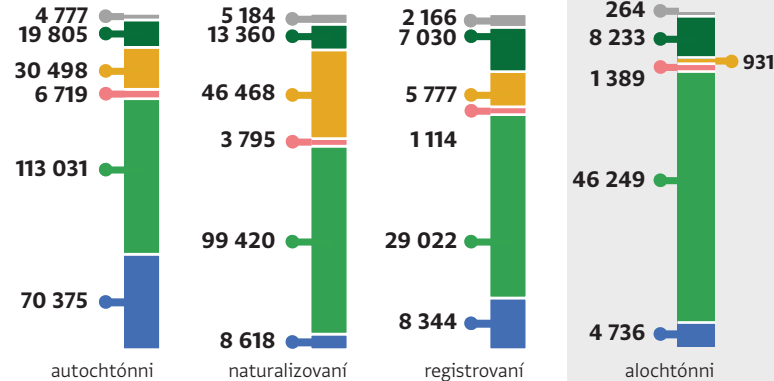
Podľa ekonomickej aktivity pracujúci prevládajú vo všetkých skupinách Bratislavčanov

u autochtónnych tvoria 46 %, u naturalizovaných 56 %, u registrovaných 54 %, u alochtónnych 75 %; najvyšší podiel detí v predškolskom veku a žiakov je v skupine autochtónnych Bratislavčanov (29 %), najviac dôchodcov je v skupine naturalizovaných Bratislavčanov (26 %).

Bratislavčania podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Bratislavčania podľa ekonomickej aktivity

KTO SÚ KOŠIČANIA

Je Košičan ten, kto sa narodil v Košiciach? Je Košičan ten, kto má v Košiciach registrovaný aj deklarovaný pobyt? Je Košičan ten, kto sa v Košiciach narodil a má v nich registrovaný pobyt? Je Košičan ten, kto v nich naozaj býva? Alebo...? Podľa výsledkov zo sčítania 2021 je možné dať odpovede na položené otázky. Je na čitateľovi, ku ktorej odpovedi sa prikloní.

229 040 obyvateľov
s trvalým pobytom

134 521 59 % **autochtónni** Košičania,
(narodení v Košiciach a majúci trvalý i súčasný pobyt v Košiciach)

69 945 30 % **naturalizovaní** Košičania,
(narodení mimo Košíc, ale majúci v Košiciach trvalý i súčasný pobyt)

24 574 11 % **registrovaní** Košičania,
(majúci trvalý pobyt v Košiciach, ale reálne bývajúci mimo Košíc)

14 268 **alochťónni** Košičania,
(majú v Košiciach len súčasný pobyt, čiastočne eliminujú 24 574 obyvateľov
Košíc, ktorí majú reálny (súčasný) pobyt mimo jej územia)

Pozn.: Podmnožina obyvateľov v Košiciach len narodená nezodpovedá priamo vzťahu ku Košiciam, pretože často ide o obyvateľov, ktorých rodičia využili pre ich narodenie zdravotnícke zariadenie v Košiciach.

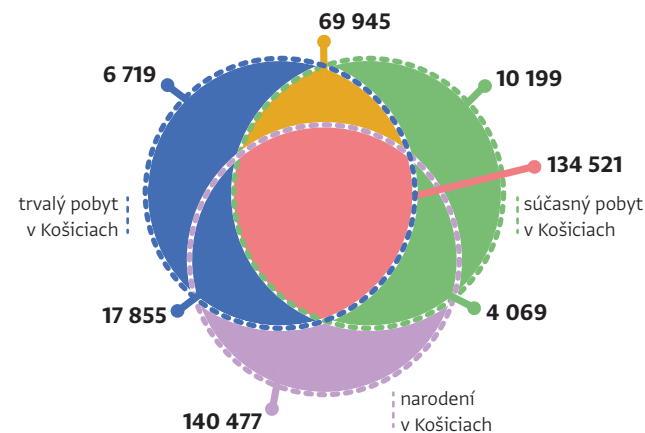
**Najvýraznejšia prevaha žien
je v skupine naturalizovaných
Košičanov**

MUŽI : ŽENY
naturalizovaní **43 : 57**
autochtónni **50 : 50**
registrovaní **49 : 51**
alochťónni **58 : 42**

**Najstarší sú naturalizovaní
Košičania**
Priemerný vek podľa pohlavia:

MUŽI	ŽENY
56,4	59,5
34,2	36,1
37,1	37,0
32,3	30,7

naturalizovaní
autochtónni
registrovaní
alochťónni

**Obyvatelia Slovenska podľa
vzťahov ku Košiciam**

registrovaní
autochtónni
alochťónni
naturalizovaní
v Košiciach len narodení

**Košičania podľa typu
v mestských častiach Košíc**

- Džungľa
- Ťahanovce
- Sever
- Staré Mesto
- Juh
- Luník IX
- Šaca
- Pereš
- Sídliisko Ťahanovce
- Lorinčík
- Dargovských hrdinov
- Košická Nová Ves
- Myslava
- Vyšné Opátske
- Krásna
- Šebastovce
- Poľov
- Západ
- Kavečany
- Nad jazerom
- Barca
- Sídliisko KVP

Štruktúra
Košičanov
podľa typu (%)

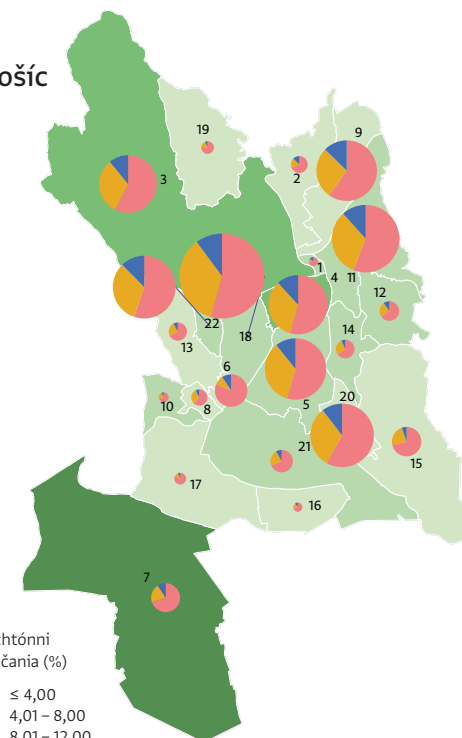
autochtónni
naturalizovaní
registrovaní

Počet obyvateľov

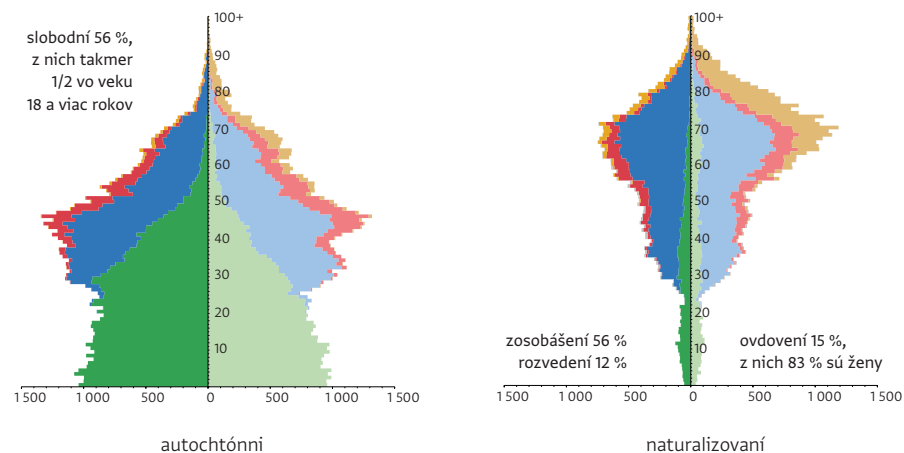

Alochťónni
Košičania (%)

≤ 4,00
4,01 – 8,00
8,01 – 12,00
12,01 – 17,08

Košičania podľa pohlavia, veku a rodinného stavu

U Košičanov početne prevládajú obyvatelia so stredným vzdelaním s maturitou (74 302),

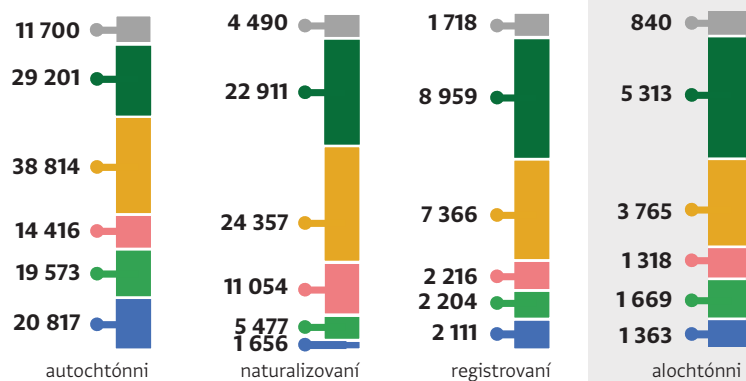
nasleduje vysokoškolské (66 384). Najvyššie podiely obyvateľov so stredným vzdelaním s maturitou majú registrovaní (30%) a naturalizovaní Košičania (35 %).

Vysokoškolsky vzdelaní dosahujú najvyššie podiely u alochtónnych (37 %) a registrovaných (36 %) Košičanov.

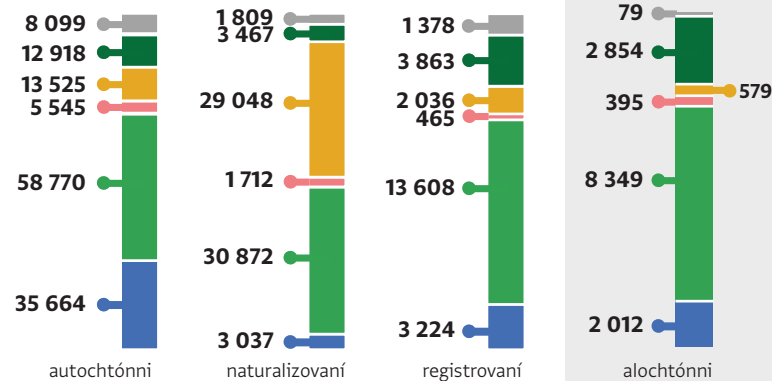
Podľa ekonomickej aktivity pracujúci obyvatelia prevládajú vo všetkých skupinách Košičanov

u autochtónnych ide o 44 %, u naturalizovaných 44 %, u registrovaných 55 % a u alochtónnych 59 %; dôchodcovia majú najvýraznejšie zastúpenie medzi naturalizovanými Košičanmi, kde tvoria až 42 %. Najvyšší podiel detí v predškolskom veku a žiakov sa nachádza v skupine autochtónnych Košičanov (27 %).

Košičania podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania

Košičania podľa ekonomickej aktivity

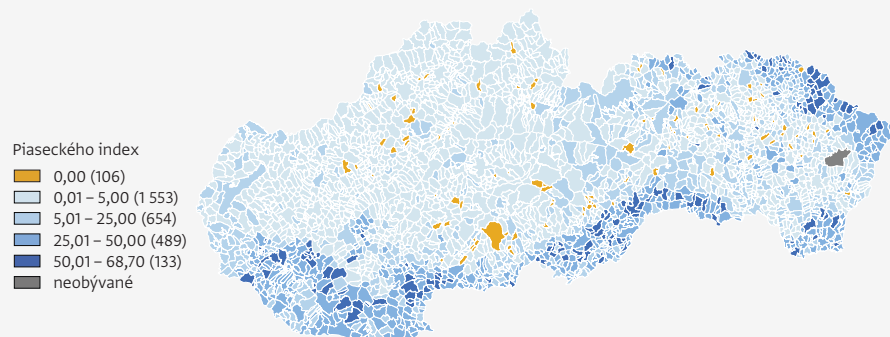
NÁRODNOSTNÁ ROZMANITOSŤ

Slovensko je domovom rôznych národností a etnických skupín. Súčasná národnostná štruktúra je výsledkom nielen dlhého ale aj pomerne komplikovaného historického vývoja, ktorý ovplyvnila i samotná poloha Slovenska v „srdci“ Európy.

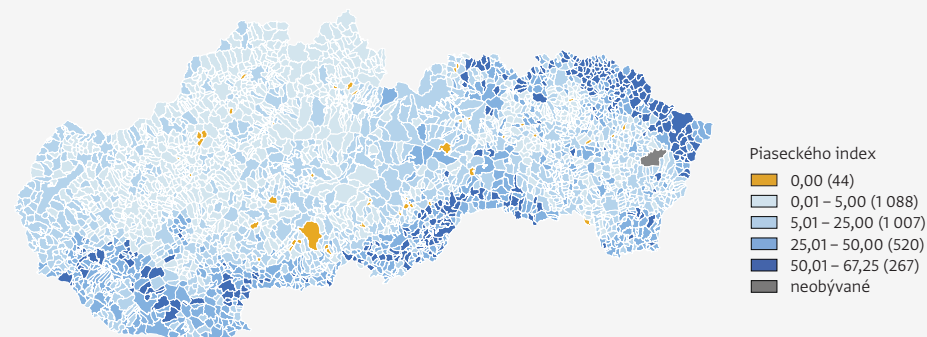
Pre účely poukázania na národnostnú diverzitu obcí Slovenska bol použitý tzv. Piaseckého index¹. Index nadobúda hodnoty od 0 po 100, čím viac sa hodnota blíži k 100, tým je stupeň národnostnej heterogenity vyšší, hodnoty blízke nule predstavujú najvyššiu homogenitu.

Najnižší podiel obyvateľov slovenskej národnosti, len 2,5 %, má obec Radnovce s 990 obyvateľmi, väčšina (vyše 3/5) sú Maďari, rómsku národnosť uvádza viac ako 1/3 obyvateľov.

Diverzita obcí SR podľa národnosti

Diverzita obcí SR podľa ďalšej národnosti²

Úplnú homogenitu podľa národnosti (I = 0) má 106 obcí,

v 80-tich sa však nachádzajú aj obyvatelia s nezistenou národnosťou, ale v **26-tich všetci obyvatelia deklarovali rovnakú, slovenskú, národnosť:**

Omastiná, Seč, Karlová, Borcová, Liešno, Čičmany, Dekýš, Sihla, Dolné Mladonice, Drienovo, Kozí Vrbovok, Sudince, Potok (RS), Ratkovská Lehota, Červeňany, Kochanovce (BJ), Hradisko, Zálesie (KK), Ondrašovce, Štefanovce (PO), Vysoká (SB), Príkra, Petrovce (VT), Zlatník, Detrík, Gíglovce.

Úplnú homogenitu aj podľa ďalšej národnosti (I = 0) si zachovalo 44 obcí, v 35-tich sa však nachádzajú aj obyvatelia s nezistenou národnosťou, ale v **9-tich všetci obyvatelia deklarovali rovnakú, slovenskú, národnosť:**

Karlová, Sudince, Potok (RS), Ratkovská Lehota, Kochanovce (BJ), Hradisko, Ondrašovce, Štefanovce (PO), Zlatník.

Piaseckého index heterogenity

podľa národnosti má vyšší ako 50 len 5 % obcí, ale podľa ďalšej národnosti je to viac, 9 % obcí.

Národnostne najhomogénnejšie obce

sa nachádzajú najmä v strednej časti Slovenska a pri západnej a severozápadnej hranici.

Národnostne najheterogénnejšie obce

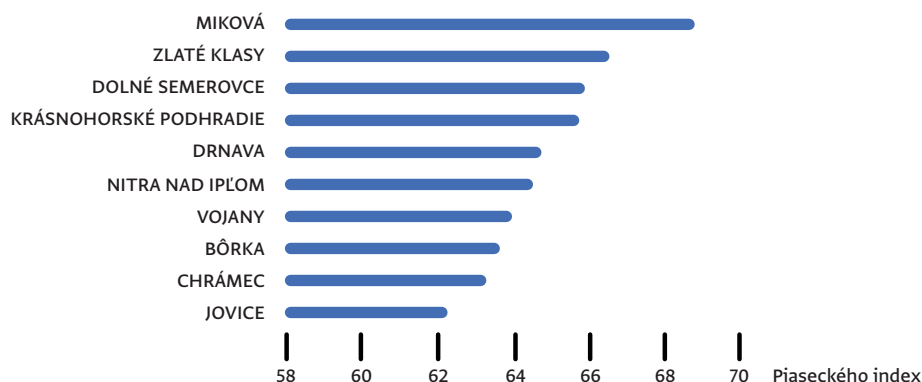
sa nachádzajú prevažne v prihraničných oblastiach južného, východného a severovýchodného Slovenska.

¹ Piaseckého index heterogenity: $I = 100 - \left(\frac{n^2 + n_1^2 + \dots + n_k^2}{N^2} \cdot 100 \right)$; $n_1, n_2, \dots, n_k$ je počet príslušníkov jednotlivých národností, k je počet sledovaných národností, N je celkový počet obyvateľov skúmaného územia (bez obyvateľov s nezistenou národnosťou).

² Ak obyvateľ nedeklaroval „ďalšiu národnosť“, bola pre účely Piaseckého indexu a štruktúry podľa „ďalšej národnosti“ doplnená ako „ďalšia národnosť“ tá, ktorú deklaroval ako „národnosť“.

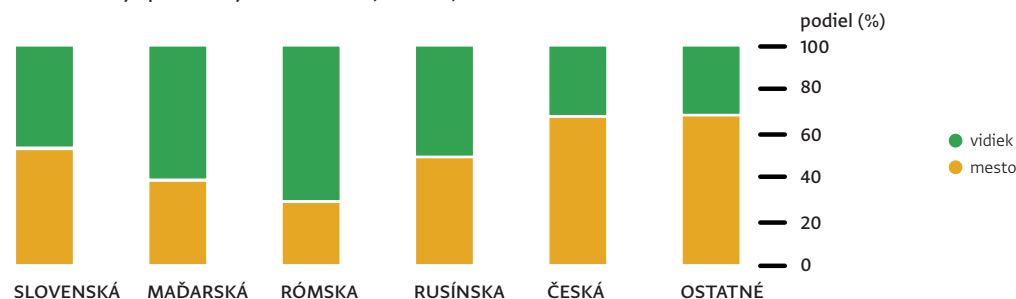
TOP 10 najrozmanitejších obcí v SR podľa národnosti

V obci Miková (146 obyvateľov) je vysoká heterogenita podľa národnosti spôsobená významnými početnosťami Slovákov, Rusínov (obe cca 1/3) a Rómov (1/5).

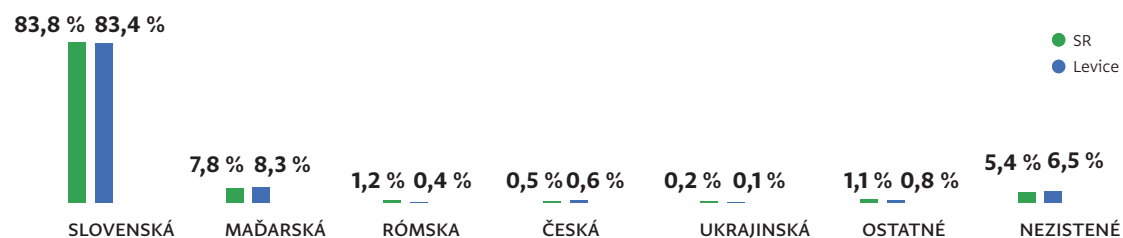
Národnosti podľa typu sídla v SR

Slováci a Česi žijú prevažnejšie v mestách, Maďari, Rómovia a Rusíni na vidieku

Levice vs Slovensko podľa národnostnej štruktúry

Mesto Levice (31 974 obyvateľov) sa národnostnou štruktúrou najviac podobá národnostnej štruktúre Slovenska

Národnostná heterogenita medzi manželmi, láska nepozná etnické hranice

TOP 5 najčastejších manželských párov Slovákov a žien inej národnosti

SLOVÁK+MAĎARKA	14 863
SLOVÁK+ČEŠKA	6 228
SLOVÁK+RUSÍNKA	1 554
SLOVÁK+UKRAJINKA	1 403
SLOVÁK+RÓMKA	820

TOP 5 najčastejších manželských párov Sloveniek a mužov inej národnosti

SLOVENKA+MAĎAR	17 196
SLOVENKA+ČECH	5 822
SLOVENKA+RUSÍN	2 557
SLOVENKA+RÓM	997
SLOVENKA+UKRAJINEC	664

TOP 5 najčastejších manželských párov žien a mužov inej národnosti ako slovenskej

MAĎAR+ČEŠKA	386
ČECH+MAĎARKA	285
RÓM+MAĎARKA	139
MAĎAR+RÓMKA	114
RUSÍN+UKRAJINKA	91

LEKÁRI A UČITELIA

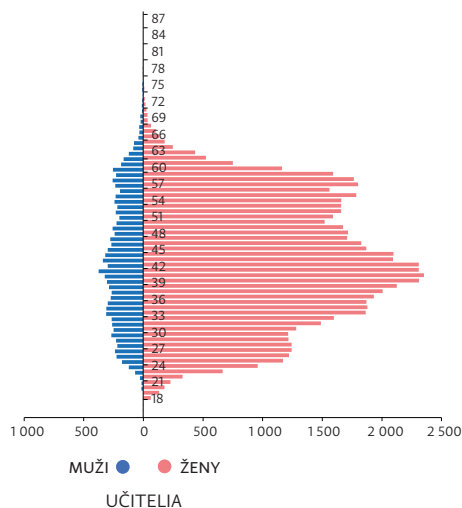
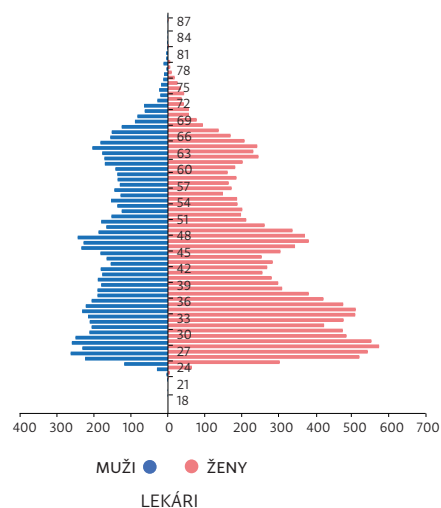
Lekári zachraňujú životy, učitelia budujú základy vzdelania. Empirické poznatky dokazujú, že zamestnania „lekár“ a „učiteľ“ sú väčšinou nielen povolaniím, ale v mnohých prípadoch poslaním. Údaje o lekároch a učiteľoch skryté v dátach zo sčítania odhaľujú ich vybrané geografické a demografické charakteristiky.

Pobyt	Lekári	Učitelia	v tom	
			učitelia v ZŠ a PZ	učitelia v SŠ
TRVALÝ POBYT	23 497	79 482	61 590	17 892

* ZŠ – základná škola; PZ – predškolské zariadenie; SŠ – stredná škola

Na Slovensku má trvalý pobyt takmer **80-tisíc učiteľov** a **24-tisíc lekárov**. Predstavujú takmer 2 % celkovej populácie. V oboch povolaniach prevládajú ženy, u učiteľov v pomere 86:14, u lekárov 62:38.

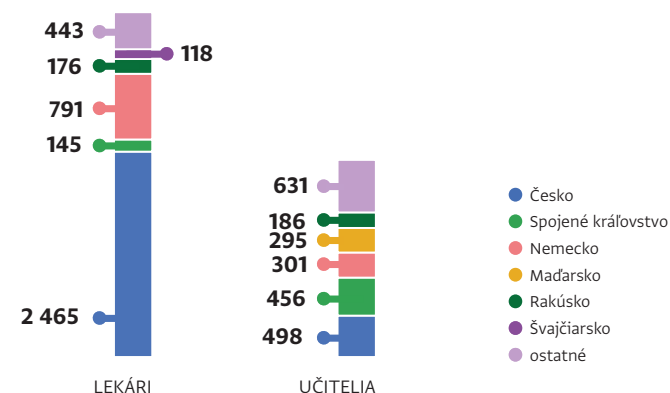
Lekári a učitelia podľa pohlavia a veku

De facto žijúci v zahraničí

18 % lekárov s trvalým pobytom na Slovensku žije de facto v zahraničí (najviac v Česku a Nemecku).

3 % učiteľov s trvalým pobytom na Slovensku má de facto pobyt v zahraničí (najviac v Česku a Spojenom kráľovstve).

Narodení v zahraničí

Až **4,0 %** našich **lekárov** sa narodilo v zahraničí, čo predstavuje 933 osôb (podľa trvalého pobytu).

Z našich **učiteľov** sa **2,1 %** narodilo v zahraničí, čo predstavuje 1 645 osôb (podľa trvalého pobytu).

Postavenie lekárov a učiteľov (vo veku 25 – 50 rokov) v rodine

Postavenie v rodine	SR (%)	Lekári (%)*	Učitelia (%)*
DIEŤA V RODINNEJ DOMÁCNOSTI	20,5	14,2	13,1
MANŽEL ALEBO MANŽELKA	42,2	51,3	59,7
JEDNOTLIVEC	15,4	18,0	9,7
OSAMELÝ RODIČ	8,9	7,7	10,4
KOHABITANT ALEBO KOHABITANTKA	9,9	7,6	6,2

*percentuálne hodnoty sú vypočítané z celkového počtu osôb daného povolania

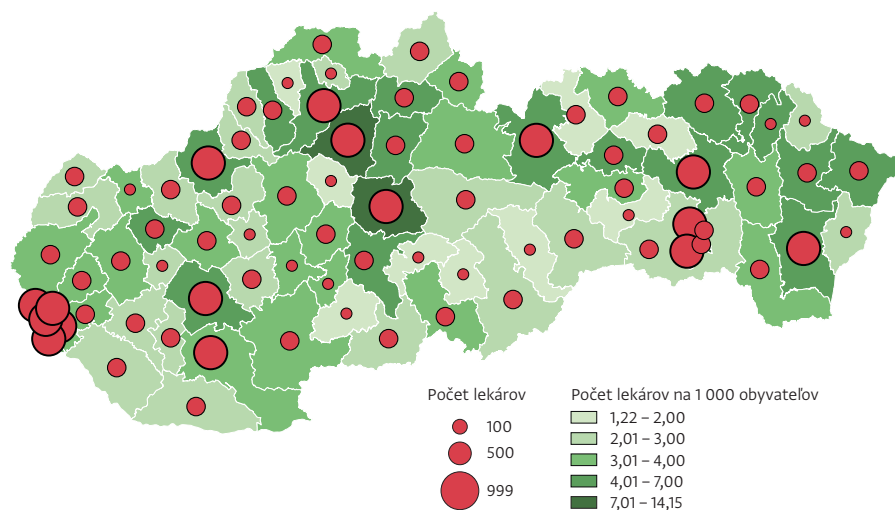
18 % lekárov žije ako **jednotlivec**, je to o 3 p. b. vyššia hodnota ako celoslovenská. Učitelia majú podiel jednotlivcov o 5 p. b. nižší ako je celoslovenská hodnota.

V manželskom zväzku žijú učitelia vo vyššom podiele ako lekári (o 9 p. b. viac).

Obidve povolania majú podiel spolužitia v manželstve výrazne nad celoslovenskou hodnotou.

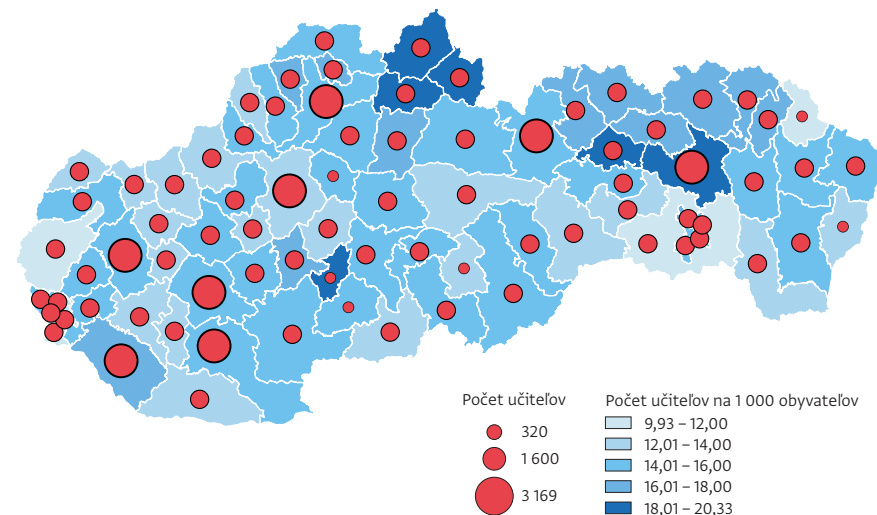
Lekári v okresoch SR

Najviac lekárov je v okresoch Bratislavy (najviac v okrese Bratislava I) a Košíc (najviac v okrese Košice I). Ďalšie okresy s vysokým počtom lekárov na 1 000 obyvateľov sú Banská Bystrica a Martin.

Učitelia v okresoch SR

Najviac učiteľov je práve v okresoch, v ktorých žije významná predproduktívna zložka obyvateľstva. Najvyšší počet učiteľov na 1 000 obyvateľov majú okresy Tvrdošín, Levoča, Banská Štiavnica, Námestovo.

V CHATRČIACH

Na Slovensku bolo sčítaných 5 115 nekonvenčných obydľí typu chatrč. Tieto obydľia boli identifikované pomocou štatistických adresných bodov, tzn. adresných bodov vytvorených pre obydľia, ktoré nespĺňajú štandardy bývania. Ide teda o obydľia, na ktoré obyvatelia nemôžu byť prihlásení na trvalý (de jure) pobyt, ale na súčasný pobyt (de facto) v nich žije 37 276 obyvateľov.

Pomer mužov a žien
žijúcich v chatrčiach:

♂
51:49
♀

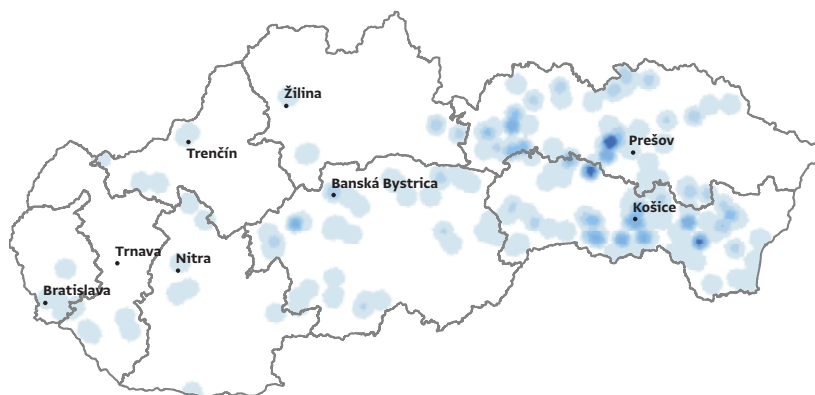
Chatrče
sa vyskytujú v

178 obciach
Slovenska

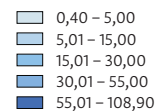
Najstarší obyvateľ žijúci v chatrči má

101 rokov

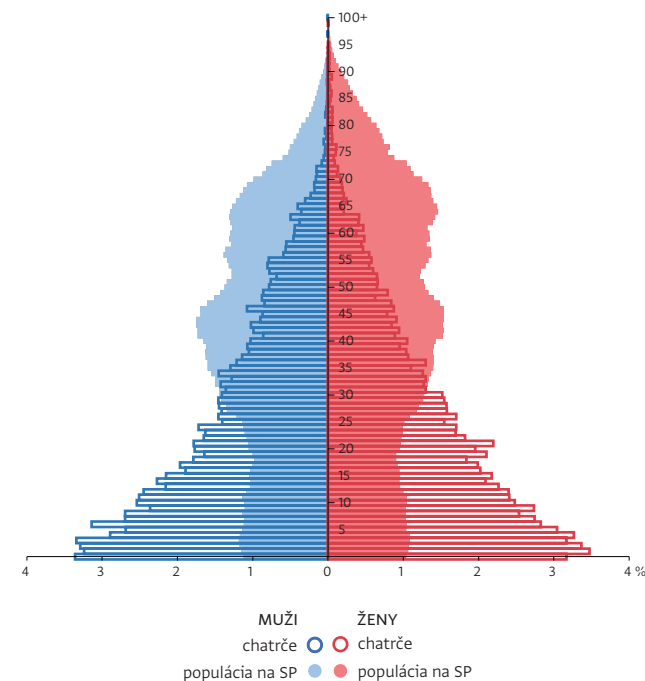
Koncentrácia obyvateľstva v chatrčiach

Obyvatelia
v chatrčiach na 1 km²

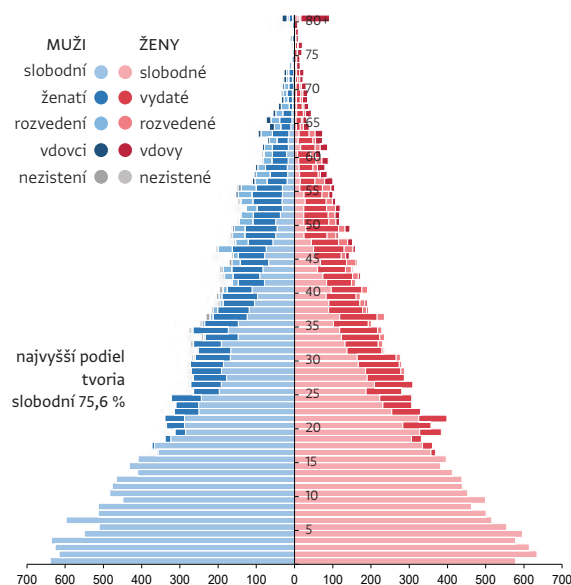

Veková štruktúra obyvateľov žijúcich
v chatrčiach je progresívneho typu

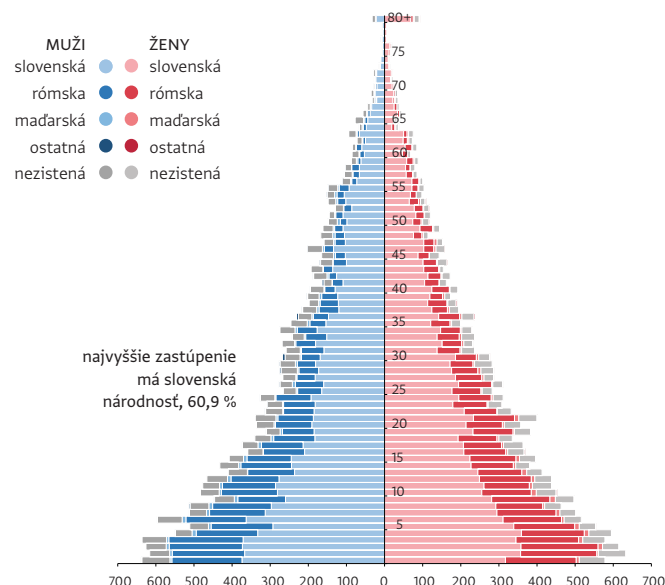

Progresívny typ najlepšie „kopíruje“ tvar pyramídy, subpopulácia v chatrčiach má silnú zložku 0 – 14-ročných (41,8 %), dominantné zastúpenie obyvateľov v reprodukčnom veku (15 – 49-ročných je 47,6 %) a zastúpenie 50-ročných a starších je najnižšie (10,6 %).

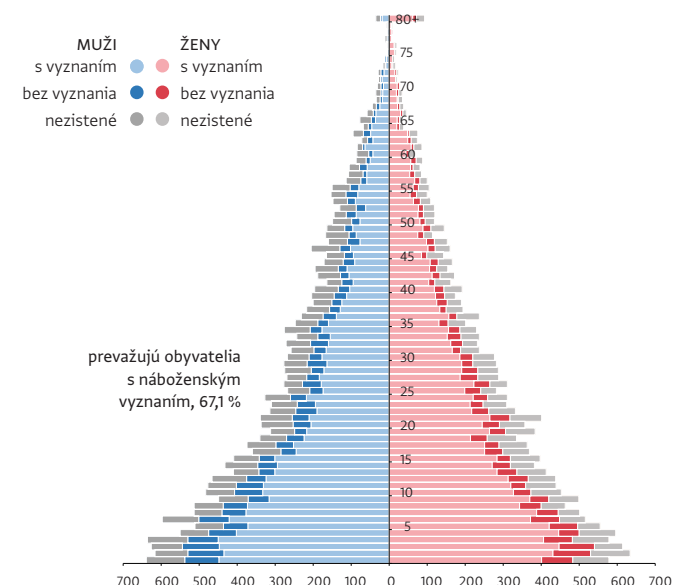
Pre porovnanie, veková pyramída celej populácie Slovenska so súčasným pobytom je regresívneho typu, najmladšia zložka (0 – 14) je zastúpená nedostatočne (len 16,2 %), v reprodukčnom veku sa nachádza 46,3 % obyvateľstva a v 50+ sa nachádza až 37,5 %.

Obyvatelia podľa rodinného stavu

Obyvatelia podľa národnosti

Obyvatelia podľa vyznania

Počet obyvateľov žijúcich v chatrčiach bez vybavenia vodovodom, kúpeňou a záchodom

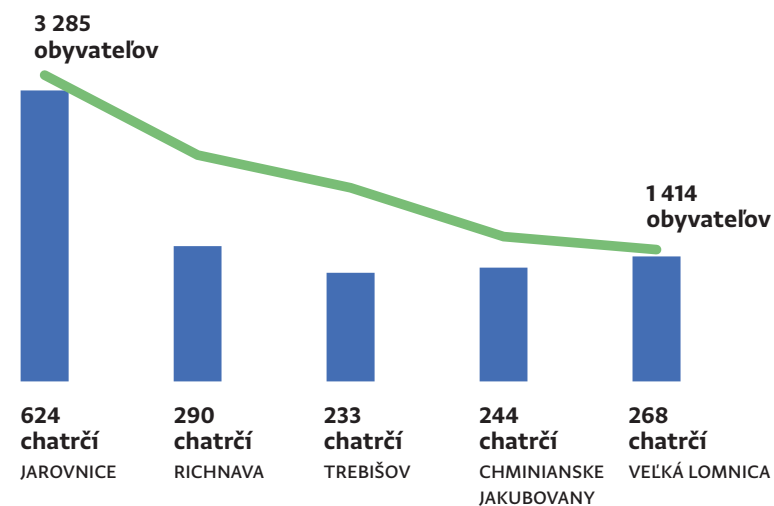
Chatrče s najnižším štandardom pre bývanie

Z celkového počtu obyvateľov žijúcich de facto v chatrčiach nemá v týchto obydliach k dispozícii vodovod, kúpeľňu ani záchod 77 % (28 637).

V medzikrajskom porovnaní dominujú Košický, Prešovský a Banskobystrický kraj, v ktorých bez vodovodu, kúpeľne a záchodu žije 98 % zo všetkých obyvateľov žijúcich v chatrčiach.

Až 87 % (32 607) obyvateľov žijúcich v chatrčiach používa ako primárny zdroj energie na vykurovanie pevné palivo.

Obce s najvyšším počtom obyvateľov so súčasným pobytom v chatrčiach

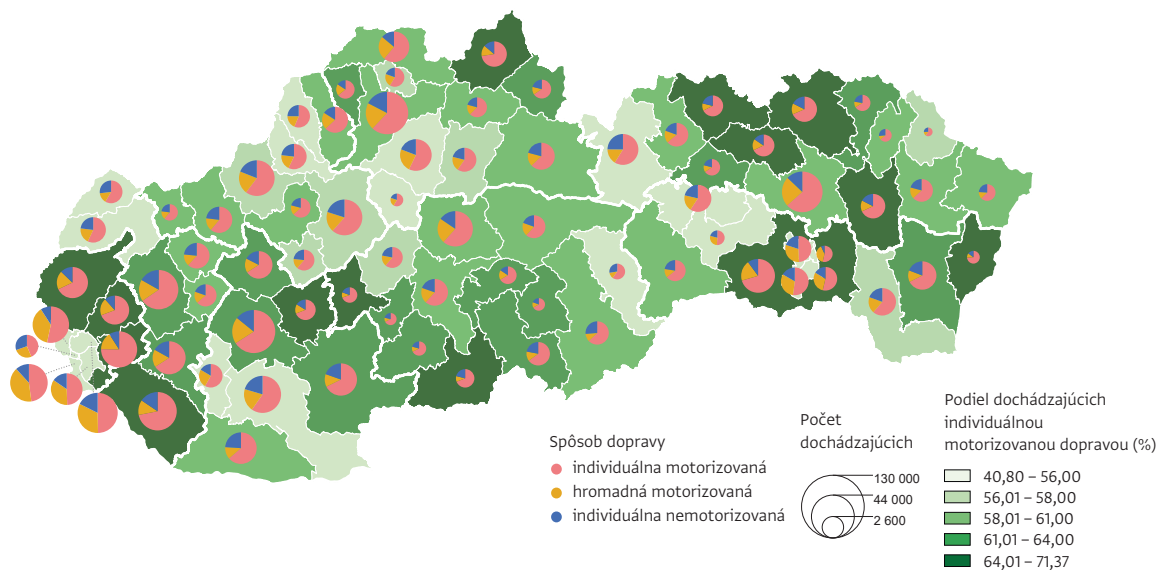
MOBILITA ZA PRÁCOU

Dochádzka do práce patrí medzi najbežnejšie druhy priestorovej mobility. Zúčastňujú sa jej takmer všetci pracujúci obyvatelia, s výnimkou osôb pracujúcich z domu. Ide vlastne o presun z miesta súčasného (de facto) bydliska do miesta pracoviska. Pre mnohých je to často i chvíľa, keď môžu premýšľať nad každodennými otázkami života a nachádzať zmysel v opakujúcich sa cestách.

Spôsoby dopravy do miesta pracoviska možno podľa použitého dopravného prostriedku rozdeliť nasledovne:

INDIVIDUÁLNA MOTORIZOVANÁ: 59 %	osobný automobil
HROMADNÁ MOTORIZOVANÁ: 19 %	vlak, MHD, autobus (okrem MHD)
INDIVIDUÁLNA NEMOTORIZOVANÁ: 17 %	pešo, bicykel/kolobežka
NEZISTENÁ DOPRAVA: 5 %	

Spôsob dopravy do práce v okresoch SR

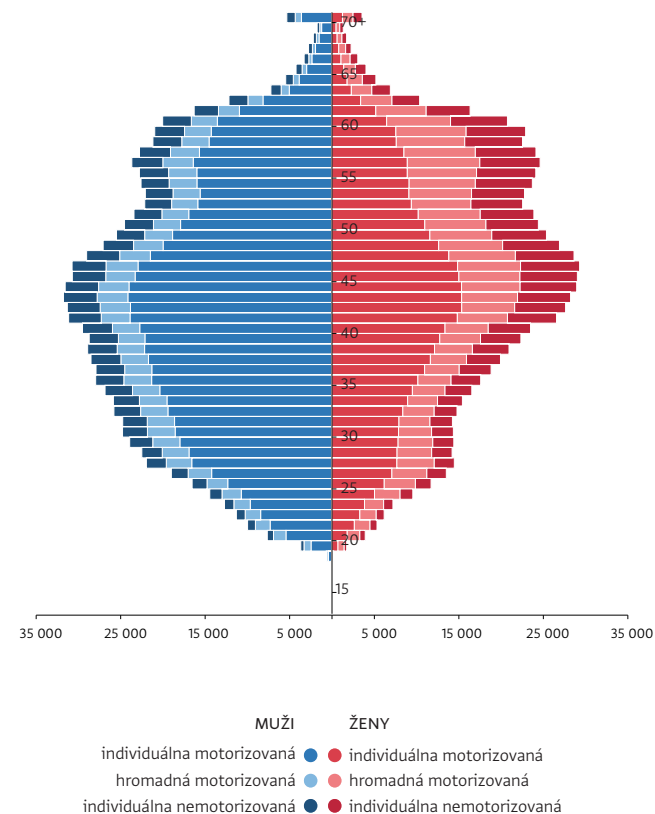

Viac ako 85 % pracujúcich osôb (pracujúci a pracujúci dôchodcovia) dochádza do zamestnania. Spolu sú to viac ako

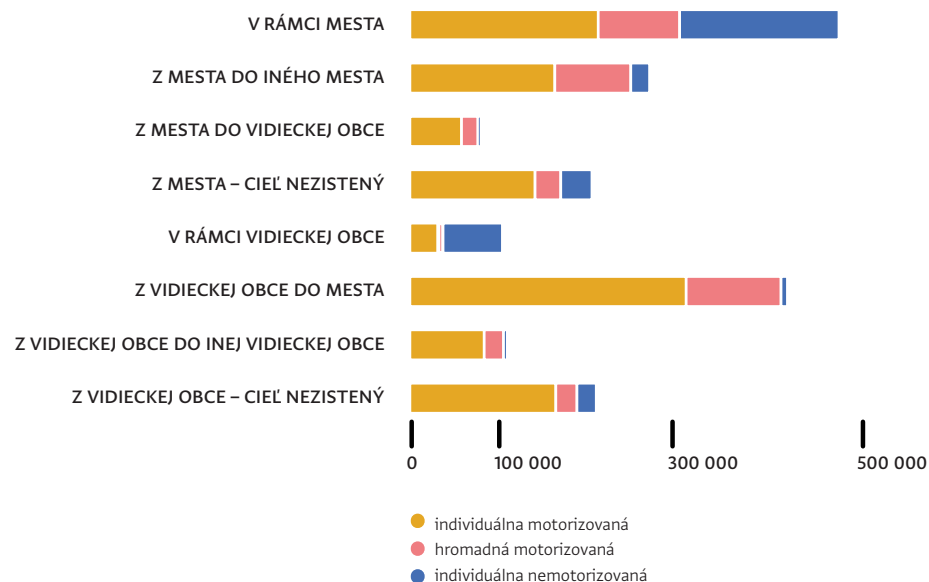
2 milióny

obyvateľov.

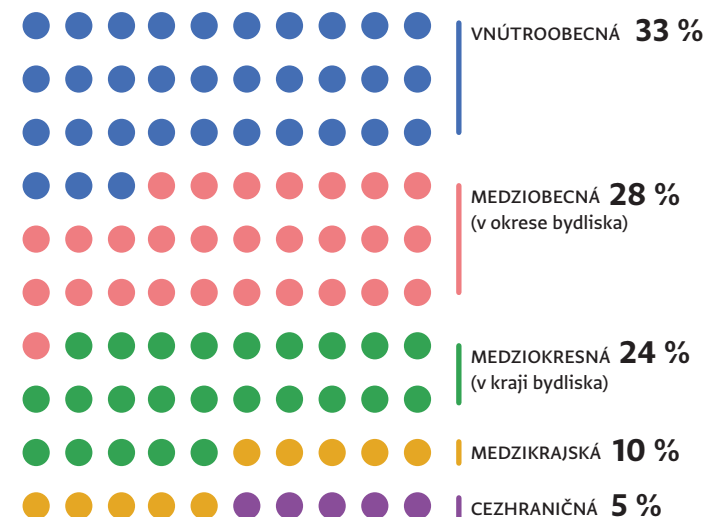
Veková štruktúra dochádzajúcich do práce

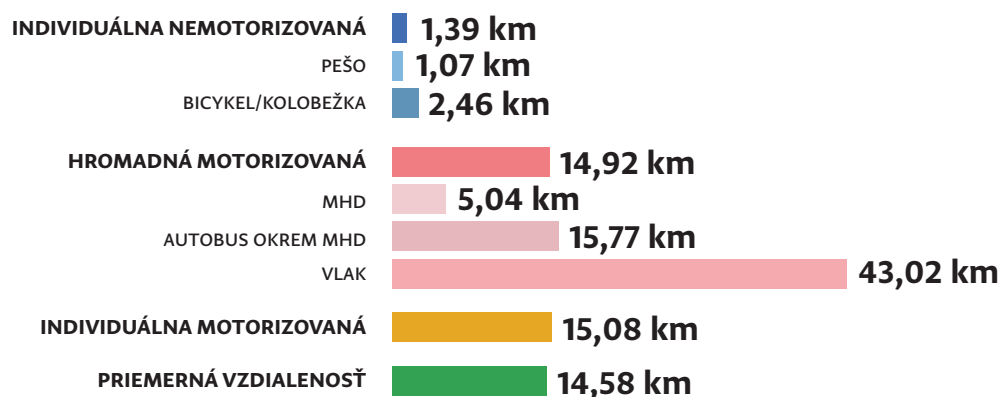
Mobilita za prácou podľa typu sídla a spôsobu dopravy

Mobilita za prácou podľa prekročenia hranice územnej jednotky

Priemerná euklidovská vzdialenosť podľa spôsobu dopravy

Priemerná euklidovská vzdialenosť, ktorú prekonávajú obyvatelia medzi miestom svojho de facto bydliska a miestom práce je

14,6 km

Ak by sa zanedbala periodicita dochádzky do práce, tak by všetci dochádzajúci obyvatelia SR so zistenou vzdialenosťou dochádzky do práce spolu prekonali približne 22 miliónov km. Túto vzdialenosť je možné prirovnať k

13 428-násobku obvodu hraníc Slovenskej republiky (1 652 km)

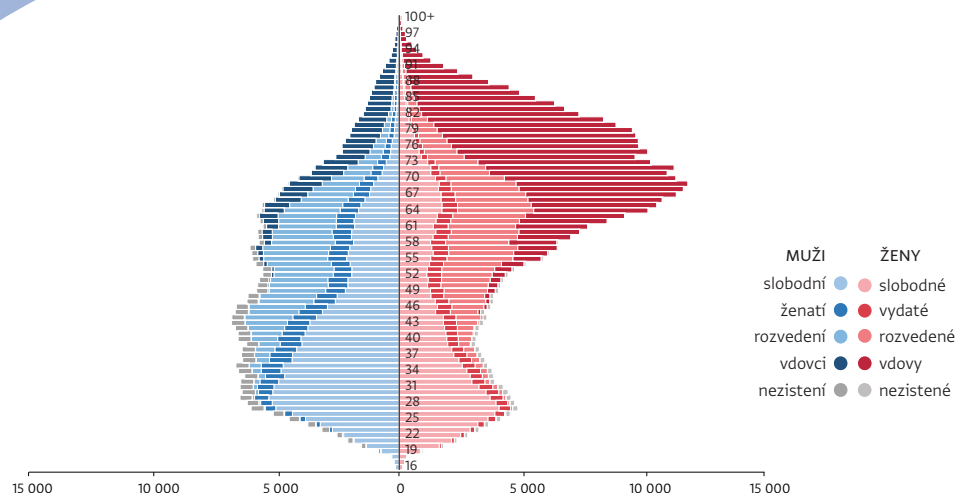
554-násobku obvodu Zeme na rovníku (40 075 km)

58-násobku priemernej vzdialenosti medzi Zemou a Mesiacom (384 400 km)

ÚPLNÉ RODINY S DEŤMI VS JEDNOTLIVCI

Rodina s deťmi predstavuje formu dlhodobého spolužitia založeného na vzájomnej solidarite medzi príbuznými, ktorá spravidla zahŕňa rodičov a deti (Jandourek). Život v rodinách s deťmi je dynamický, plný denných interakcií medzi rodičmi a deťmi, ktoré formujú špecifický rytmus života. Naopak, domácnosť jednotlivca je charakteristická väčšou autonómiou a tichom, avšak môže byť sprevádzaná pocitmi osamelosti a absenciou spoločného rodinného zázemia. Oba modely tak reflektujú rôzne formy sociálneho usporiadania a odrážajú odlišné potreby a výzvy každodenného života.

Jednotlivci podľa veku, pohlavia a rodinného stavu

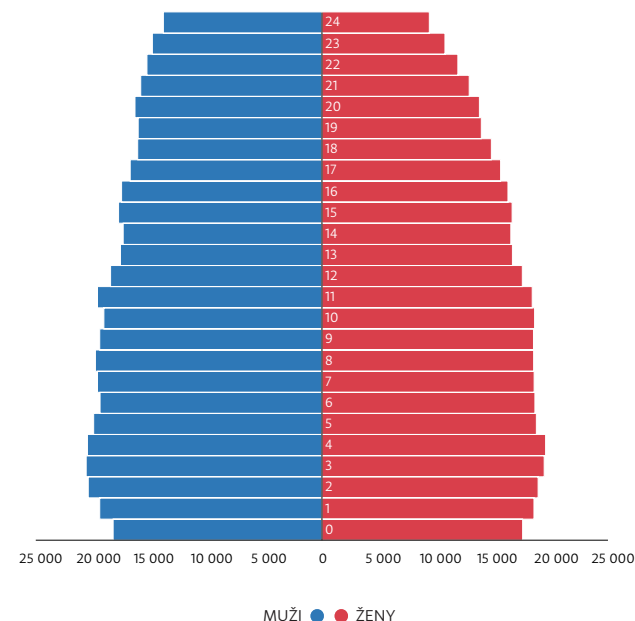

Jednotlivci predstavujú skupinu s početnosťou **765-tisíc** (764 385), pričom sledovaní sú jednotlivci žijúci v konvenčných obydliach. Z hľadiska pohlavia a rodinného stavu dominujú slobodní muži s podielom 20,4 % (156 241). Medzi ženami prevládajú vdovy s podielom 25,6 % (195 516).

Slobodní jednotlivci s podielom takmer 36 % (274 249) tvoria výraznú časť domácností jednotlivcov.

Deti vo veku 0 – 24 rokov v úplných rodinách podľa veku a pohlavia

Zo všetkých obyvateľov vo veku 0 – 24 rokov (1 409 503) žije viac ako 60 % (859 962) s rodičmi.

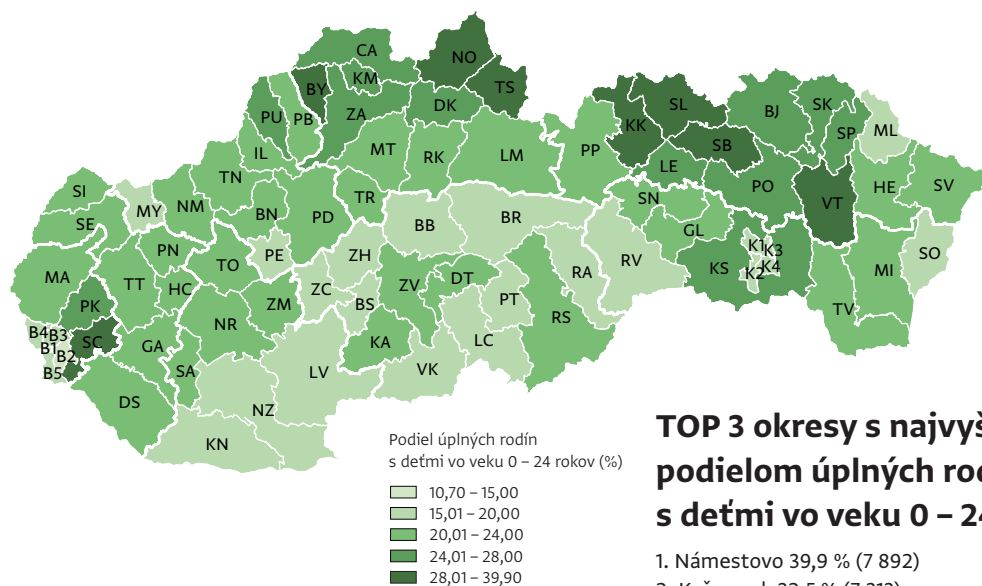

Na Slovensku je takmer **½ milióna** (488 793) úplných rodín, v ktorých sa nachádza aspoň 1 dieťa vo veku 0 – 24 rokov. V týchto rodinách žije takmer **1,9 milióna** osôb (1 882 534), z toho je **859 962 detí** vo veku 0 – 24 rokov, pričom tieto rodiny žijú v konvenčných obydliach.

Medzi deťmi s vyšším vekom v domácnosti rodičov je viac mužov ako žien.

Medzi deťmi vo veku 0 – 17 rokov je pomer mužov a žien 51:49, pričom vo veku 18 – 24 rokov je už pomer mužov a žien 55:45.

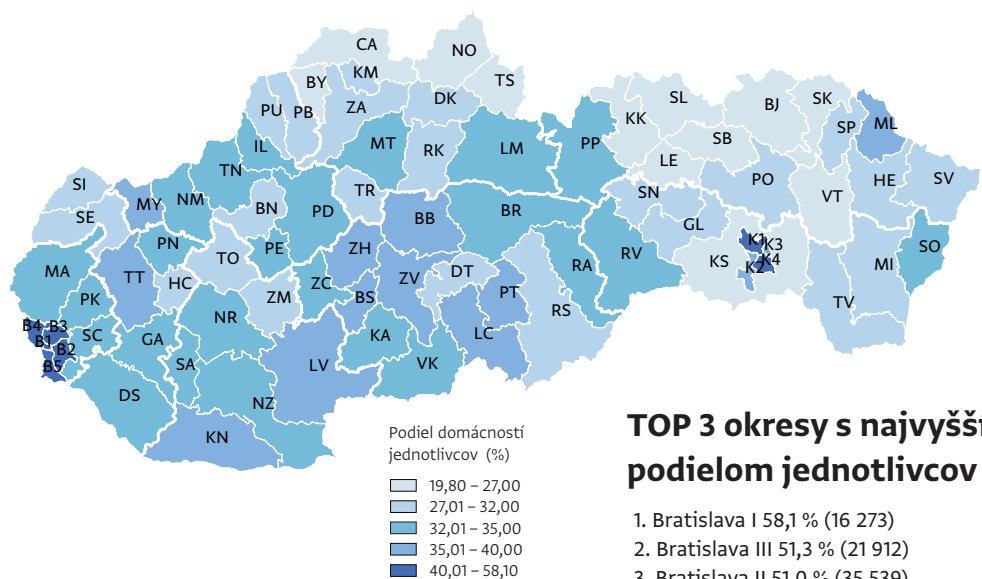
Úplné rodiny s aspoň 1 dieťaťom vo veku 0 – 24 rokov v okresoch SR

TOP 3 okresy s najvyšším podielom úplných rodín s deťmi vo veku 0 – 24 rokov

1. Námestovo 39,9 % (7 892)
2. Kežmarok 32,5 % (7 313)
3. Sabinov 31,7 % (5 846)

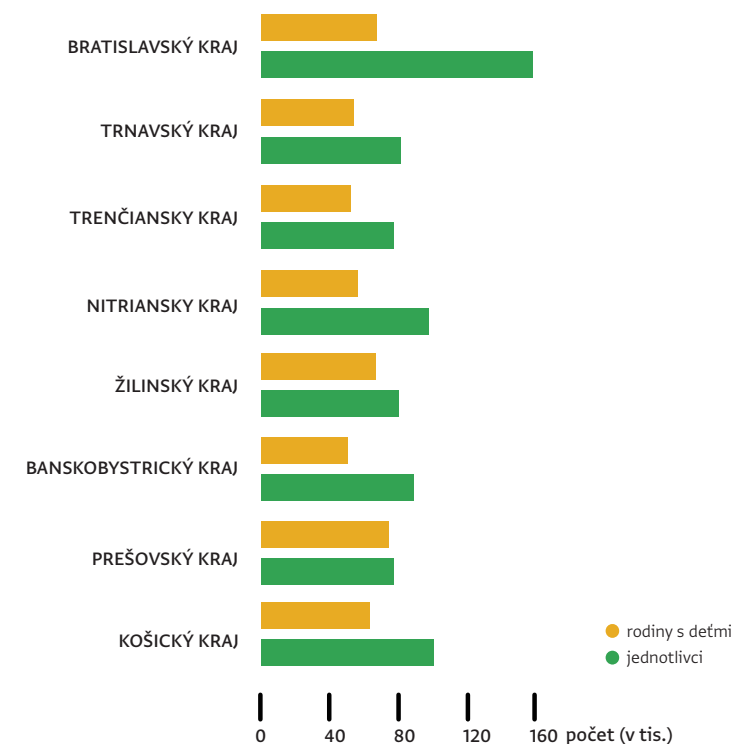
Jednotlivci v okresoch SR

TOP 3 okresy s najvyšším podielom jednotlivcov

1. Bratislava I 58,1 % (16 273)
2. Bratislava III 51,3 % (21 912)
3. Bratislava II 51,0 % (35 539)

Úplné rodiny s aspoň 1 dieťaťom vo veku 0 – 24 rokov a jednotlivci v krajoch SR

- Priemerný počet detí vo veku 0 – 24 rokov v úplnej rodine (s deťmi vo veku 0 – 24 rokov) je 1,76.
- Priemerný vek detí vo veku 0 – 24 rokov v úplných rodinách (s deťmi vo veku 0 – 24 rokov) je 11,61 roku.
- Priemerný vek jedinlivca je 56,95 rokov.

Približne každý piaty jedinlivec žije v Bratislavskom kraji (158 502).

Najviac úplných rodín s deťmi vo veku 0 – 24 rokov žije v Prešovskom kraji (75 004).

RODINY S DEŤMI BEZ DOMOVA

Bezdomovectvo predstavuje extrémnu formu sociálneho vylúčenia, ktorá môže nadobúdať rôzne podoby, od prespávania na ulici a na verejných priestranstvách, cez pobyt v rôznych typoch inštitucionálnych zariadení, využívanie nevyhovujúcich obydlií, až po dočasné útočisko u rodiny a známych. Obvykle sa tento fenomén spája s jednotlivcami, môže však postihovať aj rodiny s deťmi.

SODB 2021 umožnilo zistiť údaje o **sekundárnych bezdomovcoch**, tzn. obyvateľoch, ktorí využívajú rôzne druhy dočasného ubytovania a často sa medzi nimi pohybujú. V tomto príbehu sú sledované rodiny bez domova, v ktorých žije aspoň jedno závislé dieťa.

3 982
rodín s deťmi
bez domova

žije v nich **13 275 osôb**

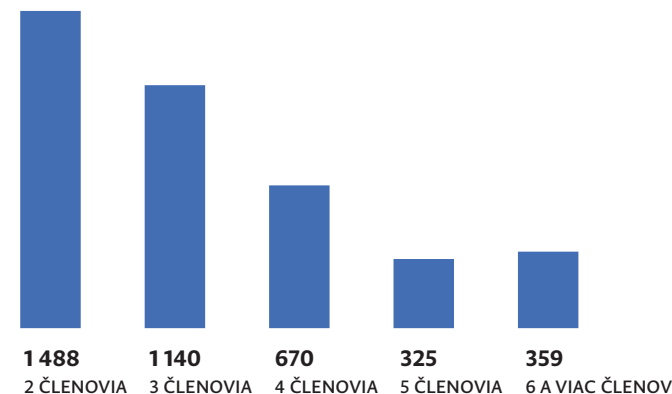
z nich **7 232 sú závislé deti**

Priemerný počet členov rodiny: **3,3**
Priemerný počet závislých detí v rodine: **1,8**
Najväčší počet členov v rodine: **15**
Najväčší počet závislých detí v rodine: **10**

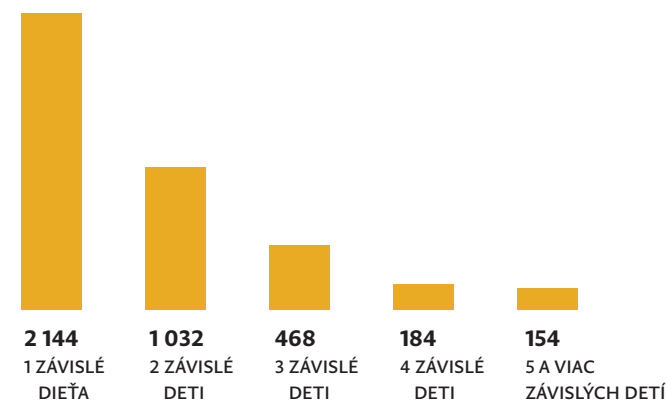
TYP DOMU/OBYDLIA POČET RODÍN

FIKTÍVNY OBJEKT (pobyt prihlásený na obecný/miestny/mestský úrad)	3 546
NÚDZOVÝ OBJEKT, NEURČENÝ NA BÝVANIE (chatrč, búda, unimobunka, garáž a pod.)	420
MOBILNÉ OBYDLIE (karaván, maringotka, houseboat a pod.)	9
REKREAČNÝ OBJEKT (rôzne typy chat)	7

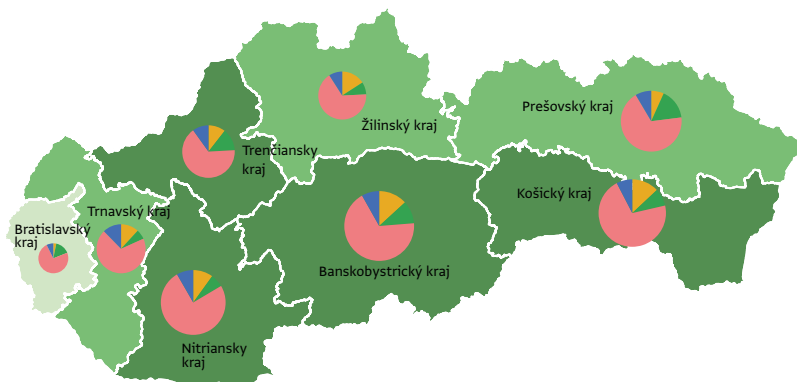
Počet rodín s deťmi bez domova
podľa počtu členov

Počet rodín s deťmi bez domova
podľa počtu závislých detí

Rodiny s deťmi bez domova v krajoch SR

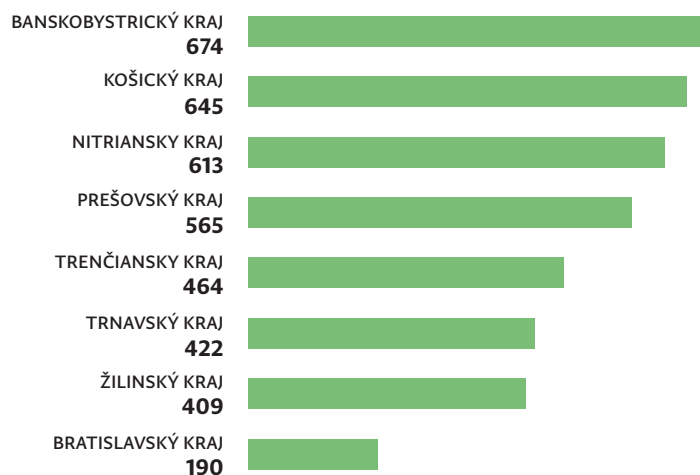

* počet rodín s deťmi bez domova v kraji k celkovému počtu rodín s deťmi v kraji

Rodiny s deťmi bez domova žijú v 577 obciach.

Najviac týchto obcí je v Nitrianskom kraji (103).

Počet rodín s deťmi bez domova v krajoch SR

Typy rodín bez domova (%)

- kohabitujúce páry
- manželské páry
- osamelé matky
- osamelí otcovia

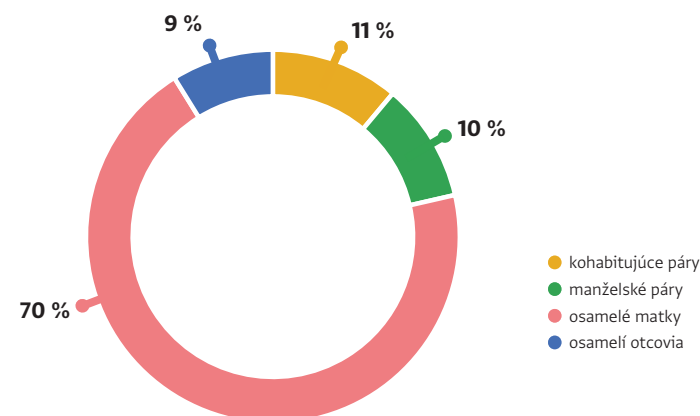
Počet rodín

Podiel rodín s deťmi bez domova (%)*

- 0,21 – 0,33
- 0,34 – 0,66
- 0,67 – 0,98

Štruktúra rodín s deťmi bez domova

Najčastejšie sa vyskytujúci typ rodiny s deťmi bez domova predstavujú osamelé matky s 1 závislým dieťaťom.

Ide o 1 311 rodín, t. j. 33 % zo všetkých rodín s deťmi bez domova.

TOP 3 OBCE PODĽA POČTU RODÍN S DEŤMI BEZ DOMOVA:

1. KOŠICE 338
2. PREŠOV 156
3. MARTIN 134

Väčšina rodín s deťmi bez domova žije v mestách (78 %),
najviac z nich (970)
vo veľkostnej skupine
20 000 až 49 999 obyvateľov.

TYPICKÝ BYT

Byt je obytná miestnosť alebo súbor obytných miestností s príslušenstvom, usporiadaný do funkčného celku s vlastným uzavretím, určený na trvalé bývanie. Väčšina bytov sa nachádza v rodinných domoch (1 098 868, t. j. 49 %) a v bytových domoch (1 025 735, t. j. 46 %). Byt nie je len priestor, v ktorom trávime čas, ale aj miesto, ktoré považujeme za domov a útočisko, do ktorého sa vždy radi vraciame.

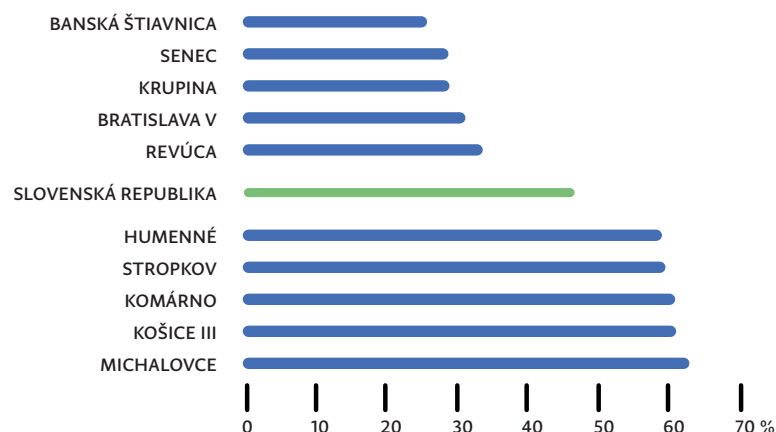
TYPICKÝ BYT V RODINNÝCH DOMOCH

Viac ako **46 % bytov** v rodinných domoch (510 340 z 1 098 868) má nasledovnú **kombináciu spoločných charakteristík**:

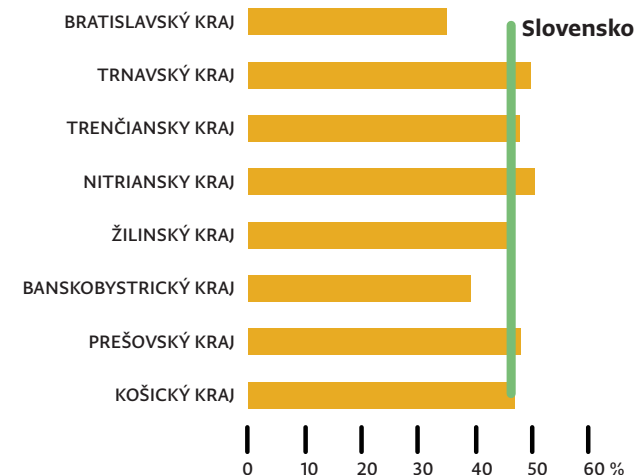
- boli postavené medzi rokmi 1946 – 2000,
- majú celkovú podlahovú plochu 80 m² a viac,
- nachádzajú sa v rodinných domoch s 1 – 3 podlažiami,
- materiálom ich nosnej konštrukcie je murovaná konštrukcia,
- majú splachovací záchod a kúpeľňu.

Takmer **73 % bytov** v rodinných domoch postavených v roku 2001 a neskôr (128 822 zo 176 716) má celkovú podlahovú plochu 80 m² a viac, materiálom ich nosnej konštrukcie je murovaná konštrukcia (tehly, tvárnice, tehlové bloky), majú 1 alebo 2 podlažia, kúpeľňu a splachovací záchod v byte.

Okresy SR s najnižším a najvyšším podielom bytov v rodinných domoch s charakteristikami typického bytu

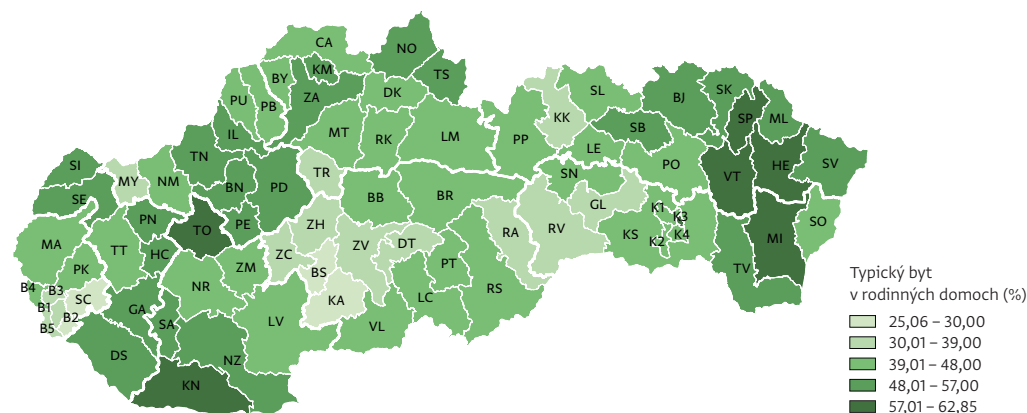

Podiel bytov v rodinných domoch s kombináciou spoločných charakteristík v krajoch SR

Najvyšší podiel bytov v rodinných domoch s charakteristikami typického bytu sa nachádza v okrese **Michalovce (62,9 %)** a najnižší v okrese **Banská Štiavnica (25,1 %)**.

Typický byt v rodinných domoch v okresoch SR

TYPICKÝ BYT V BYTOVÝCH DOMOCH

Takmer **53 % bytov** v bytových domoch (540 198 z 1 025 735) má nasledovnú **kombináciu spoločných charakteristík**:

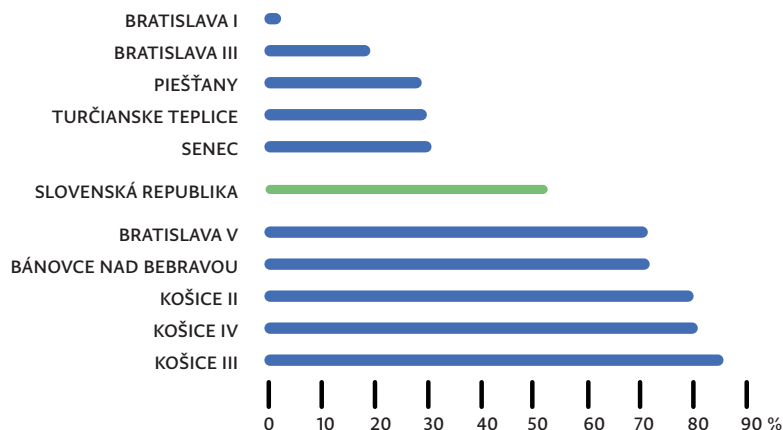
- sú postavené medzi rokmi 1961 – 2000,
- celková podlahová plocha týchto bytov je menšia ako 80 m²,
- materiálom ich nosnej konštrukcie je spriahnutá oceľobetónová konštrukcia,
- majú kúpeľňu a splachovací záchod.

Najvyšší podiel bytov v bytových domoch postavených medzi rokmi 1961 – 2000, s celkovou podlahovou plochou menšou ako 80 m², so spriahnutou oceľobetónovou konštrukciou, kúpeľňou a splachovacím záchodom v byte sa nachádza

v Košickom kraji, 92 784 zo 139 250 (66,6 %)

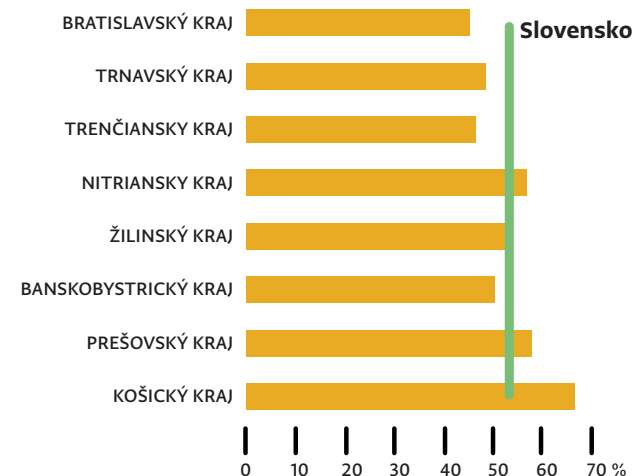
a najnižší **v Bratislavskom kraji**, 106 103 z 234 303 (42,3 %).

Okresy SR s najnižším a najvyšším podielom bytov v bytových domoch s charakteristikami typického bytu

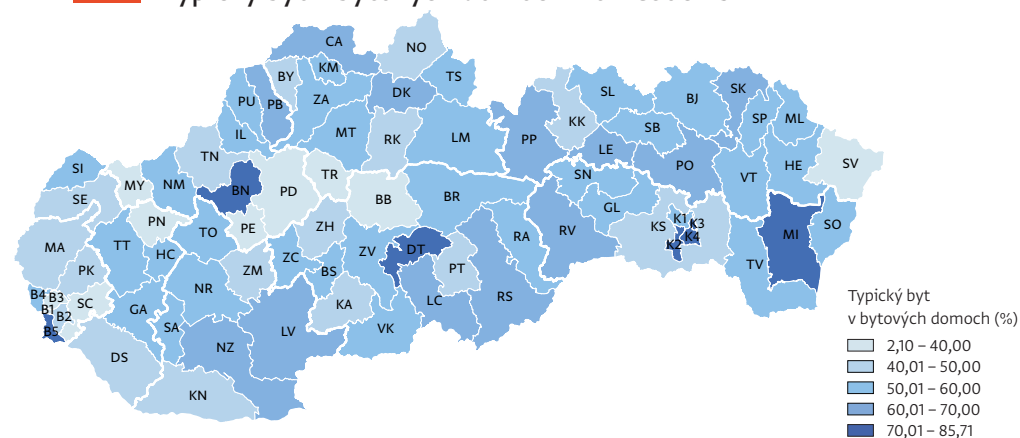
51,7 % obyvateľov Slovenskej republiky žije buď v typickom byte v rodinných domoch (1 625 184 obyvateľov), alebo v typickom byte v bytových domoch (1 192 759 obyvateľov).

Podiel bytov v bytových domoch s kombináciou spoločných charakteristík v krajoch SR

Najvyšší podiel bytov v bytových domoch s charakteristikami typického bytu sa nachádza v okrese **Košice III (85,7 %)** a najnižší v okrese **Bratislava I (2,1 %)**.

Typický byt v bytových domoch v okresoch SR

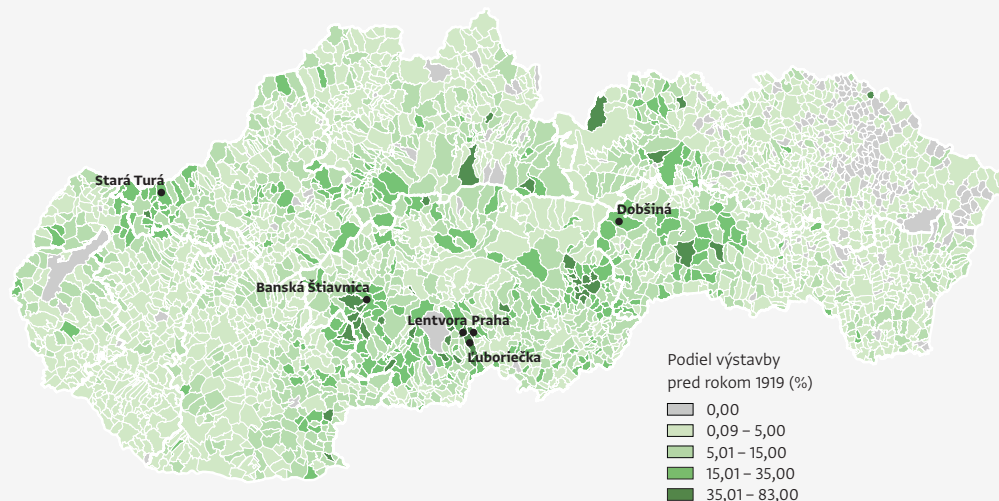

OBYDLIA 60+

Staré obydlia sú kultúrnym dedičstvom a svedectvom histórie každej krajiny a často dotvárajú vzhľad miest a vidieka. Aj vekom poznačené domy je možné obnovou zmeniť na objekty vhodné na bývanie a spĺňajúce požiadavky 21. storočia.

Z celkového počtu obydľí na Slovensku (1 234 592) bolo pred rokom 1919 postavených a dodnes aj zachovaných 64 246 (5,2 %).

Kompletnou rekonštrukciou (výmena okien, strechy aj obvodového plášťa) prešlo 12 309 (19,2 %) všetkých obydľí postavených v tomto období.

Medzi rokmi 1919 až 1945 sa postavilo 159 516 obydľí (12,9 % zo všetkých obydľí).

Z obydľí postavených v rokoch 1919 – 1945 bolo kompletne rekonštruovaných 22,9 % (36 502) a z čiastkových rekonštrukcií až 89 247 obydľí (56 %) prešlo výmenou okien.

Vidiecka obec s najstaršou výstavbou je Lentvora s 34 obydľami všetkých typov (83 %) postavenými pred rokom 1919.

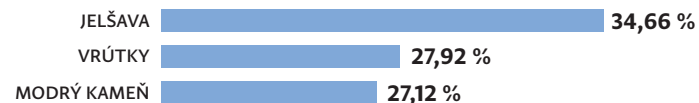
Druhé miesto patrí obci **Praha** (45 obydľí; 78 %) a na treťom mieste je obec **Ľuborietka** (114 obydľí; 73 %).

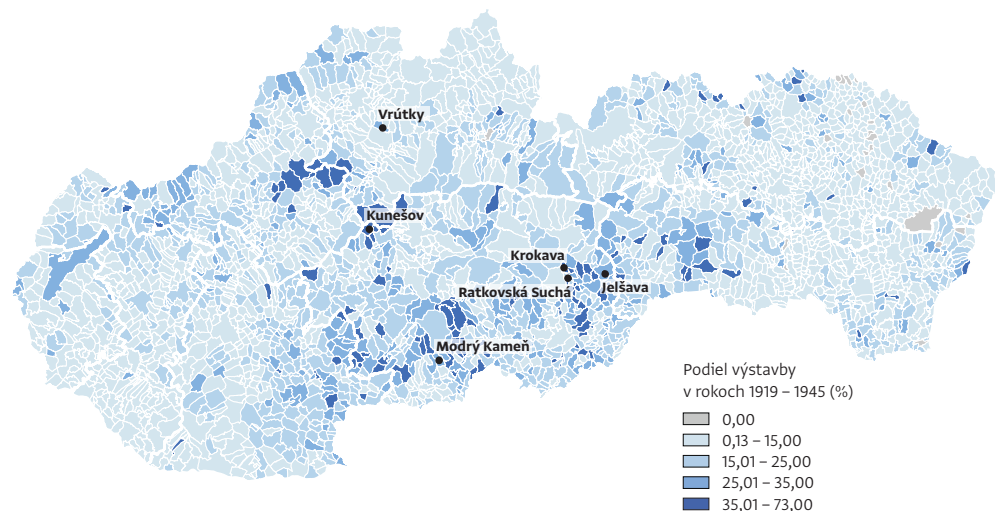
Vo vidieckej obci **Rákoš** (okres Revúca) bolo postavených 62 % (116) obydľí pred rokom 1919. **100 % týchto obydľí sú rodinné domy.**

Mestá s najvyšším podielom výstavby pred rokom 1919

Mestá s najvyšším podielom výstavby v rokoch 1919 – 1945

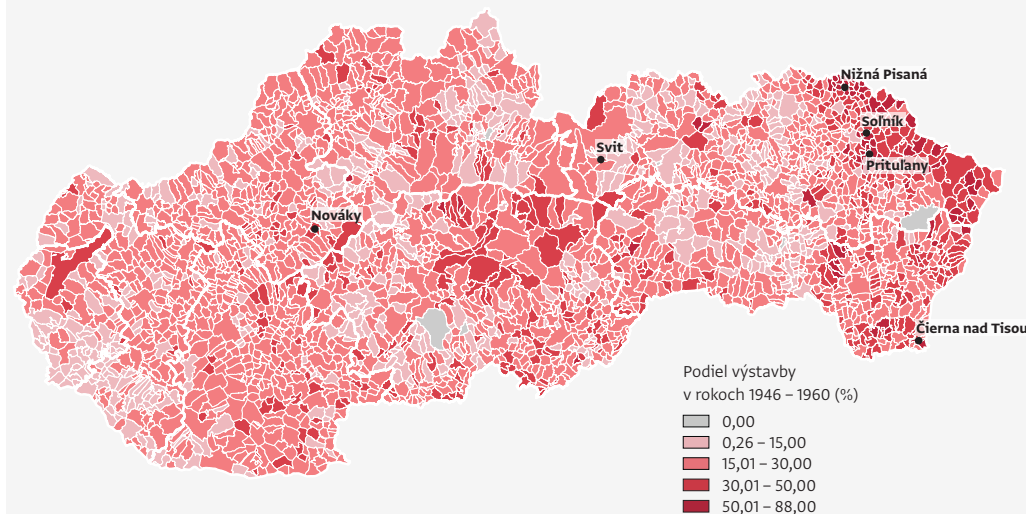

Vidiecka obec Ratkovská Suchá má spomedzi všetkých obcí najvyšší podiel obydľí postavených v období 1919 – 1945 (37 obydľí; 73 %). Z nich 36 obydľí (97 %) sú rodinné domy.
Nasledujú obce Kunešov (64 obydľí; 72 %) a Krokava (33 obydľí; 69 %).

Vo vidieckej obci **Turčok** sa postavilo 82 obydľí (63,6 %) medzi rokmi 1919 až 1945, z nich až **81 (99 %) boli rodinné domy.**

Výstavba v období medzi rokmi 1946 – 1960 predstavuje 244 726 (19,8 %) obydľí.

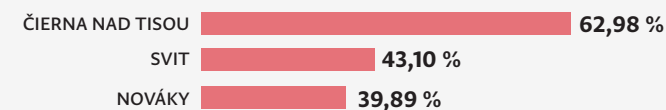
Kompletnou rekonštrukciou prešlo 66 027 obydľí (27,0 % zo všetkých postavených v tomto období). Najčastejšie na svojich obydľiach postavených v rokoch 1946 – 1960 ľudia vymenili okná (163 160; 66,7 % obydľí) a strechu (102 997; 42,1 % obydľí).

Vidiecka obec Nižná Pisaná má najväčší podiel výstavby v období 1946 – 1960 (43 obydľí, 88 %) spomedzi všetkých obcí na Slovensku.
Nasledujú obce Solník (24 obydľí; 86 %) a Prituľany (42 obydľí; 84 %).

Vo všetkých 3 obciach predstavovali rodinné domy 100 % podiel.

Mestá s najvyšším podielom výstavby v rokoch 1946 – 1960

OBNOVUJEME NAŠE DOMY

Na Slovensku je postavených viac ako 1 milión rodinných domov a viac ako 77-tisíc bytových domov. Zachovanie a zveľadenie existujúcich domov, predĺženie ich životnosti, skvalitnenie bývania, či ušetrenie energií sú hlavnými motiváciami a zároveň benefitmi, ktoré obnovy domov predstavujú. Pod obnovou domu (rekonštrukciou) sa rozumie zateplenie obvodového plášťa, výmena okien, výmena strechy v rozsahu väčšom ako 25 % aspoň jednej z menovaných častí domu. Pod kompletnou obnovou domu (rekonštrukciou) sa rozumie zateplenie obvodového plášťa, výmena okien a výmena strechy v rozsahu väčšom ako 25 % všetkých menovaných častí domu.

Rekonštrukcie domov na Slovensku	
RODINNÝ DOM : BYTOVÝ DOM	
55 % : 75 %	výmena okien
31 % : 56 %	zateplenie obvodového plášťa
30 % : 60 %	nová strecha
19 % : 47 %	kompletná rekonštrukcia

RODINNÝ DOM

Koľko rodinných domov na Slovensku je obnovených?

649 717

obyvateľov

má trvalý pobyt v kompletne zrekonštruovaných rodinných domoch

593 549 OKNÁ

321 259 STRECHA

339 514 OBVODOVÝ PLÁŠŤ

205 964 KOMPLETNÁ REKONŠTRUKCIA

BYTOVÝ DOM

Koľko bytových domov na Slovensku je obnovených?

1 281 599

obyvateľov

má trvalý pobyt v kompletne zrekonštruovaných bytových domoch

OKNÁ 57 937

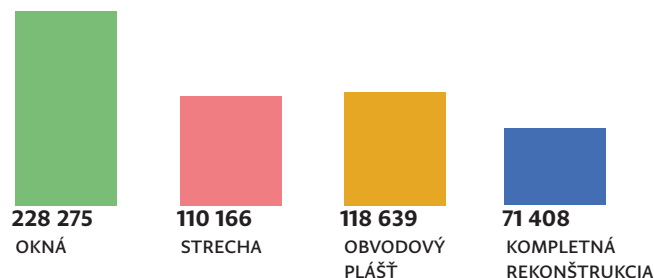
STRECHA 46 338

OBVODOVÝ PLÁŠŤ 42 906

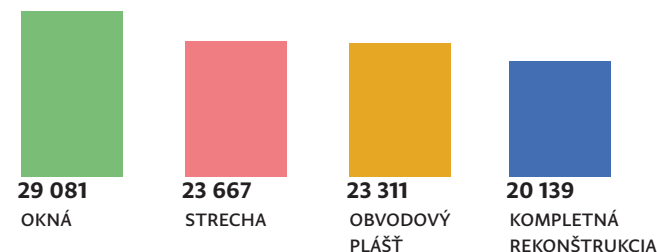
KOMPLETNÁ REKONŠTRUKCIA 36 444

NAJČASTEJŠIE KOMPLETNE OBNOVOVANÉ SÚ DOMY POSTAVENÉ V OBDOBÍ ROKOV 1961 – 1980.

Obnovy rodinných domov postavených v rokoch 1961 – 1980

Obnovy bytových domov postavených v rokoch 1961 – 1980

Kompletné rekonštrukcie domov postavených v období rokov 1961 – 1980 tvoria:

35 % všetkých kompletných rekonštrukcií rodinných domov

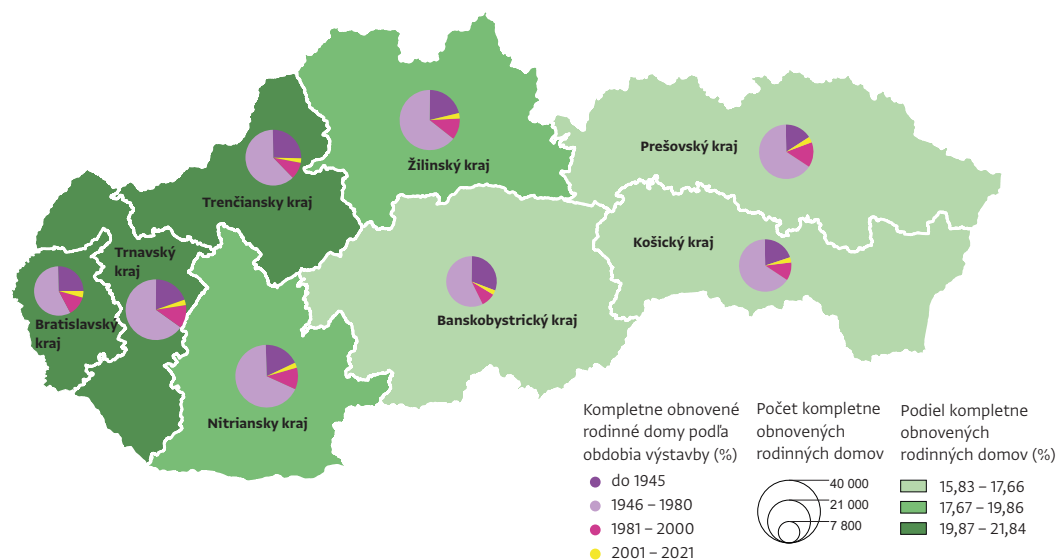
55 % všetkých kompletných rekonštrukcií bytových domov

Rodinným a bytovým domom, ktoré boli postavené v tomto období, patrí prvenstvo aj pri čiastočných obnovách (strecha, okná, obvodový plášť).

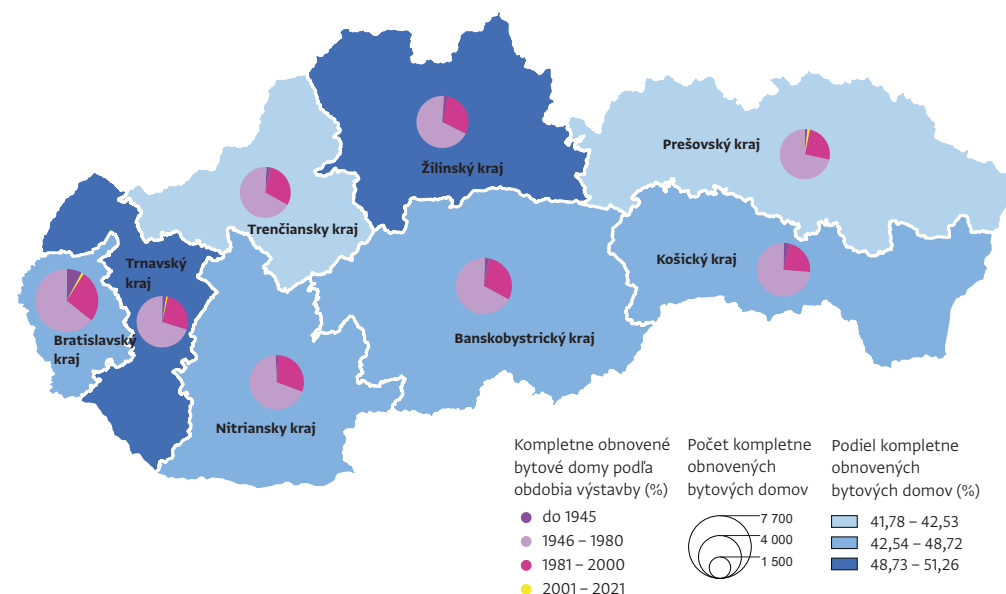
TOP 5 okresov s najväčším podielom kompletne zrekonštruovaných rodinných domov

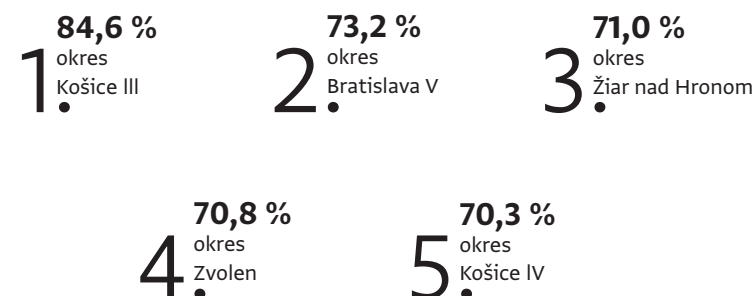
Kompletne obnovené rodinné domy v krajoch SR

Kompletne obnovené bytové domy v krajoch SR

TOP 5 okresov s najväčším podielom kompletne zrekonštruovaných bytových domov

OFF-GRID

Off-grid (mimo sieť) je charakteristika obytnej jednotky, ktorá umožňuje žiť jej obyvateľom sebestačne, bez závislosti na inžinierskych sieťach, ale s dostupnými vlastnými infraštruktúrnymi prvkami a s pozitívnym dopadom na životné prostredie i životné náklady. V kontexte tohto príbehu off-grid znamená nenapojenie obytnej jednotky na plynové prípojky, vodovodné prípojky a kanalizáciu, a zároveň využívanie obnoviteľných zdrojov energie (solárne panely), vlastných vodovodných prípojk a domácich čističiek odpadových vôd.

STATUS DOMOV

PLYNOVÁ PRÍPOJKA

31 % (379 086) domov nemá plynovú prípojku

68 % (838 325) domov má plynovú prípojku

1 % predstavuje nezistený údaj

VODOVODNÁ PRÍPOJKA

4 % (45 052) domov

nemá žiadnu vodovodnú prípojku

77 % (953 498) domov

je napojených na vodovodnú prípojku z verejnej siete

17 % (214 068) domov

má vlastnú vodovodnú prípojku

2 % predstavujú nezistený údaj

KANALIZÁCIA

7 % (86 433) domov je bez kanalizácie

41 % (507 263) domov

má septik alebo žumpu

49 % (603 227) domov

má prípojku na kanalizačnú sieť

2 % (20 180) domov

má domácu čističku odpadových vôd

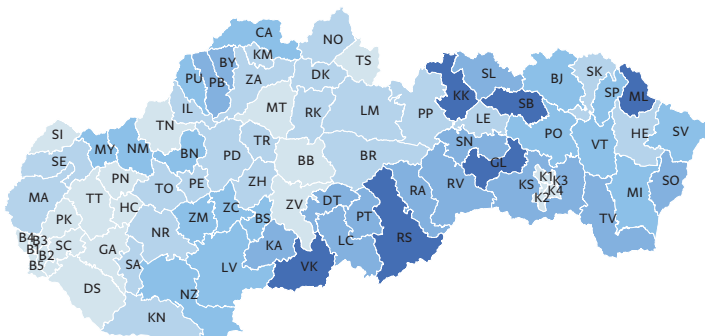
1 % predstavuje nezistený údaj

„TOP“ nenapojené obce na inžinierske siete: Chminianske Jakubovany (okres Prešov), Košice – mestská časť Luník IX (okres Košice II), Podhorany (okres Kežmarok) a Richnava (okres Gelnica). Tieto obce majú viac ako polovicu domov nenapojených súčasne na všetky 3 inžinierske siete.

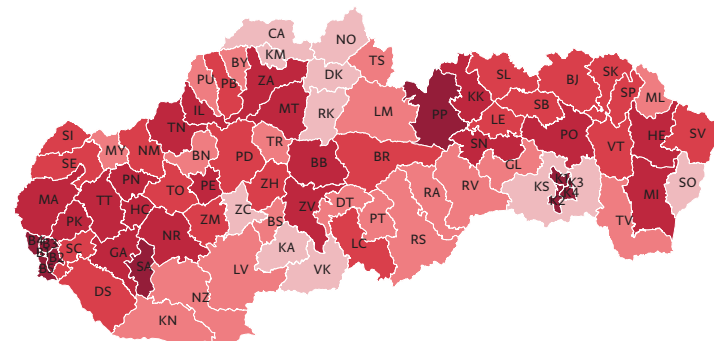
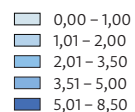
STATUS BYTOV

2 % bytov (41 428) je kompletne nenapojených na inžinierske siete, tzn. byty nemajú plynovú, vodovodnú ani kanalizačnú prípojku.

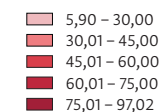
58 % bytov (1 304 940) má kompletnú napojenosť na inžinierske siete, tzn. byty majú plynovú prípojku, vodovodnú prípojku z verejnej siete a kanalizačnú prípojku.

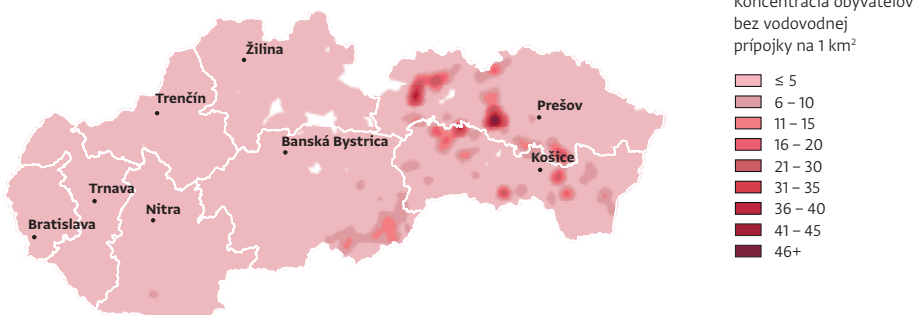
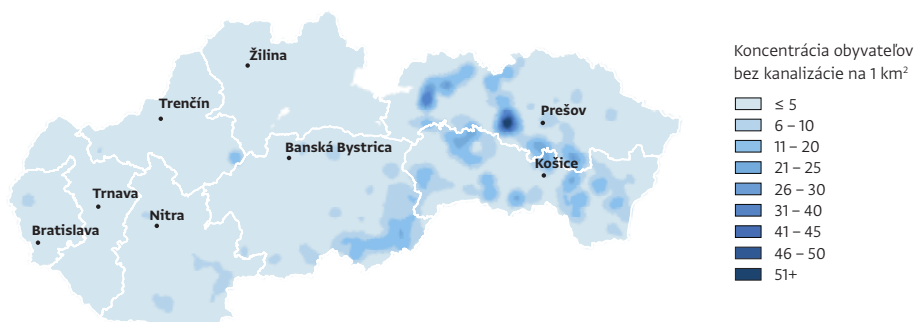
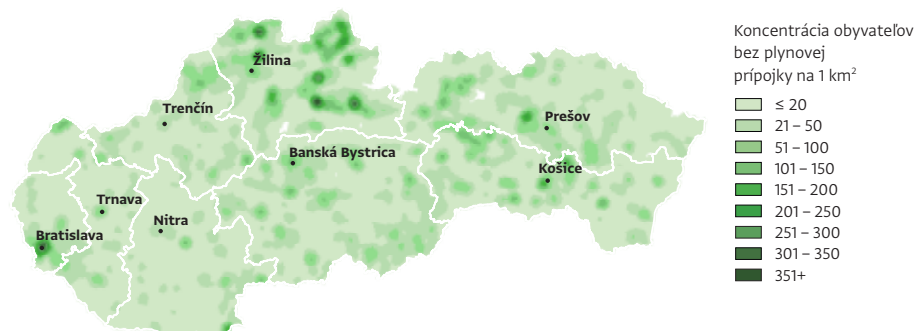
Podiel bytov bez napojenia na inžinierske siete (%)

Podiel bytov s úplnou napojenosťou na inžinierske siete (%)

STATUS OBYVATEĽOV

21,2 % (1 156 183) obyvateľov nemá možnosť využívať plynovú prípojku.

2,6 % (142 894) obyvateľov nepoužíva kanalizáciu.

1,4 % (78 664) obyvateľov žije bez vodovodnej prípojky.

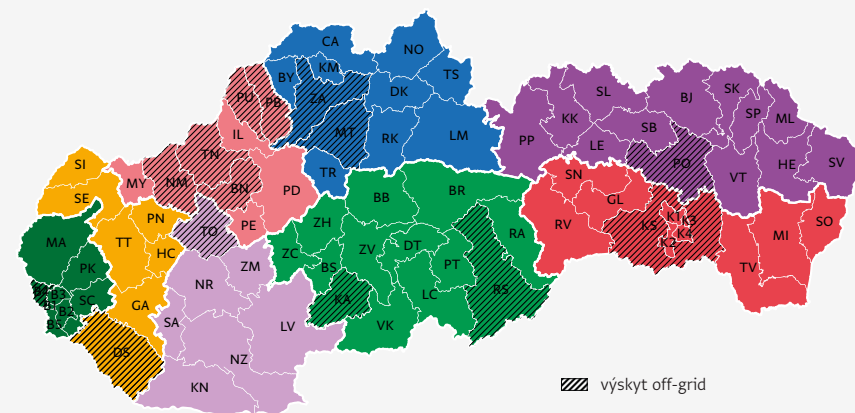
Všetky 3 prvky inžinierskych sietí absentujú v živote **1,3 % (69 683) obyvateľov**.

OFF-GRID

Na Slovensku je 14 bytov, ktoré je možné považovať za „off-grid“. Každý „off-grid“ byt sa nachádza v inom okrese, pričom 5 z nich je v Trenčianskom kraji.

Tieto byty:

- využívajú ako prevládajúci zdroj na vykurovanie solárnu energiu,
- disponujú vlastnou vodovodnou prípojkou,
- majú domácu čističku odpadových vôd.

Súčasná realita na Slovensku vo vzťahu k inžinierskym sieťam dokazuje, že ich nevyužívanie spôsobuje skôr nižšiu kvalitu bývania a neznižuje negatívne dopady na životné prostredie.

OPLATÍ SA SKÚMAŤ

www.scitanie.sk

Oficiálna stránka Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 obsahuje jedinečné informácie o obyvateľoch, domoch, bytoch a domácnostiach.

NA STRÁNKE NÁJDETE

výsledky sčítania v okruhoch:

- OBYVATELIA
- DOMY
- BYTY
- DOMÁCNOSTI

Zverejnený je aj súhrn základných údajov o každej slovenskej obci

- MOJA OBEC

Informácie, vysvetlivky a návody pre prácu s údajmi, publikácie a ďalšie zaujímavosti o sčítaní sú zverejnené na podstránke

- VIAC

ŠTRUKTÚRA VÝSLEDKOV:

ZÁKLADNÉ VÝSLEDKY

dvojdimenzionálne tabuľky, jednou dimenziou je územie a druhou zisťovaná obsahová premenná

ROZŠÍRENÉ VÝSLEDKY

multidimenzionálne tabuľky obsahujúce 3 až 9 dimenzií, vrátane dimenzie územia

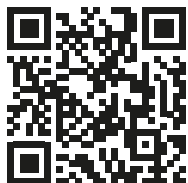
GEOPRIESTOROVÉ ÚDAJE

interaktívne tematické mapy, tzn. údaje rozšírené o priestorovú informáciu, ktoré zobrazujú fenomény v reálnom území

ČASOVÉ RADY

sledujú vývoj daného ukazovateľa na úrovni SR

OPLATÍ SA ČÍTAŤ

Podstránka www.scitanie.sk/analyzy obsahuje analýzy spracované z jedinečných dát, ktoré sa zisťujú iba raz za 10 rokov.

- Národná analytická správa
- Rodinné správanie populácie Slovenska
- Komplexná analýza zamestnanosti zo SODB 2021 v podrobných členeniach podľa odvetví, zamestnaní, vzdelania a regiónov
- Vzdelanostný a kariérny diferenciál populácie SR
- Ľudia bez domova
- Popis konštrukčných postupov, analýza a zhodnotenie získaných výsledkov populačnej prognózy jednotlivých variant
- ...

Nie menej zaujímavý je **Štatistický lexikón obcí Slovenskej republiky 2021**, v ktorom sú zverejnené výsledky až do úrovne základných sídelných jednotiek – ZSJ
www.scitanie.sk/statisticky-lexikon-obci

S publikáciou **SODB pre najmenších** si deti môžu hravou formou vyskúšať vlastné sčítanie
www.scitanie.sk/sodb-pre-najmensich

Ďalšie zaujímavosti z výsledkov sčítania alebo jeho realizácie sú publikované v monotematických číslach 1/2022 a 2/2023 alebo v individuálnych článkoch vedeckého časopisu **Slovenská štatistika a demografia**
ssad.statistics.sk/SSaD/

O SČÍTANÍ SA EŠTE DOZVIETE

www.statistics.sk

www.facebook.com/sodb2021/

www.instagram.com/sodb_2021/

www.youtube.com/channel/UC9WdsQsvutu6G9a9eOYeOTw/featured

METODICKÉ VYSVETLIVKY

Bez kanalizácie znamená, že dom alebo byt je bez prípojky na kanalizačnú sieť, bez domácej čističky odpadových vôd, bez septiku, bez žumpy.

Celková podlahová plocha bytu v m² je číselný údaj o súčte plôch obytných miestností, kuchyne a ostatných miestností v byte.

Cudzinec je osoba, ktorá nie je štátnym občanom SR alebo je osobou bez štátnej príslušnosti.

Dieťa do začatia povinnej školskej dochádzky predstavuje osobu, ktorá ešte nedosiahla vek stanovený na začatie školskej dochádzky alebo má odklad školskej dochádzky alebo osobu, ktorá je v nultom alebo v prípravnom ročníku základnej školy.

Diverzita označuje rozmanitosť a rôznorodosť, pričom sa vzťahuje na variabilitu a odlišnosti v rôznych aspektoch, ako sú kultúra, jazyk, národnosť, náboženstvo alebo spôsob života.

Dochádzka do zamestnania alebo do školy vyjadruje údaj o dochádzaní do zamestnania alebo do školy do danej územnej jednotky obyvateľa z miesta súčasného pobytu. Dochádzka do zamestnania alebo do školy sa zisťovala u obyvateľov s ekonomickou aktivitou: pracujúci, pracujúci dôchodca, študent vysokej školy, žiak strednej školy, žiak základnej školy alebo nezistené.

Ďalšia národnosť je príslušnosť obyvateľa k ďalšiemu národu alebo etnickej skupine bez ohľadu na štátne občianstvo, materinský jazyk či reč, ktorú obyvateľ tiež používa alebo ovláda. Údaj je sebadeklaratórny.

Euklidovská vzdialenosť je najkratšia priama vzdialenosť medzi dvoma bodmi, nerešpektuje zakrivenie povrchu.

Femininita je ukazovateľ zloženia obyvateľstva podľa pohlavia vychádzajúci z pomeru počtu žien k počtu mužov v obyvateľstve (početná prevaha žien nad mužmi).

Generácia je súbor osôb s rovnakým rokom narodenia.

Generácia X je súbor osôb generačného radu 1965 – 1979.

Generácia Y je súbor osôb generačného radu 1980 – 1994.

Hustota obyvateľstva/zaľudnenia predstavuje počet obyvateľov pripadajúci na 1 km² územnej jednotky.

Chatrč je nekonvenčný typ obydli, ktorému nemôže byť pridelené súpisné číslo ani adresný bod v Registri adries. Ide prevažne o jednoduché, provizórne domy slúžiace ako núdzový druh obydli. Zvyčajne je postavená z dostupných materiálov, ktoré sú k dispozícii.

Inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia sú domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov, útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového bývania, zariadenie podporovaného bývania, zariadenie opatrovateľskej služby, špecializované zariadenie, centrum pre deti a rodiny, diagnostické centrum, liečebno-výchovné sanatórium, reedukačné centrum, všeobecná nemocnica, špecializovaná nemocnica, liečebňa, hospic, dom ošetrovateľskej starostlivosti, prírodné liečivé kúpele, kúpeľná liečebňa, zariadenie biomedicínskeho výskumu, internát, študentský domov, náboženská alebo cirkevná inštitúcia, ústav na výkon väzby alebo ústav na výkon trestu odňatia slobody, ubytovňa, ubytovacie zariadenie hotelového typu a slobodáreň.

Kohabitácia je forma partnerského spolužitia podobná manželstvu bez uzavretia sobáša.

Kohorta je súbor osôb, u ktorých došlo v tom istom kalendárnom roku k určitej demografickej udalosti (napr. narodenie).

Koncentrácia predstavuje hustotu výskytu sledovaného javu. Bola spracovaná pomocou nástroja Kernel Density, ktorý vypočítava hustotu bodových

prvkov okolo každej bunky výstupného rastra.

Konvenčné obydlie zahŕňa rodinné domy, bytové domy, polyfunkčné budovy, prevádzkové budovy s bytmi a ostatné budovy na bývanie.

Maskulinita je ukazovateľ zloženia obyvateľstva podľa pohlavia vychádzajúci z pomeru počtu mužov k počtu žien v obyvateľstve (početná prevaha mužov nad ženami).

Murovaná nosná konštrukcia nesie stropy a strechu domu, sú to spravidla vonkajšie múry a zvislé časti skeletových konštrukcií. Na túto konštrukciu sú použité tehly, tvárnice a tehlové bloky.

Národnosť vyjadruje príslušnosť obyvateľa k národu alebo etnickej skupine bez ohľadu na štátne občianstvo, materinský jazyk či reč, ktorú obyvateľ prevažne používa alebo najlepšie ovláda. Údaj je sebadeklaratórny.

Národnostná homogenita (rovnorodosť) v obciach znamená, že všetci obyvatelia danej obce patria k jednej národnosti.

Národnostná heterogenita (rôznorodosť) v obciach znamená, že obyvatelia danej obce sú príslušníkmi viacerých národností.

Nekonvenčné obydlie zahŕňa neskolaudované rodinné domy, rekreačné objekty, chatrče a mobilné objekty.

Neúplná rodina je rodinná domácnosť tvorená jedným osamelým rodičom (otec/matka) s aspoň jedným dieťaťom.

Obydlia 60+ predstavujú všetky typy obydľí, ktoré mohli byť v čase sčítania domov a bytov 2021 obývané alebo obývateľné a boli postavené pred rokom 1960.

Off-grid sú domy mimo sietí (plynových, vodovodných a kanalizačných).

Piaseckého index je ukazovateľ pre účely analýzy diferenciácie štruktúr obyvateľstva. Index nadobúda hodnoty od 0 po 100. Pri aplikácii vzorca v tvare $I = 100 - \left(\frac{n_1^2 + n_2^2 + \dots + n_k^2}{N^2} * 100 \right)$; $n_1, n_2, \dots, n_k$ platí, že čím viac sa index blíži k 100, tým je vyšší stupeň národnostnej heterogenity, umocnenie počtu členov jednotlivých národností na druhú potláča vplyv málo početných etnických skupín a uprednostňuje vplyv najpočetnejších.

Podlažie vyjadruje celkový počet podzemných a nadzemných podlaží domu. Za podlažie sa považuje prízemie, každé poschodie, podkrovie a suterén.

Poproduktívny vek (65 rokov a viac (65+)) je vek, v ktorom väčšina obyvateľstva už nie je ekonomicky aktívna.

Posledné manželstvo je manželstvo, ktoré obyvateľ uzatvoril ako posledné počas svojho života predtým, ako nadobudol rodinný stav rozvedený/rozvedená alebo vdovec/vdova.

Pracujúci sú zamestnané osoby alebo osoby vykonávajúce podnikateľskú činnosť, osoby pracujúce na dohodu o vykonaní práce alebo na dohodu o pracovnej činnosti (okrem dohody o brigádnickej práci študentov) a tiež osoby poberajúce dôchodok (starobný, predčasný starobný, výsluhový, invalidný) a zároveň zamestnané alebo vykonávajúce podnikateľskú činnosť, pracujúce na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o pracovnej činnosti.

Predproduktívny vek (0 – 14 rokov) je vek, v ktorom obyvateľstvo ešte nie je ekonomicky aktívne.

Priemerný vek vyjadruje vážený aritmetický priemer počtu rokov, ktoré prežili príslušníci danej populácie do daného okamihu. Ide o priemerný vek žijúcich obyvateľov.

Produktívny vek (15 – 64 rokov) je vek, v ktorom je väčšina obyvateľstva ekonomicky aktívna.

Priemerný čas (v rokoch) strávený na trvalom pobyte vyjadruje priemerný počet rokov, ktoré obyvatelia strávili na svojom aktuálnom trvalom pobyte v danej obci. Tento údaj sa počíta na základe obdobia od posledného prihlásenia na trvalý pobyt v obci. Ak sa obyvateľ v minulosti už nachádzal v rovnakej obci, ale presťahoval sa v rámci jej územia, berie sa do úvahy len čas strávený na poslednom registrovanom trvalom pobyte (t. j. od dátumu posledného prihlásenia na aktuálnu adresu).

Rodina s deťmi bez domova je úplná alebo neúplná rodinná domácnosť s aspoň jedným závislým dieťaťom, ktorej všetci členovia sú sekundárni bezdomovci.

Sekundárni bezdomovci sú obyvatelia, ktorí využívajú rôzne druhy dočasného ubytovania a často sa pohybujú medzi ubytovaním ako je útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového bývania alebo majú pobyt v nekonvenčnom obydľí (rekreačný objekt, núdzový objekt určený na bývanie, mobilné zariadenie). Ide tiež o obyvateľov, ktorí sú na trvalý pobyt nahlásení na adrese obecného/miestneho/mestského úradu alebo na obci.

Senior znamená „starší“, z lat. senes, senis (starý). Pre účely publikácie bolo použité členenie:

- mladší seniori 65 – 75-roční
- seniori 75 – 80-roční
- starí seniori 80 – 90-roční
- najstarší seniori 90-roční a starší.

Spôsob dopravy do zamestnania alebo do školy vyjadruje údaj o prevažujúcom spôsobe dopravy, ktorý obyvateľ využíva počas najdlhšieho úseku cesty (napr. auto, vlak, autobus, MHD, kolobežka). Spôsob dopravy do zamestnania alebo do školy sa zisťoval u obyvateľov s ekonomickou aktivitou: pracujúci, pracujúci dôchodca, študent vysokej školy, žiak strednej školy, žiak základnej školy alebo nezistené.

Spriahnutá oceľobetónová konštrukcia nesie stropy a strechu domu, sú to spravidla vonkajšie múry a zvislé časti skeletových konštrukcií. Na túto konštrukciu sú použité stenové panely.

Subpopulácia predstavuje identifikovateľnú časť populácie, napríklad deti.

Súčasná ekonomická aktivita vyjadruje postavenie obyvateľa na trhu práce.

- pracujúci (okrem dôchodcov) – zamestnaná osoba alebo osoba vykonávajúca podnikateľskú činnosť, osoba pracujúca na dohodu o vykonaní práce alebo na dohodu o pracovnej činnosti (okrem dohody o brigádnickej práci študentov).
- pracujúci dôchodca – osoba poberajúca dôchodok (starobný, predčasný starobný, výsluhový, invalidný) a zároveň je zamestnaná alebo osoba vykonávajúca podnikateľskú činnosť, osoba pracujúca na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o pracovnej činnosti.
- osoba na materskej dovolenke (otcovskej dovolenke) – osoba poberajúca materské, ak súčasne jej pracovný pomer trvá.
- osoba na rodičovskej dovolenke – osoba poberajúca rodičovský príspevok, ak súčasne jej pracovný pomer trvá.
- nezamestnaný – osoba bez práce, ktorá si aktívne hľadá prácu a je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny.

Súčasný pobyt (SP) predstavuje pobyt obyvateľa v mieste jeho reálneho bydliska. Obyvateľ nemusí mať súčasný (de facto) pobyt registrovaný.

Štatistický adresný bod je adresný bod vytvorený na vyžiadanie obcou pre obydľia, ktoré nespĺňajú podmienky, aby mohli mať pridelené súpisné číslo a boli zavedené do Registra adries.

Trvalý pobyt (TP) predstavuje pobyt obyvateľa spravidla v mieste jeho stáleho bydliska. Obyvateľ musí mať trvalý (de jure) pobyt v SR registrovaný a v tom istom čase môže mať iba jeden trvalý pobyt.

Úplná rodina je rodinná domácnosť tvorená osobami vo vzťahu manžel/manželka, druh/družka s deťmi alebo bez detí.

Viacplodová tehotnosť je tehotnosť, pri ktorej sa intrauterinne vyvíja viac ako jeden plod.

Vlastní súrodenci predstavujú súrodencov, ktorí majú spoločných oboch biologických rodičov.

Nevlastní súrodenci predstavujú súrodencov, ktorí majú spoločného jedného biologického rodiča alebo nemajú spoločného ani jedného biologického rodiča.

Veľkostná skupina obce (VSO) je intervalová štruktúra obcí podľa počtu obyvateľov (napr. obec s počtom obyvateľov 64 patrí do VSO 0 – 199).

Vyššie odborné vzdelanie zahŕňa kategórie:

- vyššie odborné nadstavbové s maturitou – absolventi vzdelávacieho programu strednej odbornej školy ukončeného maturitou pre absolventov učebných odborov v nadstavbovom štúdiu alebo ak získali odbornú maturitu v nadstavbovom štúdiu trvajúcom min. 2 roky. Týka sa odborov ako napr. strojárstvo, elektrotechnika, výroba potravín, dopravná prevádzka, podnikanie v remeslách a službách.
- vyššie odborné – pomaturitné (kvalifikačné) – ukončené 1 až 3-ročné pomaturitné kvalifikačné štúdium, inovačné štúdium, vyššie odborné školy alebo doplňujúce pedagogické štúdium pre absolventov s úplným stredným odborným vzdelaním.
- vyššie odborné s absolventskou skúškou, absolventským diplomom – pomaturitné špecializované štúdium ukončené absolutoriom (nie maturitou). Patrí sem aj podnikový inštitút, 8-ročné tanečné konzervatórium, 5., 6., prípadne vyšší ročník konzervatória alebo 6-ročného vzdelávacieho programu na strednej odbornej škole, zdravotnícke, humanitné alebo umelecké odbory (napr. diplomovaný špecialista umenia).

Základná územná jednotka (ZÚJ) je lokálna štatistická územná jednotka (LAU2), predstavuje buď obec alebo mestskú časť Bratislavy alebo mestskú časť Košíc alebo vojenský obvod. ZÚJ je samostatný územný a správny celok a na výkon štátnej správy sa už ďalej nečlení.

Závislé dieťa je osoba, ktorá sa označila ako syn/dcéra inej osoby v rodinnej cenzonej domácnosti, a ktorej vek je do 15 rokov vrátane, alebo je vo veku od 16 do 24 rokov vrátane a zároveň je ekonomicky neaktívna.

Zmena trvalého pobytu predstavuje v kontexte tejto publikácie každú situáciu, keď sa dátum prihlásenia na trvalý pobyt odlišuje od dátumu narodenia daného obyvateľa. Tento rozdiel znamená, že obyvateľ sa počas svojho života minimálne raz presťahoval a administratívne si zmenil svoju pôvodnú adresu trvalého pobytu na novú adresu trvalého pobytu.

ŠTATISTICKÝ ČÍSELNÍK OKRESOV

PC	KÓD OKRESU	NÁZOV OKRESU	ZNAČKA	PC	KÓD OKRESU	NÁZOV OKRESU	ZNAČKA	PC	KÓD OKRESU	NÁZOV OKRESU	ZNAČKA
1	101	Bratislava I	B1	28	404	Nové Zámky	NZ	54	612	Žarnovica	ZC
2	102	Bratislava II	B2	29	405	Šaľa	SA	55	613	Žiar nad Hronom	ZH
3	103	Bratislava III	B3	30	406	Topoľčany	TO	56	701	Bardejov	BJ
4	104	Bratislava IV	B4	31	407	Zlaté Moravce	ZM	57	702	Humenné	HE
5	105	Bratislava V	B5	32	501	Bytča	BY	58	703	Kežmarok	KK
6	106	Malacky	MA	33	502	Čadca	CA	59	704	Levoča	LE
7	107	Pezinok	PK	34	503	Dolný Kubín	DK	60	705	Medzilaborce	ML
8	108	Senec	SC	35	504	Kysucké Nové Mesto	KM	61	706	Poprad	PP
9	201	Dunajská Streda	DS	36	505	Liptovský Mikuláš	LM	62	707	Prešov	PO
10	202	Galanta	GA	37	506	Martin	MT	63	708	Sabinov	SB
11	203	Hlohovec	HC	38	507	Námestovo	NO	64	709	Snina	SV
12	204	Piešťany	PN	39	508	Ružomberok	RK	65	710	Stará Ľubovňa	SL
13	205	Senica	SE	40	509	Turčianske Teplice	TR	66	711	Stropkov	SP
14	206	Skalica	SI	41	510	Tvrdošín	TS	67	712	Svidník	SK
15	207	Trnava	TT	42	511	Žilina	ZA	68	713	Vranov nad Topľou	VT
16	301	Bánovce nad Bebravou	BN	43	601	Banská Bystrica	BB	69	801	Gelnica	GL
17	302	Ilava	IL	44	602	Banská Štiavnica	BS	70	802	Košice I	K1
18	303	Myjava	MY	45	603	Brezno	BR	71	803	Košice II	K2
19	304	Nové Mesto nad Váhom	NM	46	604	Detva	DT	72	804	Košice III	K3
20	305	Partizánske	PE	47	605	Krupina	KA	73	805	Košice IV	K4
21	306	Považská Bystrica	PB	48	606	Lučenec	LC	74	806	Košice - okolie	KS
22	307	Prievidza	PD	49	607	Poltár	PT	75	807	Michalovce	MI
23	308	Púchov	PU	50	608	Revúca	RA	76	808	Rožňava	RV
24	309	Trenčín	TN	51	609	Rimavská Sobota	RS	77	809	Sobrance	SO
25	401	Komárno	KN	52	610	Veľký Krtíš	VK	78	810	Spišská Nová Ves	SN
26	402	Levice	LV	53	611	Zvolen	ZV	79	811	Trebišov	TV
27	403	Nitra	NR								

ZOZNAM LITERATÚRY

FORMAN, D. E. a kol., 1992. PTCA in the Elderly: The "Young-Old" versus the "Old-Old". In: Journal of the American Geriatrics Society. 40, 1. [online]. [cit. 12.8.2024]. Dostupné na: <https://agsjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1532-5415.1992.tb01823.x>

GREENBERG, E. H., WEBER, K., 2008. GENERATION WE. How Millennial Youth Are Taking Over America And Changing Our World Forever. [online]. [cit. 16.07.2024]. Dostupné na: http://gen-we.com/sites/default/files/GenWe_EntireBook3.pdf

HAŠKOVCOVÁ, H., 2012. Sociální gerontologie, aneb Senioři mezi námi. 1. vyd. Praha: Galén. 194 s. ISBN 978-80-7262-900-8.

IVANČÍKOVÁ, Ľ. a kol., 2023. Národná analytická správa. Štatistický úrad Slovenskej republiky. Bratislava. ISBN 978-80-8121-937-5. [online]. [cit.: 05.08.2024]. Dostupné na: <https://www.scitanie.sk/analyzy/analyticka-publikacia-scitanie-obyvateľov-domov-a-bytov-2021-narodna-analyticka-sprava>

JANDOUREK, J., 2001. Sociologický slovník. Praha: Portál. ISBN 80-7178-535-0. 285 s.

MAHAKARKAR, M. a kol., 2021. Case Report - Twins Pregnancy. In: Bioscience Biotechnology Research Communications. 14, 7. str. 168 – 170. [online]. [cit. 14.08.2024]. Dostupné na: <https://bbrc.in/wp-content/uploads/2021/07/Special-Issue-14-7-2021-40.pdf>

SIWEK, T., 1996. Česko-polská etnická hranice. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 94 s. ISBN 80-7042-457-5.

VAN DEN BERG, M., 2020. Jak se vzájemně chápat. Generace X, Y, Z. Praha: Grada Publishing, a. s. ISBN 978-80-271-1589-1 (pdf).

VIŠŇOVSKÝ, J., 2013. Základy gynekológie a pôrodnictva I. Vysokoškolské skriptá. Univerzita Komenského v Bratislave, Jesseniova lekárska fakulta v Martine. ISBN 978-80-89544-22-6.

SKRYTÉ PRÍBEHY SČÍTANIA

Publikácia zameraná na prezentáciu údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 formou dátových príbehov. Spája grafickú analýzu údajov s prvkami rozprávania, ktorými prezentuje vybrané údaje zo sčítania spôsobom, ktorý je zaujímavý a prístupný pre širokú verejnosť.

Štatistický úrad Slovenskej republiky
Lamačská cesta 3/C
840 05 Bratislava 45
Slovenská republika

Tel. +421/2/50 23 63 39
E-mail: info@statistics.sk

www.statistics.sk

ISBN 978-80-8121-986-3 (online)

